

Lelle Hagström

PÅ NY POST FÖR ATT PÅVERKA

Svenska Vård vill ha konkurrensneutralitet

sid 20

Trygghet för alla.

Anki och hennes son Tommy mår båda bättre sedan Vivida Assistans nya assistansboende öppnade.

Sidan 36

Anki Bergström

Rågsveds Hälsoträdgård

är en oas för de äldre i Rågsved. På serviceboendets två terrasser finns möjlighet till återhämtning och möten.

Sidan 54

Vi är en kvalitetsfokuserad och professionell aktör inom psykiatri och psykosocialt förändringsarbete

Vi arbetar med områden som:

- Specialinriktat boende och utslussningsenheter för särskilt vårdkrävande klienter
- Utredning och behandling gällande dubbeldiagnostik, samsjuklighet, neuropsykiatri samt medfödda och förvärvade hjärnskador
- Evidens- och kunskapsbaserat förändringsarbete för barn, ungdomar och familjer med komplexa behov och svårigheter

Specialistpsykiatrigruppen erbjuder vuxenpsykiatri samt psykosocialt förändringsarbete för barn och ungdomar.

Utöver vård och behandling bedriver vi utbildningsverksamhet samt forskning och utvärdering. Vi värnar om att dela med oss av vår kompetens till våra uppdragsgivare.

Specialistpsykiatrigruppen fortsätter att växa och allt fler verksamheter kommer med i koncernen.

Välkommen att kontakta oss.

SPECIALISTPSYKIATRIGRUPPEN

familje
forum

SOCIALA TJÄNSTER

fabriken
FÖRÄNDRINGSKONSULTERNA AB

Cornelia & Felicia
med förnuft

VI FINNSTILL FÖR DIG DYGNET RUNT

*Lelle Hagström
Senior partner*

*Christer Lööv
Senior partner*

Vi hjälper dig med placeringsalternativ och transport i akuta situationer dygnet runt

**Ring
020 – 80 10 00**

Innehåll nr 5 2010

06| Utblick

I detta nummer skriver Maria Larsson, Äldre- och folkhälsominister.

08| Malma by Omsorg

Bellstasund Omsorger, som ingår i Solhagagruppen, har öppnat ett äldreboende för personer med utvecklingsstörning.

14| Valfrihet för många

Hälften av alla omsorgstagare i landet kommer att ha möjlighet att välja hemtjänstutförare när LOV är införd.

20| Intervju

Lelle Hagström är ny ordförande för den nya branschorganisationen Svenska Vård. Mottagandet av en ny aktör har varit positivt.

24| Produktnyheter

Ett urval av vårens produktnyheter.

26| Kortnyheter

Nyheter och notiser för branschen.

36| Assistansboende

Vivida Assistans nya assistansboende är ett boende för brukare med personlig assistans. Det är utvecklat av en föräldragrupp.

39| Nytt lagkrav

Ett nytt lagförslag innebär att det från och med 1 januari kommer att krävas tillstånd för att bedriva assistansverksamhet.

40| Att sätta gränser

Det finns brukare som omsätter många assistenter. Det som ofta saknas är information och utbildning.

44| Tvångshandskar

Rättspsykiatriska regionkliniken i Sundsvall skulle vilja använda skydds-, även kallade tvångshandskar, men har fått förbud av Socialstyrelsen.

52| Gästkrönika

Fredrik Eklöf, förbundsorganisatör Hassela Solidaritet är krönikör i detta nummer.

54| Hälsoträdgård

På två terrasser tillhörande Rågsveds servicehus finns en hälsoträdgård som nyttjas och njuts av många.

60| Bästa mässmontern

Hur gör du för att synas på en mäsia och få besökarna att komma till just din monter? Här får du bra tips.

64| Äldre styrke tränar

Äldre får en högre livskvalitet och kan bo hemma längre om de bygger muskler.

68| Bokuppslag

Ett urval av nyligen utgivna böcker.

72| Silat & Blandat

Vinn böcker i annons pusslet.

74| Kalendarium

En presentation av höstens mässor, konferenser och kurser.

Tingsgatan 2, 827 32 LJUSDAL
Tel 0651-150 50, Fax 0651-133 33

Omslagsbild
Foto: Mumlan Nyhlin

Redaktionen

Mikael Sagström, Ansvarig utgivare
0651-76 04 12, 0706-35 50 50
mikael.sagstrom@sjukvardsinformation.com

Kerstin Karell, Chefredaktör
0651-76 04 96
kerstin.karell@sjukvardsinformation.com

Jenny Marcuson, Journalist
jenny.marcuson@sjukvardsinformation.com

Mumlan Nyhlin, Journalist/Fotograf
mumlan.nyhlin@sjukvardsinformation.com

Layout

Isak Andersson
isak.andersson@sjukvardsinformation.com
0651-150 50

svensk
media

Annonser

Carola Persson, 0651-76 04 34
carola@svenskamedia.se

Maria Fagerberg, 0651-69 90 07
maria.fagerberg@svenskamedia.se

Annonstraffic

Ylwa Stake, Annonstraffic
ylwa.stake@sjukvardsinformation.com

Prenumerationsärenden

Måndag-Torsdag 8-15
Anette Yngvesson
0651-76 04 22, nettan@svenskamedia.se

Teknisk information

Upplösning: 300 dpi.
Tidningens format: 210x297 mm. Satsyta 185x270 mm.
Tryck: VIT Grafiska AB

Utges av:
Skandinavisk Sjukvårdsinformation, Marknadsdata AB
Tingsgatan 2, 827 32 Ljusdal
Tel: 0651-16040, Fax: 0651-711980
info@sjukvardsinformation.com, www.sjukvardsinformation.com

ASP Center i Boden

***En nationell resurs för unga människor
med Asperger, ADHD och
liknade funktionshinder.***

***ASP Center tar emot ungdomar
från 14 år och uppåt.***

Placeringarna sker enligt LSS och SOL.

**Smultronstigen 4
96148 Boden
0921-691 70
www.asperger.se
info@asp-center.se**

Maria Larsson (KD) är **Äldre- och folkhälsominister**.

I nästa nummer av tidningen skriver en representant för Svenska Vård.

Bättre för barn

Jag har som lärare kommit i kontakt med många glada, nyfikna barn som mår mycket bra, men också barn som lever i stor utsatthet.

Nu är jag minister, med ansvar bland annat för barn som lever med föräldrar som missbrukar, har psykiska problem eller utövar våld. Jag brinner för att föräldrarna och alla vi andra ska kunna ge dessa barn en livsstart i säkerhet, trygghet och kärlek.

Därför utvecklar vi nu föräldrastödet. 130 miljoner läggs under två år på ett utvecklingsarbete i många av landets kommuner. Målet är att erbjuda alla föräldrar stöd i deras viktiga uppgift, ända till barnet blir vuxen, det vill säga vid 18 år. Ofta finns stödet på plats när det handlar om små barn, men tonårsföräldrar saknar ofta möjlighet både till kunskap och till erfarenhetsutbyte med andra föräldrar. Föräldrar är de viktigaste personerna i ett barns liv. Det offentliga kan inte och ska inte ta över föräldrarollen, men med rätt stöd kan föräldrarna göra ännu mer för sina barn.

För barn med föräldrar som missbrukar alkohol, har psykiska problem eller använder våld har vi under flera år lagt åtskilliga miljoner till stöd för att kommunerna i samarbete med organisationer ska arrangera bra stöd till dessa barn. I allt fler kommuner finns nu gruppverksamhet eller annan typ av stödverksamhet för dessa barn. Men det är fortfarande få av de uppskattningsvis 385 000 barn som lever med föräldrar med ett riskbruk av alkohol, som får stöd.

En utredning av de så kallade barnhemsbarnen har med skrämmande tydlighet visat hur barn historiskt farit illa i Sverige, när de blivit omplacerade från sin familj för att få

det bättre i en fosterfamilj. Vi måste på alla sätt säkra upp att barn som idag omhändertas av samhället får en positiv tillvaro och framtid.

Vi har skärpt lagstiftningen så att det tydligt framgår att när socialtjänsten måste ingripa och i värsta fall omhänderta ett barn, ska barnet informeras om vad som ska ske och barnets egen vilja efterhöras och dokumenteras.

Vi har förstärkt tillsynen och samlat den under Socialstyrelsen och tydligt sagt att Hem för vård och boende, HVB, ska tillsynas minst två gånger per år, varav en tillsyn ska vara oanmäld. Vi har inlett en försöksverksamhet där varje barn som placeras i familjehem får en särskild person, ett tillsynsombud att hålla kontakt med.

Vi har lagreglerat så när Hälso- och sjukvården kommer i kontakt med människor med psykiska problem så ska sjukvården kontrollera om det finns barn i familjen och informera socialtjänsten så barnets behov av stöd undersöks.

För att ytterligare stärka barns rätt ska vi nästa mandatperiod ta fasta på en rad förslag från Barnrättsutredningen, som att varje barn som placeras får en egen socialsekreterare och att socialsekreterare som placeras ska ha särskild kompetens för uppgiften. När ett omhändertagande av ett barn inte går att undvika måste vi se till att den unge får en tillvaro där tilliten till vuxen världen kan byggas upp igen.

Tillsammans med alla barnengagerade i kommuner, föreningar, kyrkor och idrottsrörelse ser jag fram emot att göra mer och bättre för alla våra barn under nästa mandatperiod.

Maria Larsson (KD)

Foto: Pawel Flato

Hur hjälper man någon som har drogproblem?

Alla är överens om att det är viktigt att upptäcka drogmissbruk i ett så tidigt skede som möjligt. Ett problem kan vara att individen på olika sätt döljer och skyddar sitt missbruk, ibland under lång tid.

Concateno Scandinavia erbjuder ett helhetskoncept och är specialiserade på olika typer av högkvalitativa narkotikarelaterade drogtestar, utformade för att identifiera missbruk. Vi vill vara er samarbetspartner i ert arbete med att upptäcka och behandla människan bakom missbruket.

Vi erbjuder några av marknadens mest lättanvända drogtestar. Med våra återkommande utbildningar och kunskapsseminarier fördjupas kunskaperna om missbruk och drogtestning. Vår rikstäckande organisation av specialutbildade produktspecialister finns till för er som kund.

För mer information om Concateno Scandinavia, ring 08-544 717 30, mail: info@concateno.se eller besök vår hemsida: www.concateno.se

Concateno Scandinavia erbjuder ett komplett sortiment av mycket tillförlitliga kvalitetssäkrade salivtester, urintester, hårtester samt alkomätare för professionellt bruk.

 **Concateno
Scandinavia**

Concateno Scandinavia AB
Besöksadress: Nytorpsvägen 32 Box 1148, 183 11 Täby
tel: 08-544 717 30, fax: 08-768 15 60
e-post: info@concateno.se www.concateno.se

Nytt boende på ålderns höst

för att få god omsorg hela livet

Text och Foto: Kerstin Karell

Solhagagruppen har vuxit de senaste åren. Ett av de senaste tillskotten är Malma by. Ett äldreboende för personer med utvecklingsstörning.

Den låga, röda träbyggnaden som är LSS-äldreboendet Malma by Omsorger smälter in i villaområdet i sörmländska Malmköping. Till de fyra lägenheterna flyttade fyra personer i åldrarna 75 till 83 år in under våren 2010.

Vi har förberett flytten länge, både för personal och de boende och det har gått mycket bra, över förväntan faktiskt, säger Lasse Camehagen, försäljningschef i Solhagagruppen och verksamhetschef på Malma by.

För att skapa trygghet och kontinuitet under inflyttningsprocessen följde personal med från de tidigare serviceboendena under en till tre veckor. Den nya personalen introducerades utifrån klientens genomförande

plan, där det framgår hur klientens stöd och service ser ut. För att underlätta för en av klienterna som har autism kopierades hans lägenhet exakt.

– Många besök gjordes på Malma by av klienterna innan flytten gick av stapeln, för att skapa trygghet och för att känslan skulle infinna sig att detta skulle bli bra. Idag åker de istället och hälsar på hos sina gamla kamrater som bor kvar i det tidigare serviceboendet. Vi vill att de ska behålla sina sociala kontakter där, säger Lasse.

Nya ägare

Malma By tillhör Bellstasund Omsorger som är ett av sju bolag i Solhagagruppen. Koncernen är inriktad på verksamheter inom LSS. Verksamheten började växa

när dåvarande ägaren Valedo gick in som huvudägare i Solhagagruppen i juli 2007. Sedan maj 2010 ägs Solhagagruppen av Bridgepoint.

– Bridgepoint ville fortsätta på den inslagna vägen, att bredda verksamheten och att erbjuda ett gott liv – hela livet, säger Lasse.

Grunden till Solhagagruppens bildande var att familjen Ekman, Maud och Calle, som drivit Solhaga by sedan 50-talet, hade ambitionen att komplettera sin verksamhet för att kunna erbjuda sina klienter ett bredare spektrum av tjänster inom LSS. Valedo gick in som huvudägare 2007 och som första köp kom Bellstasund Omsorger in i Solhagagruppen i november samma år.

– Genom att Valedo gick in som ägare blev satsningen möjlig, säger Lasse som själv ►►

Lasse Camehagen.

- ▶ började sin bana i företaget som timvikarie inom Bellstasund Omsorger.

Medelåldern är hög

Även det företaget är från 50-talet och var familjeägt genom familjerna Odell, Forsberg och Herolf. Det har under många år funnits en medvetenhet om att medelåldern hos klienterna inom Bellstasund är hög och att de som bor på serviceboende inom Solhagagruppen på ålderns höst skulle behöva

nya vårdformer.

– Alternativet för de här personerna skulle vara att flytta till ett vanligt äldreboende. Men det är inte optimalt för en person med funktionsnedsättning och ett eventuellt tilläggshandikapp att bo på ett vanligt äldreboende. Det är inte alltid lätt att veta vad som är en del av funktionsnedsättningen och vad som är geriatrik. Här på Malma by har vi kompetens inom LSS och även inom äldreomsorg. Sen känner vi våra boende väl

eftersom de varit länge inom Bellstasund, säger Lasse.

Han går runt och småpratar med de boende som samlats för att ta en kopp förmiddagskaffe tillsammans. Stämningen är god och alla är nyfikna på vad det är för besökare som kommit.

Umgänge på egna villkor

Hur mycket de boende vill umgås med sina lägenhetsgrannar väljer de själva tillsammans. ▶

mans med personalen. Det blir helgmiddagar för gemenskapens skull men annars äter de lunch och frukost i sina egna lägenheter.

– Alla högtider firar de tillsammans och boendet har olika aktiviteter så som grillkvällar, utflykter och andra aktiviteter, säger Lasse som berättar att de mottagits på bästa sätt i Malmköping. Personal och boende deltar i den lokala pensionärsföreningens olika sammankomster och aktiviteter.

Orsaken till flytten från servicelägenheterna till Malma by är av samma orsaker som för andra äldre – deras behov av omsorg har ökat just på grund av att de blivit äldre.

– De är äldre och pensionärer. De har inte daglig verksamhet längre och saknar ork och förmåga att vara med i många aktiviteter.

En åldrande målgrupp

Den åldrande målgruppen inom Bellstasund Omsorger består idag framförallt av personer som tidigare bodde på det privata vårdhemmet Majgården i Gnesta. Dit kom personer med funktionsnedsättning redan i unga år och från hela landet. Verksamheten startade 1908 och lades sedan ner i samband med att omsorgen reformerades. Det var 42 tidigare boende på Majgården som ►►

”Många av dem är även institutionaliserade och behöver på grund av det hjälp med mycket

Solhagagruppen bildades 2007 och ägs sedan maj 2010 av Bridgepoint.

I koncernen ingår sju bolag:

Solhaga by som ligger i Göteborg med omnejd och erbjuder daglig verksamhet, barn- och ungdomsboenden samt vuxenboende.

Bellstasund Omsorger har verksamhet i Stockholm, Mälardalen, och består av åtta dotterbolag. De erbjuder boende och daglig verksamhet enligt LSS, samt utredningsverksamhet enligt SoL.

Tamburinen Omsorgsformer i Täby erbjuder specialförskola, korttidshem och barn- och ungdomsboende.

Solängsskolan finns på Öland och Hammenhög och erbjuder ungdomar med Aspergers syndrom och högfungerande autism en helhetslösning i form av utvecklingsboende med skola och ett vuxenboende Rapsängen i Hammenhög.

Kasper Care i Skåne och Östergötland har aktivitetscenter, kollo- och helgläger, anordnar också en språkresa till Skottland för ungdomar med Asperger syndrom.

Öjebo Gruppbostad i Järvsö är två gruppbostäder enligt LSS.

Bergshyddan i Taberg nära Jönköping har barn och ungdomsboende, vuxenboenden, daglig verksamhet och grundsärskola/träningsskola 1-10, samt gymnasiesärskola med individuella programmen Verksamhetsträning och Yrkesträning.

Ensamkommande flyktingbarn?

MKF arbetar för integration genom familjehemsvård och matchar klienter med familjevårdar utifrån kultur, språk och religion.

Vi erbjuder **förstärkta familjehem** för

- ensamkommande flyktingbarn
- den som behöver skyddat boende

Från MKF får du

- erfarna konsulenter som handleder, behandlar och samordnar
- psykiatriska utredningar
- återfallsprevention och drogkontroll
- KBT med bland annat ART
- motiverande samtal MI
- jour dygnet runt

Kontakta

Tobbe Öhman, 021-18 80 30
tobbe@multikulturell.se

MKF

Multikulturell Familjehemsvård
www.multikulturell.se

flyttade till öppnare omsorgsformer inom Bellstasund Omsorger.

– Det är inte roligt att tänka på den uppväxt som många av de äldre med funktionsnedsättning har haft. De kom många gånger till vårdhem direkt från barnhem. Hade det varit idag hade många av dem kunnat leva ett mycket bra och självständigt liv. Men på den tiden placerades alla på hem.

Det är enligt Lasse viktigt att i dagens omsorg om de äldre komma ihåg att de upplevt en tid då personer med funktionsnedsätt-

ning behandlades mycket annorlunda mot idag.

– Många av dem är även institutionaliserade och behöver på grund av det hjälp med mycket.

Ekonomiska förutsättningar

Förverkligandet av Malma by kom tack vare att det finns andra ekonomiska förutsättningar än tidigare för att förverkliga idéer som funnits länge.

– Det finns fler personer inom framförallt

Bellstasund som inom inte alltför lång tid har behov av att flytta till äldreboende. Vi håller på och projekterar för ytterligare två boenden i Sörmland, säger Lasse.

Han konstaterar att idag kan Solhaga-gruppen erbjuda en god omsorg för hela livet för sina klienter. Allt från specialförskola, skola till kollektivverksamhet, boende för alla åldrar och behov, daglig verksamhet samt utredning och behandling.

– Nästa steg för oss är att kunna erbjuda god omsorg i hela livet i hela landet. ■

Tillstånd och tillsyn

Malma by Omsorger fick sitt tillstånd i oktober 2009 och de första brukarna flyttade in i januari 2010. Boendet har inte haft någon tillsyn.

Socialstyrelsen har inte något uppdrag vad gäller frekvenstillsyn av verksamheter för vuxna inom LSS likt det för ungdomsverksamheter inom SoL, LSS och LVU där det ska ske minst två tillsyn per år varav minst ett oanmält.

Senaste gången Bellstasund Omsorger hade en tillsyn var under 2005 och då på Fjällgatan i Gnesta. Då hade det riktats viss kritik mot verksamheten med anledning av socialt innehåll i vardagen, samverkan mellan gruppboheter och den dagliga verksamheten samt att organisera de båda gruppboheter som en enhet. Länsstyrelsen konstaterade i sitt beslut att ledningen för Bellstasund agerat på ett snabbt, adekvat och konstruktivt sätt för att förbättra kvaliteten i omsorgen efter att klagomålet blivit känt för dem. I beslutet står även att det var klart uttalat vem som hade ansvar för att uppföljningar skulle göras av förbättringsarbetet.

Utdrag ur Socialstyrelsens tillstånd för Malma by Omsorger.

Tillståndet avser fyra platser i form av bostad med särskild service 9 § 9. Målgruppen är vuxna personer som omfattas av LSS, personkrets enligt 1 § 1, det vill säga personer med utvecklingsstörning, handikappet autism eller autismliknande tillstånd.

Verksamhetsinnehåll: Verksamheten kommer att vara uppbyggd utifrån Bellstasundsprogrammet där stommarerna är: Kartläggning, introduktion, stöd och service och avslut.

I den delen som avser stöd och service beskrivs hur servicearbetet är uppbyggt utifrån rutiner, riktlinjer och dokumentation. Den enskildes inflytande och självbestämmande samt grundläggande värderingar som står i centrum för verksamheten. Uppgiften är att med kompletterande stöd, så långt det är möjligt, möjliggöra att fullvärdigt liv utifrån den enskildes förutsättningar.

Servicepärm: För varje omsorgstagare upprättas en individuellt anpassad servi-

cepärm. Där förvaras dokumentation som behövs för det dagliga stödet. Innehålls omfattning varierar från omsorgstagare till omsorgstagare utifrån var och ens behov och önskemål. I servicepärmen ska finnas: Serviceplan, genomförandeplan och handlingsplaner.

Serviceplanen är ett huvuddokument i stöd och service, där det ska framgå hur omsorgstagaren vill ha det i sin vardag. Där framgår bland annat vad omsorgstagaren klarar att göra själv och vilket stöd som behövs för att klara sin vardag. I serviceplanen finns även brukarens fritid beskrivet där det framgår vilka fritidsintressen som brukaren har. Där dokumenteras vad som är genomfört till exempel promenader och aktiviteter. Det finns även information om individuella och gemensamma aktiviteter.

Genomförandeplanen är ett dokument där allt stöd och service sammanställs kring varje omsorgstagare en gång per år. Där följs individuella delmål och mål upp. Handlingsplaner är till för att säkerställa att alla medarbetare vet vad som ska göras när en extra ordinär situation uppstår.

Förebygg och hantera utmanande beteenden

- med lågaffektivt bemötande

Kursinnehåll:

- Lågaffektivt bemötande (Low-arousal)
- Dämpa frustration och upprördhet
- Arbeta ickekränkande
- Förståelse för orsaker till olika beteenden
- Hantera situationer utan fysiska ingrepp
- Säkra ingripanden accepterade av personal och klienter
- Lagar och juridiska aspekter
- Debriefing efter incident
- Öka självförtroendet

Studio III är en erkänd tredagars utbildning från England baserad på forskning och klinisk prövning. Enigma Education har ensamrätt på att utbilda i Studio III i Sverige och har nu utbildat över 1000 personer. Kan också ges som uppdragsutbildning.

Kursorter hösten 2010:

Täby	13-15 sept, 18-20 okt, 22-24 nov	Jönköping	9-11 nov
Göteborg	14-16 sept, 30 nov-2 dec	Kalmar	23-25 nov
Malmö	28-30 sept	Luleå	23-25 nov
Helsingborg	2-4 nov	Umeå	7-9 dec

Enigma Education har ett brett utbud av utbildningar inom Autism, Aspergers syndrom, ADHD och Tourettes syndrom. Våra utbildningar finns i hela landet.

08- 768 20 26
info@enigmaeducation.se
www.enigmaeducation.se

Ibland är ett leende
 bästa medicinen.

Partnergruppen erbjuder självständiga, moderna boenden för äldre och psykiskt funktionshindrade. I dag är vi ett av de största och mest resursstarka företagen inom vårdboenden i Sverige.

Vill Du veta mer kontakta Thorbjörn Persson på 042-311 58 17 eller Thommy Fors på 042-311 58 11.

Partnergruppen

www.partnergruppen.com

ETT KOSTNADSEFFEKTIVT ALTERNATIV TILL INSTITUTIONSVÅRD FÖR BARN, UNGDOMAR OCH VUXNA MED BL A DUBBELDIAGNOSER

- Kraftigt förstärkta familjehem
- Kompletta psykiatriska utredningar
- Motiverande samtal enl. MI
- KBT och DBT
- Beteendeterapi
- Återfallsprevention och drogkontroll
- ART och Familje-ART
- Erfarna konsulenter som handleder, behandlar och samordnar
- Jour dygnet runt
- Hög servicenivå

Välkommen med förfrågningar och ansökningar!

Verksamhetsansvarig:
 Mariann Wideving, tel: 070-508 22 95
 Adress: Box: 6012, 700 06 Örebro
 Fax: 019- 10 16 70

Webbadress: www.rewith.se
 Mail: wideving@rewith.se
 Org.nr: 556709-8487

Dålig koll på kostnader

Kommunernas egen verksamhet är dyr

Text: Kerstin Karell Foto: Christian Johnsson

Innan sommaren presenterade Socialstyrelsen ännu en delrapport om LOV, lagen om valfrihetssystem, om hur kommunerna använder de stimulansmedel de har beviljats för att utreda möjligheterna att införa eller utveckla ett befintligt valfrihetssystem enligt LOV.

Av Sveriges 290 kommuner har 208 beviljats stimulansbidrag. En avstämning i juli visar att 45 tillämpar valfrihetssystem enligt LOV och att 75 har beslutat att införa valfrihetssystem.

– Rapporten är en bekräftelse på att många kommuner har valt att ta steget fullt ut och införa LOV. Hälften av alla hemtjänstmottagare i landet har eller kommer att ha en möjlighet att välja utförare, säger Sven Lusensky, projektledare för LOV på Socialstyrelsen.

Införandet av valfrihetssystem enligt LOV har inneburit att kommunerna fått en bättre koll på vad den egna hemtjänsten kostar. Den egna verksamheten är ofta för dyr. Den vetskapen är en orsak till att några kommuner beslutat att inte införa LOV.

Det är cirka 35 kommuner som ännu inte tagit beslut om införande och flera av dessa uppger att de väntar till efter valet.

– LOV är i en del kommuner en partifråga och i andra står blocken mot varandra. Valfrihetssystem drivs som en valfråga.

Egen timkostnad är för dyr

Hittills är det 21 kommuner som har fattat ett politiskt beslut att de inte ska införa LOV. Socialstyrelsens kontakt med dem visar att en orsak är att den egna verksamheten är för dyr.

– Man har inte haft något att jämföra sig med tidigare. Kommunerna har kommit fram till att timkostnaden för den egna hemtjänsten ligger på cirka 450 kronor i timmen. En rimlig kostnad ligger på mellan 300 till 350 kronor i timmen beroende på olika faktorer, säger Sven Lusensky som

tycker det är anmärkningsvärt att många kommuner uppenbarligen inte haft kontroll på sina egna kostnader.

Flera kommuner uppger att LOV i hög grad bidragit till att öka kostnadsmedvetandet i kommunen och gjort att man fått bättre grepp om sin egen ekonomi.

– Många kommuner har insett att de först måste ha på koll på vad de egna verksamheten faktiskt kostar innan de tar in externa aktörer. Eller så måste de sänka sina egna kostnader innan de utsätts för konkurrens.

Mångfald eller inte?

Än kan Socialstyrelsen inte ge någon bild av huruvida LOV har inneburit mångfald för medborgarna, hur valfrihetssystem påverkar enskilda brukare, vilket var ett av lagens främsta syfte. Däremot visar rapporten, som är en avstämning från mars, att LOV ►►

VI KROSSAR MYTEN!

Det påstås att det saknas boenden för ensamkommande flyktingbarn. Det stämmer inte. Folkhemmet Integration AB driver boenden för Ensamkommande flyktingbarn. Vårt äldsta boende startade 1986 i Uppsala. Och vi kan starta fler så fort någon ber oss. Vi erbjuder i dagsläget transit, asyl och PUT-boenden i hela Sverige. Vi startar boenden med 10 – 30 platser på uppdrag av kommuner. Vi har erfarenheten och kompetensen. Har er kommun viljan så erbjuder vi lösningar.

Om kommunen inte vill starta ett nytt boende, så kan vi erbjuda integrationsfamiljer som vi handleder och stöttar i er kommun.

Vi har lediga platser med särskild kompetens runt

om i Sverige som kan ta emot ensamkommande flyktingbarn per omgående.

Genom ett unikt samarbete, det största i Sverige, mellan mindre privata HVB-hem kan vi lösa boende för alla ensamkommande flyktingbarn. Självklart utan att blanda målgrupper.

Nu är myten krossad. Det finns ingen platsbrist. Det finns mycket byråkrati, och det finns i vissa kommuner en bristande vilja att hjälpa, men det finns ingen platsbrist.

För den kommun som menar allvar med att vilja hjälpa ensamkommande flyktingbarn så är det bara att ringa oss: **020-22 80 00**. Vi kan ta emot barn/ ungdomar dygnet runt vid behov och vi öppnar boende i er kommun när ni säger till!

FOLKHEMMET INTEGRATION AB I SAMARBETE MED PLACERINGSJOURNEN.SE

BEHANDLING UTIFRÅN FORSKNING
OCH ERFARENHET

www.ensamkommande.se

 placeringsjouren.se
Jourhem, familjehem, resurspersonsboende och HVB hem i samarbete

www.placeringsjouren.se

- har gett upphov till ett nytt företagande.
- Företrädesvis kvinnor som tidigare ofta jobbat inom omsorg, har startat eget. Många har profilerat sig mot språk, etnicitet, religion och liknande vilket talar för en ökad mångfald.

Drygt en tredjedel av de kommuner som har infört valfrihetssystem uppger att de har avtal med fler än tolv enskilda utförare. En lika stor andel uppger att de har avtal med fyra till tolv enskilda utförare och resterande tredjedel uppger att de har avtal med en till tre utförare. Många av företagen är små, en tredjedel av dem har en till tre anställda.

- Till skillnad mot LOU (lagen om offentlig upphandling) så är LOV utformat för de små företagen, säger Sven Lusensky.

Nyckeln till LOV

En viktig del av kommunernas införande av LOV är förfrågningsunderlagen.

- Nyckeln till LOV är att få förfrågningsunderlagen att fungera på ett bra sätt; att reglera avtalet mellan utförare och beställare, att täcka in utförarens ansvar och att kunna mäta kvaliteten.

”En rimlig slutsats är att mer än en tredjedel av Sveriges kommuner kommer att ha valfrihetssystem i drift från och med 2012

Enligt Sven Lusensky är problemet med kvaliteten att om kommunerna inte kan mäta kvaliteten i sin egen verksamhet så kan de inte heller göra det i andra verksamheter eller sätta upp rimliga krav.

Underlag som önskelista

Många kommuner hänvisar i förfrågningsunderlagen till kommunernas egna riktlinjer och krav för den egna verksamheten.

- Då lurar man sig själv. Det blir som att de externa aktörerna ska fungera precis som kommunen. Då får man inte nya sätt att jobba. Många ställer även krav på en orimligt hög nivå, som en önskelista. Det utestänger många och det blir ointressant att engagera sig.

Både kommuner och externa utförare har med anledning av förfrågningsunderlagen framfört att Socialstyrelsens lagar och föreskrifter är svåra att ta till sig och förstå.

Därför har Socialstyrelsen tagit fram en förenklad sammanställning av alla föreskrifter. Det är en bilaga till rapporten som finns att ladda ner från hemsidan.

En tredjedel i drift 2010

LOV har funnits i knappt ett och ett halvt år och berörda kommuner, med några enstaka undantag, befinner sig fortfarande i en start- och etableringsfas.

- En rimlig slutsats är att mer än en tredjedel av Sveriges kommuner kommer att ha valfrihetssystem i drift från och med 2012.

I december ska Socialstyrelsen lämna en slutrapport till regeringen med anledning av stimulansbidragen.

Därefter ska Socialstyrelsen påbörja en uppföljningen av såväl Vårdval som LOV. Den ska göras utifrån ett folkhälso- och brukarperspektiv och belysa hur valfrihetssystem påverkar den enskilde. ■

Välkommen till Bergbo Utrednings- och Behandlingshem!

- *Har via N&N Psykologi AB tillstånd att bedriva slutenvård utifrån hälso- och sjukvårdslagen.*
- *Egen Psykolog som är tätt knuten till behandlingsarbetet.*
- *Egen Psykoterapeut som även är handledare och lärare i psykoterapi.*
- *Läkare knuten till verksamheten.*
- *Distriktssköterska knuten till verksamheten.*
- *ART-utbildad, drog- och diabetesutbildad personal.*
- *Vi följer BBIC.*

Vi arbetar med ett humanistiskt och existentiellt synsätt där vi förutom en tät dialog med uppdragsgivaren, föräldrar och barnet använder den psykoanalytiska teorin som verktyg i utformningen av det individanpassade behandlingsinnehållet.

Vi arbetar med stöd av BBIC och uppföljning av behandlingsplanerna görs kontinuerligt. De observationer och reflektioner vi gör kommuniceras skyndsamt till respektive uppdragsgivare och vi arbetar gärna och intensivt samman med föräldrar eller andra anhöriga för att optimera den process som själva behandlingstiden innebär.

På Bergbo HVB har vi i nuläget fem platser för pojkar och flickor 10-16år. Vi utbildar vår personal i administrativt arbete, socialförvaltningsrätt, arbetsrätt med mera och dessutom genomgår och planerar vi för utbildning av socionomer och sjuksköterska till steg 1 psykoterapeuter.

Parallellt med den kommunala skolans verksamhet arbetar vi med att utforma det miljöterapeutiska behandlingsarbetet och använder skolverkets kursplaner som stöd i detta. Det dagliga arbetet på behandlingshemmet bidrar till en ”infasning” i en fungerande skola på sikt är möjligt för varje barn.

Kontaktperson/föreståndarinna: monica.nilsson@bergbo.se
Kontakttelefon: 0278-63 69 30
Email: info@bergbo.se • www.bergbo.se

BERGBO
hub

Unga lagöverträdare behöver
A.R.T.

Till god nytta för ungdomarna som bor en tid på Västgotakollektivet är bland annat att vardagen hos oss präglas av genomgripande struktur, att såväl grund- som gymnasieskola är integrerad i verksamheten och att vi framgångsrikt använder oss av A.R.T. – Aggressive Replacement Training.

västgotakollektivet
- en möjlighet till ett värdigt liv...

www.vastgotakollektivet.se

Akuta? Ring
0733-901999
dygnet runt!

Kvalitet är gratis det är bristerna som kostar:-

QMC AB erbjuder ett öppet utbildningsprogram av högsta klass med regelbundna kurser i Stockholm, Göteborg, Sundsvall, Umeå och Jönköping.

Vi har utbildningar inom områdena Kvalitet, Miljö, Arbetsmiljö, Informationssäkerhet, Effektivisering, Strategi och Projektledning.

www.qmc.se

QMC AB

Tegnergatan 14
561 32 Huskvarna
info@qmc.se

Tfn: +46 (0)36-135000
Fax: +46 (0)36-162474

Solhagagruppen

Ett gott liv - hela livet

Våra tjänster inom LSS och Sol:

- Specialförskola
- Korttidsboende
- Barn- och ungdomsboende
- Skola
- Kolloverksamhet
- Ledsagning
- Utvecklingsboende
- Utredning och behandling
- Daglig verksamhet
- Gupp- och serviceboende
- Gruppboende, 65+

Välkommen att kontakta oss för mer information: Försäljningschef Lasse Camehagen
E-post: lasse.camehagen@solhagagruppen.se • www.solhagagruppen.se

Behandling och utredning med goda resultat i grön miljö

Lövängen tar emot män, kvinnor och par från 20-55 år, vi är ett behandlingshem - och utredningshem. Vi skapar trygghet, behandlar och utreder den enskilde med respekt oavsett vilken psykiatrisk diagnos som föreligger. Vården och omsorgen är helt individuellt anpassad för att tillvarata och tillgodose klientens behov utifrån sjukdomsbild och vårdssituation.

Vi utgår från diagnos, nivå och information om klientens psykiska funktion för att på bästa sätt kunna skapa en fast och strukturerad vardag med bästa tänkbara behandling och vård.

Här på Lövängen har vi ett brett utbud av olika aktiviteter som bio, gocart, bowlingturneringar samt mycket gemensamma uteaktiviteter. Vi har hästar och får med tillhörande lamm. Husdjur är tillåtet att ha med sig, dock görs en bedömning av vilken sorts husdjur förfrågan avser. Badresor till Sävsjö arrangeras varje vecka och man kan även besöka vårt eget gym.

Sävsjö Näringslivs AB (SNAB) ger oss möjligheter till arbetsprövning samt praktikplatser inom kommunen. Komvuxstudier ges det möjlighet till i Sävsjö.

Lövängen samarbetar med Sävsjö Ridklubb och ridlärare Lena Lindberg, där vi har möjligheter att delta i ridlektioner i grupp eller enskilt.

Utöver våra målgrupper erbjuder vi även neuropsykiatriska utredningar.

Johan Hjertberg
Verksamhetschef /
Placeringsansvarig

Mikael Andersson
Steg 1-terapeut
KBT / DBT

Mattias Rosenberg
Föreståndare / MAS

Cathrine Sackesjö
Teamledare

Arbetsmetoder

Dialektisk beteendeterapi (DBT) är en specialinriktad behandling för människor med självskadebeteende, kroniska självmordstan-
kar samt kronisk personlighetsproblematik. Andra vanliga psykiatriska tilläggsdiagnoser är depression, ångest med eller utan social fobi, åstörningsproblematik, alkohol och eller drog-
problem m.m. DBT är en kognitiv beteende-
inriktad behandling.

Kognitiv beteendeterapi (KBT) är en psy-
koterapeutisk behandlingsmetod som har sina
rötter i både kognitiv terapi och beteendete-
rapi. Ursprungligen utvecklades KBT som en
metod för behandling av depression och olika
ångestsjukdomar men nu använd KBT vid
många andra besvär. Kognitiv beteendeterapi
är en form av psykoterapi som grundar sig på
forskning och teoribildning inom inlärnings-
psykologi, kognitionspsykologi och social-
psykologi. Begreppet kognitiv beteendeterapi
anger att tonvikten ligger på samspelet mellan
individens och omgivningen, här och nu.

Ett självständigt liv (ESL) är en grupp manu-
aliserade behandlingsverktyg som främst avser
gruppbehandling. Under slutet

av 1990-talet framställdes det även manualer
som inriktar sig mot individuell behandling i
manualform började materialet spridas av pro-
fessor Robert Liberman i början av 80-talet.

Utredningar

Bedömningen för en neuropsykiatrisk utred-
ning (ADHD/ADD, Tourettes syndrom,
Aspergers, Autism, OCD, samt begåvningsbe-
dömningar) beräknar vi till ca 4-6 månader.
Utredningar utförs av leg psykolog Lena v Post
med diagnosbehörighet, Lövängens läkare har
förskrivningsrätt för medicinsk behandling om
diagnos föreligger.

Här erbjuds även eftervård i vårt behandlings-
program för att lära sig leva med sin sjukdom
resp. funktionshinder, samt stödboende/
utslussning i våra lägenheter under en längre/
kortare tid.

Referenser

Västerviks Kommun
Varbergs Kommun

För mer information från aktuella handläggare
kontakta Lövängen 0382-20560.

Målgrupper

- Män 20 år-
- Kvinnor 20 år-
- Parbehandling
- Borderline /
Personlighetsstörningar
- Psykoser
- Särskilt vårdkrävande

Insats/Vårdform

- DBT- Program
- KBT- Program
- ESL - Program
- Neuropsykiatriska
utredningar
- Integrerad individuell
psykoterapi
(Leg Psykolog Jan G Aurell)
- Komvux möjligheter.
- Möjlighet till arbetsträning i
reell miljö.

Tillstånd

- Hem för vård eller boende, HVB
- LVM §27
- LPT - permission
- LRV - permission

Lövängen
Appelholmsgatan 9, Stockaryd

Tel 0382-205 60, 0382-205 61
Fax 0382-205 62

info@lovangensbehandlingshem.se
www.lovangensbehandlingshem.se

Med nya tag för att konkurrera på lika villkor

Text: Kerstin Karell Foto: Mumlan Nyhlin

Svenska Vårds nya ordförande Lelle Hagström har en brokig bakgrund. Då han började jobba med unga killar som straffat ut sig från olika institutioner hittade han hem. Som ordförande ska han jobba för att den nya branschorganisation ska bli stark och kunna påverka.

Det är semestertider och det blir en intervju via telefon med Lelle Hagström. Mitt i semestern är han på Arlanda för styrelsemöte i Svenska Vård där han sedan i april är ny ordförande. Branschorganisationen bildades i början av november 2009 då Privo och Sveriges Behandlingshem gick samman. En sammanslagning som redan gett eko.

Fler verksamheter har ansökt om medlemskap och det har varit allt från små HVB till stora aktörer på marknaden. Från att de båda organisationerna innan sammanslagningen på var sitt håll drivit liknande frågor och varit remissinstanser så har läget ändrats.

– Svenska Vård är större, har en tydligare profil och tas emot seriösare. Vi blev nästan omgående inbjudna att vara med i intressanta arbetsgrupper, säger Lelle som utöver ordförandeposten äger Hillegården och är

delägare i Hasselkollektivet och Enklinge-kollektivet vilka ingår i Scientum. Dit hör även Huddunge Vård och Staffansbogruppern.

Två av de arbetsgrupper som Svenska Vård deltar i drivs av Socialstyrelsen, de arbetar med kvalitetsutvecklingssystem och tillsyn. Inom Sveriges Kommuner och Landsting är de med i arbetsgruppen som rör vård och direktiv där bland annat upphandlingsförfarande diskuteras.

– Upphandlingar ser olika ut över hela landet. Det saknas tydliga riktlinjer för hur upphandlingar ska gå till, vilket behövs. Kommunerna och tillsynsmyndigheten ställer allt högre och precisare krav vad gäller till exempel utvärderingar, journalsystem, dokumentation och personalkompetens, vilket är bra. Men först och främst ställer kommunerna många gånger inte samma krav på de egna verksamheterna. Därtill söker de även lägsta pris, vilket gör att oseriösa verksamheter lägger sig lågt. Men

kvalitet kostar. Det går inte att bedriva kvalitativ vård hur billigt som helst.

Statlig prisbild är normgivande

Konkurrensneutralitet är en av de frågeställningar som Svenska Vård driver. I våras skickade de in en anmälan avseende osunda konkurrensvillkor inom svensk ungdomsvård till Konkurrensverket.

– Statliga och kommunala verksamheter konkurrerar med sin prisbild. Deras subventionerade prisnivå blir normgivande samtidigt som det i princip är omöjligt att bedriva kvalitativ vård till dessa priser utan subventioner. Det ger de privata aktörerna en ansträngd situation. Den statliga verksamheten subventioneras på olika sätt. Dels genom ett generellt bidrag på 40 procent av omsättningen, dels med momsbefrielse och även med riktade bidrag till olika projekt. Utan subventioner skulle en öppen behandlingsplats på SiS egentligen kosta 5 500 kronor. ►►

► Det kan jämföras med att en plats inom Lelles verksamhet kostar cirka 2 950 kronor per dygn.

– Prisutvecklingen har inte hängt med sett till vad som krävs idag. Då jag började för femton år sedan kostade en placering 2 550 kronor. Vi jobbar med små marginaler. Personalen gör ett fantastiskt jobb. De är kostnadsmedvetna och anstränger sig för att vara kostnadseffektiva, men många verksamheter har det tufft.

Momsbestraffning

Utöver statliga subventioner är Svenska Vård kritiska till att privata verksamheter är skyldiga att betala moms på samtliga varor och tjänster som köps in. Investeringar i byggnader och maskiner medför en ansevärd momsbestraffning. Lelle förklarar att vid anbud så lägger statliga institutioner och kommunala verksamheter anbud exklusivt

ve moms samtidigt som privata vårdgivare lägger inklusive moms, återbäringen, den så kallade Ludvikamomsen på sex procent, räknas inte in vid jämförelser mellan privat, statlig och kommunal vårdgivare.

– Kommunerna redovisar inte de fullständiga kostnaderna för sina platser. Det tillkommer till exempel administration, handledning, utbildning av personal och lokalkostnader. Det finns en snedvriden bild av vad det faktiskt kostar att placera en ungdom.

Konkurrensverket har meddelat Svenska Vård att de inte kommer att utreda saken om snedvriden konkurrens inom ungdomsvården ytterligare.

– Vi kommer att gå vidare och har bland annat diskussioner med Vårdföretagarna.

Som ny ordförande är Lelle den som ska leda arbetet runt att skapa strukturer och påbörja arbetet med att påverka. Det som för några år sedan fick honom att gå med i Sveriges Behandlingshem var en önskan om att vara del i en framtida stark branschorganisation som kan påverka de stora frågorna för sina medlemmar.

Förutom att kunna påverka så är det möjligheten att hjälpa ungdomar och unga vuxna att komma på rätt köl i livet som driver Lelle i hans arbete och som gör att han

stannar i branschen.

– Ända sedan första dagen så har jag känt mig hemma i mitt arbete med ungdomar. Under 15 års tid så har jag aldrig tvivlat om jag har valt rätt yrkesval. Genom mitt arbete så får jag möjlighet att göra en skillnad för människor. Att göra skillnad är något som är ett privilegium och ger en enorm tillfredsställelse tillbaka. Varje dag är det en glädje för mig att gå till jobbet, ett privilegium.

Började som timvikarie

Men det tog ett tag innan Lelle hamnade rätt yrkesmässigt. Och det var i det närmaste en slump. Efter att ha jobbat inom restaurangbranschen, på vaktbolag och som egen företagare inom ventilation under det glada 80-talet ringde en kompis med ett förslag.

– Det var Christer Löf, min nuvarande partner i Scientum. Vi är lumparkompisar och han hade precis tagit över Staffansbo HVB i Uppsala och sa: ”Jag vet vad du ska syssla med, kom och provjobba hos mig”.

Sagt och gjort. Lelle timvikarierade på Staffansbo i Uppsala. Dit kom och kommer än idag killar i åldern 15 till 20 år som med missbruk och kriminalitet straffat ut sig från familjer, boenden och institutioner.

– Jag var från mina tidigare yrken van att hantera människor i olika situationer och

Svenska Vård är en bransch- och näringspolitisk organisation för fristående verksamheter inom vård, omsorg och behandling. Den bildades den 5 november 2009 när branschorganisationerna Privo och Sveriges Behandlingshem gick samman.

hade mött den här målgruppen killar tidigare, men då på ett annat sätt. Nu fick jag lära känna killarna och fick en relation till dem. Det var fantastiskt och jag kände att jag kunde förändra dem. Jag kände att det var rätt, att det var min grej.

Startade egen verksamhet

Med målsättningen att jobba inom social omsorg utbildade sig Lelle inom psykologi och sociologi och gick en behandlingsassistentutbildning.

– Att läsa på högskolan ger dig teorin, och den behövs. Men behandlingsassistentutbildningen gav mig enormt mycket genom att jag fick omsätta teorierna mer i praktiken.

År 1996 startade han en egen HVB-verksamhet. Den döptes till Hillegården och bedrevs på den gård utanför Östersund som familjen bodde på.

– Vi sökte och fick tillstånd för en plats som sedan utökades till fyra. Vi tog emot utåtagerande killar i ålder 15 till 20 år. Det var den målgrupp jag var trygg och trivdes med. Eftersom Hillegården var både vårt hem och arbetsplats blev vi som en familj och det var bra för killarna.

Det bästa för ungdomar som behöver hjälp är enligt Lelle att så långt det är möjligt se till att de bor kvar i sin egen familj och har hemortsalternativ.

– Man ska inte placera ungdomar lättvindigt. Det är alltid lämpligare att bedriva vård i en så normal miljö som möjligt och det är bäst att vara hemma. Men om det inte är lämpligt att vara hemma, om det inte blir en förändring, då behöver ungdomen komma bort från sin miljö. Man måste alltid bedöma för och emot.

Utåtagerande beteende

Till Hillegården kom ungdomar som hade ett generellt utåtagerande. Men orsakerna till beteendet varierade.

– Det blev tydligt för oss att om vi skulle kunna möta upp ungdomarna utifrån deras behov så var vi tvungen att starta fler verk-

samheter. Verksamheter med en pedagogik som var anpassad till ungdomens grundproblematik och inte bara till deras symtombild. Därför startades Granbo år 2000 med inriktning på neuropsykiatri.

Granbo blev starten på en lång rad av etableringar av specialiserade enheter. Därtill hade Lelle och kompisen Christer Löf länge pratat om att de skulle vilja driva något tillsammans. När Hasselakollektivet blev till salu kändes det rätt att köpa.

– Den verksamheten var något annat än vad jag var van vid. Jag hade dittills drivit små enheter med max fyra ungdomar. Hasselakollektivet hade när vi tog över tillstånd för 60 platser.

Sedan köpet har verksamheten förändrats mot den målgrupp som placeras idag, unga vuxna som har ett etablerat missbruk, till skillnad mot unga på glid som var aktuellt när kollektivet bildades.

– Det kändes att vi tog över en verksamhet som hade ett arv att förvalta. Grundaren K A Westerberg är en pionjär som har skapat något stort. Visst kan man ha åsikter om vissa inslag i behandlingen som bedrevs men tiderna förändras och vi lär oss mer. Jag är säker på att även mina verksamheter kommer att kritiseras i en framtid när utvecklingen har gått framåt. Även om jag idag är väldigt stolt över det vi gör idag.

Stöd och hjälp av varandra

Det gäller att hänga med i utvecklingen av branschen på alla nivåer. Där har medlemmarna i Svenska Vård stöd och hjälp av varandra. Förutom att driva de stora frågorna så finns det alltid mindre frågeställningar att ta tag i. Lelle berättar att det finns en stor öppenhet och generositet hos medlemmarna.

– Man ställer upp och jobbar för Svenska Vård och för varandra ideellt och på sin fritid. Om någon har en fråga eller ett problem så finns det alltid någon att vända sig till. Det finns ingen konkurrenssituation mellan de olika aktörerna utan det är vården som kommer främst. Alla vill mycket och

alla samarbetar på ett fantastiskt sätt. Det är ett stort förtroende som har tilldelats mig att leda arbetet runt att skapa bättre förutsättningar för vårdbranschen. Jag har en målsättning att branschen tydligt ska märka av Svenska Vård och vårt arbete under de närmaste åren. Och att vi också snart ska kunna peka på några konkreta förändringar som vi har bidragit till. ■

Lelle Hagström

Ålder: 47 år.

Bor: Uppsala.

Familj: Nick, 16 och Disa, 11.

Intressen: Mental och fysisk träning, resor, människor, möten, små och stora upplevelser.

Läser: Olika böcker av och om Dalai Lama. Just nu Lycka av Dalai Lama.

Bästa hösttipset: Långa promenader, att njuta av naturens förändringar och den klara höstluften.

Anser om branschens utveckling mot fler stora aktörer/ koncerner:

Jag tycker det är positivt med en utveckling där vi ser både stora och små aktörer. Jag är övertygad om att branschen mår bra av den utveckling som de större aktörerna tillför samtidigt som det alltid kommer att finnas och bör finnas utrymme och förutsättningar för den mångfald som de små aktörerna står för. Vi kan se att konkurrensen har ökat vilket har bidragit till en kvalitetshöjning.

Svenska Vård har drygt 140 enskilda medlemmar. Däribland finns små verksamheter med ett fåtal platser men även koncerner med dotterbolag och många enheter. Enligt en uppskattning av Svenska Vård ligger medlemmarnas totala omsättningen på drygt tre miljarder kronor, antalet anställda är cirka 4 500 personer och de har tillsammans drygt 4 500 platser.

Dämpade köksluckor

Blum lanserar nu ClipTop Blumotion som innebär dämpning integrerad direkt i gångjärnet utan att vare sig göra gångjärnet större eller mindre tåligt. Med ClipTop Blumotion finns hela dämpningsfunktionen integrerad från början – helt utan externa och lösa delar.

Den nya tekniken gör det möjligt att montera tjockare luckor eftersom vridpunkten är förbättrad. Andra fördelar är enkel monterning och justering samt att dämpningsfunktionen går att stänga av med en liten knapp. Blums nya gångjärn finns bland annat för beställning på hemsidan.

www.theofil.se

Vilsamt SPA-bad med nytt massagesystem

Svedbergs gjutmarmorbadkar R158 har nu uppdaterats med ett nytt massagesystem som tillval. R158 kan nu fås med massageprogram, touchpanel, ljusterapi och en mängd andra funktioner.

Massagesystemet som levereras till R158 (och även dess systermodell R180) är konstruerat med en vattenpump vilket ger en avsevärt lägre ljudnivå.

Som tillval finns en särskild pumpstyrning som låter användaren kontrollera jetstrålarnas tryck och på så sätt kan ljudnivån sänkas ytterligare. Andra fördelar med en vattenpump är varmare bad eftersom det inte finns några luftbubblor som annars kyler vattnet.

Massagesystemet i R158 är uppbyggt kring olika massagezoner som är elektroniskt styrda och kan aktiveras var för sig. Allt från fotmassage till en vandrings helkroppsmassage är möjligt.

Alla funktioner styrs med hjälp av en touchpanel. Bakom elektroniken finns ett säkerhetssystem med överflyllnadsskydd som kontrollerar sig självt tio gånger varje sekund.

www.svedbergs.se

Användarvänlig telefon

Doro lanserar en sladdlös hemtelefon för den som letar efter en telefon som gör vardagstelefonin extra enkel. Doro Phone-Easy100w är en klassisk telefon med ovanligt högt och klart ljud. Den har stora knappar med tydliga siffror, smarta symboler för att starta och avsluta ett samtal och displayen är upplyst för att göra informationen på displayen distinkt.

Basenheten är stabil, vilket underlättar för den med försämrad finmotorik. Telefonen har inbyggd högtalartelefon vilket gör att man kan gå runt, eller ligga bekvämt, även under ett samtal. Ringsignalen är hög och tydlig, vid inkommande samtal, men även ljudet i luren är förstärkt vilket gör det enkelt att höra den i andra änden ordentligt. Räcker det inte till, finns det dessutom en knapp som gör att användaren kan förstärka ljudet ytterligare.

www.doro.com

Nya trägolv med glamour och attityd

Salsa Ek Fine Line Multi-stav.

Tarkett lanserar nya trägolv som med pärlmor, glitter och metalltytor ger hemmet en ny dimension av glamour. Den som gillar ett ruffare uttryck kan välja mellan nya "slitna" golv i vintageserien eller stavparkett med livfulla mönster.

Salsa White Pearl Ask och Salsa Ek Silver Star är tre-stavsgolv med skimrande effekter. Salsa White Pearl har en pärlmorskimrande yta medan Salsa Silver Star har infärgningar av svart och silver och en kraftigt borstad yta. Salsa är ett omslipningsbart parkettgolv med en tjocklek på 14 millimeter.

Salsa Ek Fine Line Multi-stav, är sammansatt av långsgående korta och smala ministavar i ek med en variation av färger. Salsa skapar ett modernt uttryck i inredningen.

Viva Contra Ek och Valnöt utmanar traditionen med ett mönster med stavar på tvären. Viva är ett 8,5 millimeter tjockt fanérträgolv som finns i ett 20-tal olika träslag och varianter. Den praktiska planklängden på 1,20 meter gör Viva extra smidigt att lägga.

Tarketts trägolv är behandlade med Proteco lack och har stor motståndskraft mot slitage och repor. Proteco finns i både blankt och matt utförande.

www.tarkett.se

Lås som larmar

TrackInvent introducerar nu ett elektroniskt lås på Sveriges marknad. Om eller när låset bryts sänds ett larm med position för låset med sms eller mail till vald mottagare. Detta system är lämpligt för till exempel trailers, värde transporter, ammunitionstransporter, avlägsen belägna förråd eller byggnader, med mera.

www.trackinvent.com

Prisad kruka

LindesbergsKrukan är en svensk produkt, framtagen av Lindesbergsföretaget Por-Pac AB. Krukan tillverkas av EPP, ett material som skyddar växternas känsliga rötter mot såväl köldknäppar som värmeböljor.

Materialen är lätt, stöttåligt och kan återvinnas. Växten behöver inte heller vattnas lika ofta. Vid den just avslutade trädgårdsmässan i Paris (Fontaine Chaalis), Journées des Collections (JDC), vann LindesbergsKrukan pris som årets bästa trädgårdsprodukt i tävlingen Les Prix Innovation JDC 2010.

LindesbergsKrukan finns i modellerna "Classic", "Japan", "Terrace", "Corner" samt "Balcony".

www.madeinlindesberg.se

NYTT FÖR I ÅR!
INTERNATIONELLT SPÅR!

1-2 FEBRUARI 2011 | CITY CONFERENCE CENTRE | FOLKETS HUS

BOKA 2011 ÅRS VIKTIGASTE MÖTESPLATS I DIN AGENDA REDAN IDAG!

PSYKISK O-HÄLSA 2011

DETTA ÄR ÅRETS VIKTIGASTE MÖTESPLATS FÖR ALLA SOM HAR ETT YRKESMÄSSIGT INTRESSE AV ATT FÖREBYGGA PSYKISK OHÄLSA HOS SAMHÄLLETS BARN OCH UNGA.

Konferensen erbjuder spännande möten mellan olika kunskapsfält och organisationer. Här kan du välja mellan 50 olika föreläsningar under två dagar och skapa dig ett eget program efter vad du tycker är intressant. Gå in på vår hemsida för att se alla föreläsningar och välj ut vad just du vill lyssna till.

Den röda tråden för dessa två fullspäckade dagar kommer att vara preventivt satsa och långsiktigt agera!

Vad kan just jag göra/lära som arbetar inom:

- ▶ Förskola, skola, barn/skolhälsovård
- ▶ BUP
- ▶ Socialtjänsten
- ▶ Primärvården
- ▶ Beslutsfattare och politiker från kommuner, landsting och primärvård
- ▶ Internationella spåret

Boka dig och dina kollegor för att garanteras plats på önskade föreläsningar.

1 dag _____ **1.495:–**

2 dagar _____ **2.495:–**

I priserna ingår för- och eftermiddagskaffe samt lunch. Alla priser är exklusive moms.

Anmäl er på:

Telefon: 08-23 73 10

Fax: 08-23 73 05

Hemsidan: www.psyho.se

Håll ögonen öppna efter programmet som kommer inom kort. Varmt välkomna!

Arrangör:

EXPO MEDICA

I samarbete med:

 Socialstyrelsen

 **Sveriges
Kommuner
och Landsting**

 **STATENS
FOLKHÄLSOINSTITUT**

PROGRAMMET HITTAR DU PÅ WWW.PSYOH.SE

Nya vårdplatser på Sätters sjukhus

Landstingsstyrelsen i Dalarna har beslutat att vuxenpsykiatri i Dalarna nästa år ska byggas ut med tio vårdplatser på Sätters sjukhus. Anledningen är att vuxenpsykiatri länge varit hårt belastad. Källa: Gävledala

Barnhusets pris till Carl Göran Svedin

Stiftelsen Allmänna barnhusets Stora Pris 2010 går till Carl Göran Svedin, professor i barn- och ungdomspsykiatri vid Universitetssjukhuset i Linköping. Han har i sin forskning särskilt fokuserat på barn som utsatts för fysisk misshandel och sexuella övergrepp.

OmsorgsCompagniet öppnar i Göteborg

I Göteborg kommer OmsorgsCompagniet i första hand att erbjuda personlig assistans. Under nästa år även hemtjänst i de kommuner som har infört kundval enligt LOV. OmsorgsCompagniet finns sedan starten 2003 i Stockholm och sedan 2009 i Jönköping och Västerås.

Allt fler missbrukare

Under de senaste tio åren har antalet personer med tungt missbruk av alkohol och narkotika ökat med 20 respektive 15 procent. Bara en femtedel av beräknade 500 000 missbrukare nås av samhällets beroendevård. Det skriver regeringens utredare Gerhard Larsson på DN-debatt.

Behandlingshem för spelberoende unga

Företaget Molnbyggen Kunskap och Omsorg startar behandlingshem på Molnbyggen strand med tio platser för spelberoende gymnasieungdomar. Ägare till verksamheten är Helena Bywall, Linus Larsson och Mustapha Pettersson.

Källa: Dalademokraten

Glappet läggs ner

Behandlingsenheten Glappet för unga i Norrtälje läggs ned. En satsning görs bland annat istället på en ny beroendemottagning för missbrukare mellan 13 och 23 år.

Källa: Norrtälje T

Sämre vård till psykiskt sjuka

Psykiskt sjuka dör betydligt oftare än andra i sjukdomar som går att förebygga eller behandla. Det visar rapporten "Öppna jämförelser och utvärdering 2010. Psykiatrisk vård - ett steg på vägen".

Psykiskt sjuka vårdas på sjukhus i större utsträckning för sjukdomar som hade kunnat

tas om hand inom öppenvården om de hade fått adekvat behandling i tid.

Psykiskt sjuka får inte tillgång till rekommenderade läkemedel i samma omfattning som andra patienter. Med diabetes ökar risken för åderförfattning och därmed för hjärt- och kärlsjukdom. Därför rekomen-

deras blodfettsbehandling och drygt 60 procent av alla diabetespatienter får blodfettssänkande läkemedel för att minska komplikationsrisken.

Det är däremot bara hälften av de psykiskt sjuka som får dessa läkemedel trots att de har ett stort behov eftersom de har andra riskfaktorer.

Hallå där...

Lotta Persson, ordförande för FSS, Föreningen Sveriges Socialchefer.

Till den årliga konferensen Socialchefsdagarna som i år genomförs i Luleå 29 september till 1 oktober kommer cirka 400 deltagare och 40 utställare.

Vad betyder Socialchefsdagarna för era medlemmar?

– De betyder jättemycket. Socialchefsdagarna är det som FSS bygger sin verksamhet runt, de är navet. Vårt årsmöte är den viktigaste punkten de här dagarna. Då presenterar vi vad vi har gjort, vad vi skulle vilja inrikta oss på kommande år och medlemmarna får framföra sina åsikter och vad de vill att föreningen ska göra. Konferensen är en stor möjlighet för människor i branschen att bilda nätverk. Vi får mötas och diskutera olika frågor.

I år är det ju valår och vi är extremt beroende av politiska beslut. Det brukar även komma många politiker till konferensen och jag kan tänka mig att många samtal kommer att handla om, hur och vad gör vi nu, beroende på valresultatet.

De som kommer får även inspiration och nya kunskaper av föreläsare och genom seminarier. Vi försöker alltid ha föreläsare som håller hög klass med kvalitet och innehåll. Sist men inte minst så får vi ha lite trevligt och roligt tillsammans vilket jag tror är viktigt det med.

Konferensen heter Lyfta i motvind. Vad består motvinden av idag?

– Motviden är den kris som har varit och fortfarande är för många människor. Jag tänker framförallt på att många har mist sina jobb och att det är en hög ungdomsarbetslöshet. Kostnaderna för socialbidrag har ökat. Många människor är utsatta och kommunerna har fått större utgifter

samtidigt som inkomsterna minskat. Vi har fått mer att göra och mindre pengar. Men det är ingen nyhet att det är så. Vad vi ska göra nu är att lyfta i motvind.

Hur ska ni lyfta?

– Vi ska jobba extra smart och bland annat använda insatser som vi vet ger goda resultat. Det vet jag även att vi redan gör. Det innebär bland annat att använda evidensbaserade metoder.

Är det någon speciell föreläsare som du ser fram emot att höra?

– Bara för att lyfta fram några som vi kommer att lyssna på i stor sal så ska det bli roligt att lyssna på komikern Ronny Eriksson. Han kommer att tala just om att vända i motvind. Det ska bli intressant att lyssna på nationalekonomen Ingvar Nilsson som kommer att prata om effektivitet och det ska bli jättespännande att lyssna på Mustafa Can. Sista dagen är eftertankens dag, då vi ska hämta kraft och då är Per Naroskin vår siste talare.

Vad har du för förhoppningar på årets Socialchefsdag?

– Jag hoppas att vi kommer att få trevligt tillsammans, att FSS får med sig vad vi ska driva för frågor kommande år och vad medlemmarna förväntar sig av oss. Min förhoppning är även att vi ska få inspiration, kraft, ork och glädje inför jobbet.

- UVF - UPPLANDS VÅRDGIVARFÖRENING

info@uvf.se

Upplands Vårdgivarförening är en intresseförening för HVB-hem med verksamhet lokaliserad i Uppland. Föreningen bildades 1940 och har idag tretton medlemmar;

Björntorp HVB-hem - Edebohemmet AB - Elmstahemmet AB
Gökans gård HVB-hem - HVB Dammen - Karbyhemmet - Lilla Hemmet
Texte HVB-hem - Trädgårdslunds HVB-hem - Vallbyhemmet HVB
Villa-Marma - Widbo HVB AB - Ängbyvägens HVB AB

Föreningens medlemmar bedriver HVB-verksamhet för män och kvinnor från 19 år och uppåt med olika typer av psykiska funktionshinder, vissa av HVB-hemmen arbetar även med dubbeldiagnoser.

Vi har inom föreningen totalt 130 vårdplatser.

På vår hemsida www.uvf.se, finns en uppdaterad information om lediga platser på de olika hemmen för att förenkla placeringsproceduren för uppdragsgivare.

Vi inom föreningen arbetar bl.a. med att öka och förbättra möjligheterna till en meningsfull och aktiv sysselsättning för de boende. Vi arbetar med utveckling och fördjupning av personalens arbetsmetoder genom erfarenhetsutbyte, metodutveckling samt gemensam utbildning. Vi vill verka för god miljö inom vårt intresseområde.

För mer information och kontakt, besök vår hemsida; www.uvf.se.

Upplands Vårdgivarförening

Kartläggning av socialtjänsten

I ett nytt forskningsprojekt i Östergötland, genom FOU-centrum och Linköpings universitet, ska 250 familjer som varit i kontakt med socialtjänsten intervjuas. Huvudsyftet är att ta reda på om de får den hjälp de behöver och hur stödet kan förbättras. En parallell studie genomförs i Norge. De första resultaten kommer att presenteras i februari 2011.

Källa: SKTF-tidningen

Aleris växer inom psykiatri i Skåne

Aleris vann upphandlingen av specialiserad öppenvårdspsykiatri för vuxna i Lund och Kävlinge med start den 1 november 2010.

Investor nya ägare av Aleris

Investor har köpt omsorgskoncernen Aleris för 4,4 miljarder kronor. Köpet gick igenom i juli.

SSPG nya ägare av Tibble Gård

Svenska Specialistpsykiatrigruppen (SSPG) har förvärvat Tibble Gård Ungdomshem AB.

SiS får bidrag på en halv miljon kronor

Tretton av SiS särskilda ungdomshem delar på en halv miljon kronor som Kulturrådet delar ut i satsningen Skapande skola. Pengarna ska gå till att hitta nya former för lärande med hjälp av kulturella och skapande inslag.

Två nya behandlingsprogram godkända

Ytterligare två av Kriminalvårdens behandlingsprogram har nu godkänts. Programmet VPP – Violence Prevention Program – är ett våldsbrottsprogram. Det riktas till intagna dömda för grova våldsbrott. De ska få hjälp att bättre klara av sin situation och inte använda våld. Det andra programmet är VINN som är speciellt utformat för kvinnor och genomförs i samtalsgrupper. Deltagarna ska vinna över kriminaliteten, och bli bättre på att göra val som förbättrar deras livskvalitet.

Vanligt med prostitution

En studie från Kriminalvården visar att prostitution och människohandel är vanligt bland kvinnliga fängelsedömda.

Studien bygger på intervjuer med 171 kvinnliga intagna. Resultaten visar att 26 procent någon gång prostituerat sig

och att elva procent utsatts för människohandel. Nästan alla kvinnor (95 procent) som sålt sex hade ett aktuellt missbruk, främst av amfetamin, alkohol, eller lugnande medel.

– Antingen har de börjat sälja sex för att få pengar till droger

eller börjat använda droger för att mentalt klara av att sälja sex, säger Niklas Långström, en av forskarna. Det finns troligen också andra underliggande faktorer som ökar sårbarheten för både missbruk och prostitution.

Tuffa fall till färiska socialsekreterare

Oerfarna och nyexaminerade socialsekreterare får alltför ofta de svåraste arbetsuppgifterna – att utreda fosterhemsplaceringar av barn och ungdomar. Så ser verkligheten ut i många kommuner runt om i landet. Effekten blir hög personalomsättning, en extremt stressig arbetsmiljö och höga kostnader.

I boken Att bygga kompetens för kvalificerade utredningar av barn och unga, Allmänna barnbuset, presenteras en kartläggning och analys av denna problematik i sju kommuner i Uppsala, och det åtgärdsprogram som blev resultatet.

De sju kommuner i Uppsala län som beskrivs i boken delar sina problem med många av Sveriges övriga kommuner: det är en alldeles för stor omsättning av socialsekreterare som utreder barn och ungdomar. Det innebär att kommunerna känner sig tvingade till att låta oerfarna, nyexaminerade socialsekreterare ansvara för utredningar, som hör till de tyngsta

och svåraste uppdragen man kan utföra inom socialförvaltningen.

– Det strider egentligen mot Socialstyrelsens rekommendationer som säger att man ska vara mer erfaren för att utföra sådana uppgifter, säger Anna-Lena Lindqvist som varit både redaktör för boken och projektledare. Hon är docent i socialt arbete vid Stockholms universitet och är specialiserad kring frågor som rör kompetensutveckling inom socialt arbete.

Anna-Lena Lindqvist konstaterar att projektet identifierat tre viktiga arbetsvillkor som var avgörande för om socialsekreterarna stannade kvar eller inte:

- Att bemanningen var tillräckligt stort tilltagen för att inte personalens kapacitet skulle vara maximalt utnyttjad för jämn.
- Att arbetsledarna fanns tillgängliga och kunde hjälpa till med prioriteringar. "Alltför ofta var cheferna upptagna

med ekonomiska problem och administrativa sysslor”, säger Anna-Lena Lindqvist.

• Att organisationen var stabil och inte ändrades för ofta. ”Vi kunde se att omorganisationer ofta medförde att professionella nätverk rycktes sönder”.

– Detta var något som många av cheferna i de kommuner vi undersökte tog till sig. Det har genomförts färre omorganisationer i dessa kommuner sedan vi satte igång med vårt projekt och man har också i flera kommuner förbättrat situationen på flera sätt”, berättar Anna-Lena Lindqvist.

Västkustfamiljen har tvingats stänga

Vid Socialstyrelsens tillsynsbesök på Västkustfamiljens HVB-hem på Marstrand uppdagades så allvarliga brister att verksamheten tvingas stänga.

Bristerna består bland annat i att hemmet använder sig av bestraffningar. Vid ett tillfälle tvingades en av de unga klienterna att bada i en isvak.

– Det händer nästan aldrig att vi ser så allvarliga brister att vi beslutar om stängning. För det mesta går bristerna att åtgärda, men i det här fallet är inte det ett alternativ, säger Britt-Marie Börjesson, biträdande enhetschef på Socialstyrelsen.

Personalen känner inte all-

tid till de rutiner och regler som HVB-hemmet hävdar att man följer. Därmed försvinner möjligheten till ett kompetent omhändertagande och en adekvat behandling av ungdomarna. Hemmet har dessutom tagit emot ungdom som har omhändertagits enligt LVU utan att ha tillstånd för det.

Vill du arbeta med ett verkligt barnperspektiv inom socialtjänsten?
BARA JAG® är metoden som hjälper dig att få kvalitet i barnsamtalen.

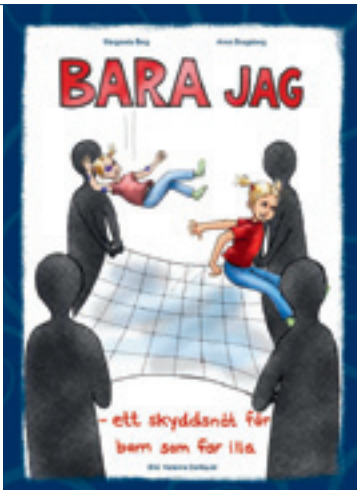
Säkerhet, trygghet, arbetsglädje
- Utreder barnets verkliga behov -
Anpassas efter det individuella barnet.

Komplement till BBIC.
3-dagars behörighetsutbildning i metoden.

Boken om BARA JAG. Bra som handbok.
Illustrerad av Katarina Dahlquist.
Pris 235 kr + frakt. Beställs via e-post
info@moasoc.se.

Information
och kontakt:
www.moasoc.se

När mer måste till

RANSÄTRA-KLINGSTA är en av de ledande akut- och utredningsinstitutionerna för familjer med barn i åldern 0-12 år. Vi har lång erfarenhet av att utreda svåra och komplicerade familjeärenden som kräver mer omfattande insatser än vad en traditionell barnavårdsutredning kan ge.

VI ERBJUDER:

- Omsorgsutredningar enligt BBIC-strukturen
- Skyddat boende i dygnsvård
- Krisomhändertagande
- Kortare stödinsatser

LÄS MER PÅ WWW.VARLJUS.SE

Vi finns när ni behöver experttjänst!

Vi bryr oss mera

VoB arbetar med skydd och stöd, utredningar och behandling för barn, ungdomar och familjer.

www.vob.se

FANNABACKEN LIVB

För ungdomar 15-20 år med psykosocial problematik och neuropsykiatriska funktionshinder.
Centralt beläget i Enköping med mångkulturell kompetens och KBT-inriktade behandlingsmetoder.

Vi arbetar utifrån individuell behandling och erbjuder, utredningar, beteendeanalyser, terapeutiska samtal mot bl.a. fobier, ART, tecknekonomi, ADL-träning, stöttning till aktiv fritid och nära samarbete med skola/praktikplats.

Kontaktperson: Yvonne Nordlund • Mob: 0702-89 89 90
Parkgatan 39, 745 49 Enköping • Telefon: 0171-44 79 09

Sedan 1967 bedriver **tre O** behandling av psykiskt funktionsnedsatta vuxna, med eller utan missbruk. Besök vår monter på Psykisk O-hälsa Syd den 23/9.

Motivation

MI-utbildad behandlingspersonal

Struktur

Fullvärdigt DBT-team

Delaktighet

ESL - Eget självständigt liv

Meningsfullhet

Dagliga aktiviteter individuellt och i grupp

Kom ihåg!

Anmäl dig till en av våra uppskattade föreläsningss dagar på Elite Savoy Hotel i Malmö den 29 oktober. Se mer info på tre-o.se.

tre O, Stjärnhusen & Kvarngården, info@tre-o.se, www.tre-o.se

Först kläcktes idén att **dokumentera** över internet

sedan föddes vår nya produktidé:

kvalitetssäkra journal, dokument och uppföljning

Våra över 90 nöjda kunder finns inom
HVB, LSS, familjehem, IFO, personlig assistans, äldreomsorg

www.isoxyhv.se

Nectar Systems AB, 0451-89300

Bräcke Diakoni delägare i högskola

Ersta Sköndal högskolas ägare, Ersta diakoni och Stiftelsen Stora Sköndal, har undertecknat en avsiktsförklaring om att erbjuda Bräcke Diakoni delägarskap i högskolan från och med den sista september. Dessutom kommer Bräcke Diakonis utbildningar och forskningsverksamhet att bli en del av Ersta Sköndal högskola.

Lundens ungdomshem läggs ned

SIS har beslutat att lägga ner Lundens ungdomshem i Lund och föra över delar av verksamheten till Råby ungdomshem och LVM-hemmet Lunden/Karlsvik.

Socialt bistånd ökar

Socialstyrelsens årsrapport för 2009 visar att kommunernas utbetalningar av ekonomiskt bistånd inklusive introduktionsersättningar till flyktingar har ökat med 17 procent jämfört med 2008.

Enligt årsstatistiken betalades elva miljarder kronor ut i ekonomiskt bistånd under året, vilket är en ökning med 17 procent jämfört med 2008. Antalet hushåll som fick ekonomiskt bistånd under 2009 har ökat till cirka 237 000 hushåll, vilket är drygt 22 100 fler jämfört med 2008.

Sprutbyte i Skåne

Styrelse för Region Skåne har beslutat att införa sprutbyte för narkomaner i höst i Helsingborg. Avsikten är att erbjuda missbrukare rena sprutor för att minska spridning av exempelvis hiv och hepatit. Men även erbjuda vaccinering, allmän sjukvård och kontakter för en väg ut ur missbruk.

Källa: Drugnews

Webbaserad grundutbildning i demens

Med anledning av Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom har Svenskt demenscentrum tagit fram en helt kostnadsfri webbaserad grundutbildning. Utbildningens viktigaste målgrupp är de som i sitt yrke möter personer med demens. www.demensABC.se

Större möjligheter att prata med barn

Föräldrar kan i dag hindra att socialtjänsten pratar med deras barn. Detta om barnen inte uppnått den ålder och mognad som krävs för att själva bestämma om sin medverkan. Konsekvensen kan bli att barnen inte får den hjälp eller det stöd som de behöver. Riksdagen har därför beslutat att det ska bli möjligt för utredare inom so-

cialtjänsten att prata med barn utan att vårdnadshavarens gett sitt godkännande och utan att vårdnadshavaren närvarar. Detta ska gälla socialtjänstens barnavårdsutredningar och utredningar på initiativ av socialnämnden om överflyttning av vårdnaden.

Riksdagen har även beslutat att domstolar i mål om um-

gänge, om barnen har behov av det, ska ha möjlighet att besluta om umgängesstöd. Socialnämnden ska då utse en person som medverkar när barnet umgås med den förälder som barnet inte bor med. Det kan exempelvis behövas vid hämtning och lämning för att undvika konfrontation mellan föräldrarna.

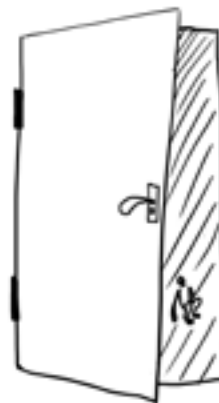
Barn får låsas in i fem dagar

Den danska regeringen försöker bekämpa ungdomskriminaliteten. Som ett led i det arbetet ska personal på behandlingshem få låsa in barn ned till tolv års ålder i fem dagar och samma person får vara frihetsberövad i högst en månad om året. Tidningen Politiken skriver att de unga inte behöver ha begått brott för att bli inlåsta.

Kritiken mot nyordningen gäller bland annat att pedagogiken blir oklar, när samma människor behandlar och straffar på samma institution.

I dagsläget kommer barn och unga på behandlingshem ofta till en av landets sju fängelse-liknande avdelningar, när personalen inte klarar av dem.

Källa: svt.se

Bäst att bemöta anhöriga individuellt

Närstående till psykiskt sjuka bemöts ofta som en homogen grupp i psykiatri. I bästa fall bjuds de in till "öppet hus" eller särskilda anhörigdagar. Ny forskning visar att patienter och deras närstående behöver bemötas individuellt för att vården ska bli bra. Vårdpersonal måste också jobba med sitt synsätt när det gäller skuldbeleggande av familjen till psykiskt sjuka.

– Vårdarna har en komplex arbetssituation med neddragningar och administrativa uppgifter som stjälar deras tid. Men det är ändå på dem som ansvaret för relationen mellan närstående och vårdare vilar, säger Lena-Mari Sjöblom, som snart disputerar vid Mittuniversitetet.

I avhandlingen "Family in the Formal Psychiatric Care" är fokus de närståendes pers-

pektiv.

– Min forskning visar att den formella vården måste möta varje patient och varje anhörig där de är. Varje patient måste också få bestämma i vilken utsträckning de anhöriga ska vara delaktiga.

När de närstående inte tillåts ta del i vården hamnar de i ett stresstillstånd. För att hantera detta skapar de olika strategier. En del blir arga och skäller, andra söker alternativa behandlingsformer och åter andra ger upp att engagera sig.

– När närstående fastnar i de här strategierna ser de inte längre möjligheter att samarbeta och samverka med den formella vården. För patienten blir då inte stödet så bra som det skulle kunna bli.

Det är vanligt att närstående till psykiskt sjuka bär på känslor av skuld och skam, något

som kan förstärkas av vårdpersonalen.

– De som jobbar i den formella vården påverkas förstås av samhällets attityder. Det gäller att få bort stämpeln att något är fel på familjen, säger Lena-Mari Sjöblom.

Hon efterlyser mer utbildning av personal i den psykiatriska vården. Ledningen för den psykiatriska vården behöver också inse att det finns både personliga och samhälls-ekonomiska vinster att involvera patienter och närstående i vården. Det måste dock ske på det sätt som passar just den eller de individer det gäller.

– Jag tror på det synsätt som finns in om barnpsykiatri. Där jobbar man med alla personer som är viktiga kring barnet. Det synsättet skulle i högre utsträckning kunna användas av vuxenpsykiatri.

Ny start i en familjelig miljö

Vilhelmsro är ett utrednings- och behandlingshem.

Vi tar emot barn och ungdomar från hela landet i åldrarna

8 - 14 år, med psykosocial och/eller neuropsykiatrisk problematik.

Vi arbetar i en liten och unik familjelig miljö, där vi genom närhet, samspel och evidensbaserade behandlingsmetoder ger barnet möjlighet att utvecklas i en positiv riktning.

Välkommen att boka tid för studiebesök på 0140 - 700 85.

VILHELMSRO

www.vilhelmsro.se

Missbruksboende i Karlskoga läggs ned

Missbruksboendet som LP-stiftelsen driver vid Baggängen ska läggas ner. Orsaken är minskat antal placeringar från kommunen som satsar mer på öppenvård i egen regi.

Källa: Karlskoga-kuriren

Privatisering av psykiatri

Landstinget i Östergötland har beslutat att Capio Psykiatri tar över verksamhet i Norrköping och Linköping medan Redakliniken får motsvarande uppdrag i Kinda, Ydre och Åtvidaberg. Tillsammans får de två vårdföretagen ansvar för ungefär en tredjedel av den psykiatriska öppenvården för vuxna i östra och centrala Östergötland.

Vårdplats i konkurs

Vårdplats Sverige AB har begärts i konkurs vid Jönköpings tingsrätt. Det är företagets andra konkurs. Den tidigare konkursen var under namnet Invanor AB och fastställdes vid Karlstads tingsrätt i november 2009. Vid tidningens pressläggning var boendeupptäckningen inte klar varför skulder och tillgångar inte var känt.

Nytt behandlingshem inriktad på vildmark

Vildmarkens HVB har öppnat i Fredrika. De tar emot män, 18-40 år, med social problematik, missbruk och eller kriminalitet. Verksamhetens inriktning är vildmarksliv.

Utslussen Vård AB startar HVB i Boden

Fabian Lindesjö, Utslussen Vård AB, öppnar HVB i Boden. Inriktningen är ungdomar med psykosocial problematik. Fabians ambition är att korta vårdtiderna och få en säkrare utslussning.

Kritik från Kriminalvården

Kriminalvården har dragit tillbaka sina placeringar från Vårbackens behandlingshem utanför Växtorp. Orsaken är att de boende har haft mer frihet än vad frivården accepterar.

Var i landet barnen bor spelar roll

Var i landet man bor spelar stor roll för hur mycket kommunerna satsar på barn och unga. Även andelen unga som lever under problemfyllda förhållanden skiftar kraftigt.

Det visar Socialstyrelsens rapport "Olika villkor – om levnadsförhållanden, risker och kommunala kostnader för barn och unga".

– Risken för att drabbas av problem under uppväxtåren är betydligt högre i vissa kommuner än andra. Samtidigt är det viktigt att poängtera att barn och unga inte automatiskt får problem bara för att de utsätts för många riskfaktorer, säger projektledaren Matilda Hansson.

Indikatorerna som Socialstyrelsen har tagit fram speglar till exempel barn och unga som placerats i social dygnsvård, har ofullständiga betyg, utfört allvarliga lagbrott, använt droger eller drabbats av psykisk ohälsa. Andra indikatorer som ökar risken för problem är om barnet växer upp i en familj som fått långvarigt ekonomiskt bistånd eller om det lever med föräldrar som är långtidsarbetslösa, ensamstående, lågutbildade eller har utländsk bakgrund.

Rapporten visar att risken för att drabbas av problemtunga förhållanden under uppväxten är störst i Storfors, Lessebo och Eskilstuna. Minst risk löper de unga i Lomma, Vellinge, Danderyd och Lidingö.

Skillednaderna är också stora när det gäller hur mycket resurser kommunerna satsar på verksamheter riktade till barn och unga, som barnomsorg, skola, socialtjänst, fritidsgård-

ar, musik- och kulturskolor.

– De totala kostnaderna för ett barn varierar mellan cirka 80 000 och 117 000 kronor per år. Bland kommunerna i Norrlands inland finns de med högst kostnad medan storstadsområdena har bland de lägsta, säger Matilda Hansson.

Kommunernas varierande kostnader och risken för barn och unga att drabbas av problem under uppväxten förklaras med en rad olika faktorer. Vissa förhållanden, som till exempel demografi och geografiska avstånd, har kommunerna svårt att förändra. Däremot kan kommunerna påverka vilka insatser som erbjuds och på vilket sätt de genomförs.

Socialstyrelsen konstaterar att många kommuner troligen kan arbeta mer effektivt och få ut mer för pengarna.

Sämre villkor för funktionshindrade

Socialstyrelsen har undersökt levnadsförhållanden för vuxna personer med funktionsnedsättning som antingen har insatser enligt SoL eller LSS.

I undersökningsgruppen ingick 57 500 personer med bland annat psykisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning, autism eller rörelsehinder.

Resultaten visar att funktionshindrade personer ofta bara har en liten summa kvar att leva på när skatten dragits av från lön och bidrag. I genomsnitt var den disponibla inkomsten för undersökningsgruppen drygt 100 000 kronor per år. Huvudsakligen beror de låga inkomsterna på att de flesta i gruppen försörjer sig genom sjuk- och aktivitetsersättning samt ekonomiskt bistånd.

– Att inte ha råd att leva som alla andra får sociala konsekvenser. Dålig ekonomi påverkar en rad livsområden som

hälsa, boende och fritid, säger projektledaren Karin Flyckt.

Den största orsaken till de dåliga ekonomiska förhållandena är bristande förankring på arbetsmarknaden. Bara tio procent av gruppen har anknytning till arbetsmarknaden, jämfört med 80 procent av totalbefolkningen.

En viktig förutsättning för att slå sig in på arbetsmarknaden är eftergymnasial utbildning, men en klar majoritet av undersökningsgruppen har endast gymnasial utbildning. Lägst utbildningsnivå har personer med SoL-insatser i åldersgruppen 20 till 29 år. Många av dessa har en psykisk funktionsnedsättning och endast hälften genomgår gymnasieutbildning.

Dålig ekonomi och bristande tillgänglighet tros också bidra till att personer med funktionsnedsättning mer sällan deltar i kultur- och nöjeslivet, gör färre semesterresor och har sämre

tillgång till dator och mobil än befolkningen i övrigt.

Socialstyrelsen har även studerat läkemedelsanvändningen bland de personer i undersökningsgruppen som har en utvecklingsstörning eller autism. Resultatet visar att det är vanligare att dessa personer får föräldrade läkemedel, vilket tyder på att deras läkemedelslistor ses över alltför sällan.

Anmärkningsvärt är också att 20 procent av de funktionshindrade med utvecklingsstörning eller autism använder läkemedel mot psykoser och schizofreni.

– Det är osäkert om läkemedlen förskrivs på rätt grunder. Resultaten tyder på att läkemedlen används för att hantera beteendestörningar trots att det är osäkert om de har en lugnande effekt för den här gruppen, säger Karin Flyckt. www.socialstyrelsen.se/publikationer2010/2010-6-21

Casator Care är ett gemensamt namn för:

CASATOR CARE

Casator Care är det nya namnet på det som tidigare hette Villa Lindögruppen som innefattar behandlingshemmen Villa Lindö och Sörgården. Men våra behandlingar håller oförändrat högsta kvalitet och våra fina lokaler står som vanligt kvar i sina fantastiska miljöer. Välkommen till Casator Care!

Villa Lindö

Behandlingshem

För mammor med barn samt gravida kvinnor med psykiatrisk problematik, psykosocial problematik och/eller missbruksproblematik.

Villa Lindö

Utredning & tjänster

Vi utför utredningsuppdrag och tar emot akutplaceringar. För förälder med barn, familjer med barn och gravida kvinnor.

Sörgården

Behandlingshem

För människor som är i behov av psykiatrisk vård enligt SOL och medicinskt färdigbehandlade med psykiska funktionshinder.

Casator Care, Lindölundsgatan 18, 392 35 Kalmar | Telefon: 0480-515 47
www.casatorcare.se

När det känns hopplöst och uppgivet – ring Roslagens Elevhem

Vi är behandlingshemmet som specialiserat oss på de ungdomar som har det svårast. Ofta har de som blir elever hos oss redan erfarenhet av flera behandlingshem eller familjehem. Och misslyckats. Vår idé är att de ska lyckas hos oss.

Vi tar emot flickor och pojkar mellan 12-17 år som har svåra problem

Ensamkommande flyktingungdomar

med psykiska problem har vi plats för med kort varsel.

Flickor som skär sig

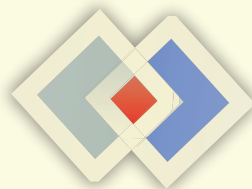
Vi har en enhet för flickor och pojkar med självskadebeteende.

Utagerande pojkar

Vi tar emot snabbt

Vid frågor kring placering,
ring **Susanne Eriksson, 0701-44 62 24**

För mer information besök vår hemsida
www.roslagenselevhem.se

Källtorp

En liten vårdkedja med stora möjligheter

Källtorp är en liten vårdkedja som har HVB och HSL-tillstånd. Vi kan erbjuda akut och utredningar, behandlingshem, öppenvårdsinsatser, HVB-lägenheter, familjehem och ambuleradeutredningar.

Vi gör fullständiga psykiatriska utredningar.

Vi har strukturerad mätbar behandling. Vi har funnits sedan 1989 och jobbar med kunskaps och evidensbaserade kognitiva metoder.

**Kontakta föreståndare Lars Olsson på 0506-351 90,
eller verksamhetschef Jan Norland på 0506-73 99 00.**

Källtorp Box 89, 548 22 Hova
Tel 0506-351 90

Nya generationens
handtork är
effektiv och
miljövänlig

För mer info gå in på,
www.jettowel.se

JET TOWEL

ASPERGER - AUTISM - ADHD

- ✓ LSS-boende
- ✓ Daglig verksamhet

Vi utökar verksamheten med ett nytt LSS-boende och Daglig verksamhet i Västerås. Beräknas vara färdigt för inflyttning i september 2010. Vi tar emot bokningar löpande.

För ytterligare information eller vid intresse av placering är du välkommen att kontakta vd Christofer Markén.

KBT Struktur
Christofer Markén
0708-80 16 50
c.marken@kbtstruktur.se
www.kbtstruktur.se

FÖRSTÄRKTA FAMILJEHEM FÖR ENSAMKOMMANDE FLYKTINGBARN

- Familjehemsplatser
- Akutplatser
- Ålder 13- 25 år
- Dygnetruntjour
- Psykiatrisk kompetens
- Handledning och utbildning

Välkommen med förfrågningar och ansökningar!

Verksamhetsansvariga:

Mariann Wideving
tel: 070-508 22 95

Marie Alexissou-Larssen
tel: 070-412 67 73

Fax: 019- 10 16 70

www.asyljouren.se

Mail: wideving@asyljouren.se

Org.nr: 556748-5478

Älgeredskollektivet

ADAD Intervjuarutbildning

09.00 28/9 – 16.00 29/9

Kursen är obligatorisk för er som vill göra ADAD-intervjuer. Den innehåller övningar och en genomgång av instrumentet. Sista anmälningdag är 18/9!

ADAD Booster

2/11 10.30-16.00

En påfyllnad, uppföljning och förstärkningsdag för dig vars kunskaper behöver förnyas. Sista anmälningdag är 25/10!

ADAD Utbildarmöte

27/10 13.00-17.00

Älgered och ADADnätverket bjuder in alla som utbildar i ADAD för att under en halvdag i Stockholm diskutera de nya förändringarna. Middag ingår. Sista anmälningdag är 1/9!

ADAD-konferens

28/10 med årsmöte 08.15-17.00

Vi arrangerar ADADnätverkets årliga konferens på Nalen i Stockholm. Konferensen vänder sig till alla ADADanvändare och kommer bl.a. att ta upp uppdateringar, nyheter, skattningar och forskning. Sista anmälningdag är 1/9!

ADAD Intervjuarutbildning

09.00 30/11 – 16.00 1/12

Ett måste för er som vill göra ADAD-intervjuer. Den innehåller övningar och en gedigen genomgång av instrumentet. Sista anmälningdag är 22/11!

ADAD Booster

20/1 2011 10.30-16.00

En uppföljning för att uppdatera och bättra på dina ADAD-färdigheter. Sista anmälningdag är 10/1!

ADAD Utbildarutbildning

10.30 29/11 – 20.30 1/12

Ett måste för er som vill utbilda inom ADAD. Kursen innehåller handledning, övningar och en gedigen genomgång av teori och instrument. Sista anmälningdag är 1/11!

Vi har lediga elevplatser!

Älgeredskollektivet är ett litet kvalificerat, familjeinriktat medlemskapskollektiv som jobbar socialpedagogiskt med långtidsplacerade högstadiungdomar. Vi erbjuder också utbildningar i MAPS, LiP, SDI och UGL.

För mer information och anmälan
www.aelgeredskollektivet.se

Trygghet för alla

i assistansboende

Text och Foto: Kerstin Karell

I mars flyttade de första brukarna in i Vivida Assistans assistansboende i Örebro. En av dem var Tommy, vars mamma var den som efterfrågade ett boende där brukarna har egna, fullt utrustade lägenheter men även möjlighet till social kontakt, både för dem och assistenterna.

Det finns möjlighet att umgås i det gemensamma utrymmet.

Ett assistansboende är ett gemensamt boende för personer som har en så stor funktionsnedsättning att de kan bli beviljade personlig assistans. I september invigde Vivida Assistans boendet som rönt stor uppmärksamhet i assistansbranschen.

– Vad vi vet så finns inte den här boendeformen i privat regi i landet, säger Fredric Käll, vd, delägare och en av grundarna av Vivida Assistans.

Konceptet assistansboende bygger på gemenskap och trygghet, både för brukarna och assistenterna.

– Förr eller senare måste man flytta hemifrån. För en person som har personlig assistans är alternativet ofta gruppboende eller en egen lägenhet nere på stan. I en egen lägenhet kan du bli ganska isolerad och jobbet som personlig assistent är många gånger rätt ensamt, säger Patrik Anshelm, informations- och marknadschef som även han var med och grundade Vivida Assistans.

En brukare som flyttar in på ett gruppboende mister sin personliga assistans. Gruppboende passar inte alla utan deras tillvaro blir bättre med personlig assistans.

Så är det för Tommy som har assistans dygnet runt. Han är 30 år, har en utvecklingsstörning sedan födseln och saknar tal.

– Han har autistiska drag och använder enkla tecken då han kommunicerar, säger Anki Bergström som är Tommys mamma och god man.

Det var hon som gav Vivida Assistans idén till att bygga ett assistansboende.

– De senaste tre åren har det inte fungerat bra för Tommy. Vi har inte hittat någon bra lösning, säger Anki och berättar att Tommy bott hemma kombinerat med korttidsboende och dagcenter.

– Eftersom han inte har något tal så hade han personlig assistans även på korttidsboendet och på dagcentret har han haft samma personal hela tiden, vilket har varit bra.

Hittade ingen utväg

Men trots ansträngningar från flera håll så mätte inte Tommy bra. Han blev allt mer orolig, började skrika och slåss. Anki kände till slut att den enda utvägen var att flytta från lägenheten där de bodde och köpa en stuga på landet eftersom hon ansåg att situationen höll på att bli ohållbar. Hon såg inga lämpliga alternativ.

– Tommy slutade skolan när han var 21 år och då ställde jag honom i bostadskö. Men det har aldrig känts som en bra lösning. Vi har också fått erbjudande från kommunen om plats på boende för autister men det är inte helt rätt det heller. Men att tacka nej då en plats erbjuds är tufft, för då vet man inte när en plats blir ledig nästa gång.

Flytta hemifrån

Förutom att Tommy inte mätte bra kände Anki att hon höll att köra sig själv i botten för att få allting att gå ihop. Orken räckte inte till. Hon ville hitta en möjlighet för Tommy att flytta hemifrån.

– Det finns föräldrar som driver kooperativ tillsammans men jag kände att det var en för stor apparat att ro i hamn och då har brukarna ofta fler utrymmen gemensamma. De bor inte i en egen lägenhet. I det boende som Örebro kommun har där personer bor med personlig assistans så är det mycket svårt att få plats och kommunen tänker inte bygga fler, säger Anki.

Parallellt med sitt jobb på ett kommunalt natt-gruppboende för personer med utvecklingsstörning började hon jobba lite som timvikarie på Vivida Assistans för att

Tommys vardagsrum och kök.

”komma ut och träffa människor på dagarna”. Tommy hade då blivit kund där och hon ställde frågan om Vivida möjligtvis hade boenden för personer som hade personlig assistans.

– Vi gillade idén och tyckte att det Anki efterfrågade var intressant. Hon ville hitta en möjlighet för hennes son att flytta hemifrån, ha personlig assistans dygnet runt men ändå vara en del av ett socialt sammanhang. Vi började titta på förutsättningarna, säger Patrik Anshelm.

– Vivida svarade att det inte alls var omöjligt att de skulle kunna satsa på egna boenden. Efter en vecka ringde Patrik upp mig och presenterade hur ett boende skulle kunna fungera. Jag trodde inte det var sant, att någon trodde på det här med assistansboende, säger Anki som är tacksam för att Vivida valde att satsa på ett assistansboende.

Föräldrarna utformade boendet

Hon ställde frågan till Vivida 2007 och året efter inleddes projektet med bygget genom en projektgrupp. I den ingick framförallt föräldrar till brukare med liknande behov som var intresserade av ett assistansboende.

– Den stora utmaningen har varit hur huset skulle se ut. Föräldragruppen har varit med och påverkat planlösningen som om arbetats flera gånger. De har tagit fram hela konceptet, säger Patrik.

Kärnan i utformandet har varit gemenskap och trygghet för alla. Boendet består av sex lägenheter om 49 kvadratmeter med dubbla väggar för en tyst miljö. De har kök kombinerat med vardagsrum, sovrum och ett gästrum där assistenterna sover. Badrummen är väl tilltagna och där finns möjlighet att ha egen tvättmaskin.

Varje lägenhet har två ingångar, inifrån och från en egen liten uteplats. Utanför det gemensamma öppna utrymmet som består av kök och vardagsrum finns en större uteplats där det bland annat finns möjlighet

att ha grillkvällar.

Det finns en gemensam tvättstuga och assistenterna har ett omklädningsrum med dusch och förvaringsskåp.

– Det är meningen att de som bor här ska kunna göra det resten av sina liv. Vi har valt att ha en hög standard med bra kvalitet, säger Fredric Käll.

Viktigt med öppen dialog

Förutom att bestämma hur själva boendet skulle se ut har föräldrar och gode män bildat en förening som är en intressegrupp. I gruppen beslutas om allt från vilka regler som gäller i de gemensamma utrymmena till aktiviteter, rabatter och gardiner.

– Föräldragruppen har nära kontakt med sina barns assistenter som också har inflytande i frågor som rör den allmänna delen och planering av gemensamma aktiviteter. Det är viktigt med en öppen dialog mellan anhöriga och assistenter för att alla ska trivas och ha det bra, säger Anki.

Tommy flyttade in i sin lägenhet i mars.

– Det var helt underbart att flytta in. Jag bara gick här och njöt, säger Anki.

Tommy har kvar sina assistenter sedan tidigare, från kortis och dagcenter, vilka nu

gått över till en anställning i Vivida. Tidigare jobbade de på olika håll men genom att de alla har Tommys lägenhet som bas är det lättare att stämma av vad som fungerar bra för Tommy i olika situationer.

– Det fungerar jättebra. När jag åker häriifrån vet jag att Tommy mår bra och att assistenterna fixar olika situationer. Tommy har så engagerade och duktiga assistenter. Om något skulle inträffa har de även de andra brukarnas assistenter. Tommy har vuxit sedan han flyttade hit, så som man gör då man flyttar hemifrån. Han har fått en trygghet och är glad, säger Anki.

Även Anki ingår i den grupp om fyra assistenter som Tommy har.

– I vår arbetsgrupp är jag i första hand en anställd. Det fungerar bra. Om det inte skulle fungera för Tommy att jag som mamma jobbar så skulle jag sluta och bara vara just mamma.

Det är inte bara Tommy som mår bättre utan även Anki.

– Jag har fått ro i kroppen, känner mig lugn och glad och har blivit så mycket pigare. Vi har nått målet med ett fungerande boende för Tommy. Det här är det bästa som har hänt både honom och mig. ■

Den gemensamma uteplatsen i mitten på baksidan av boendet.

Fredric Käll och Patrik Anshelm.

Skärpt kontroll

Ny lag föreslås träda i kraft i januari

Text och Foto: Kerstin Karell

Idag behöver assistansföretag inte ha något tillstånd för att bedriva verksamhet. Vivida Assistans välkomnar regeringens lagförslag om krav på tillstånd som väntas träda i kraft i januari. Ägarna tror på tillsyn och öppenhet i branschen.

Sedan 1994, då LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, trädde i kraft kan brukaren välja att få sina assistenter tilldelade av kommunen, skaffa assistenter genom ett privat assistansbolag, gå in i kooperativ, gå med i en förening eller själv bli arbetsgivare.

Nu är det Försäkringskassan, som har den administrativa tillsynen och till viss del även Skattemyndigheten, som indirekt varit kontrollmyndigheter i branschen. Den första januari väntas ett nytt lagförslag träda i kraft som innebär att de som bedriver assistans måste ha ett tillstånd och Socialstyrelsen ska ha tillsyn över verksamheterna (prop 2009/10:176).

– Kontrollerna har successivt blivit hårdare så det har blivit svårare för oseriösa företag och lurendrejure att vara i branschen. Det är bra att det kommer att krävas tillstånd för att bedriva assistansverksamhet, säger Fredric Käll, vd och delägare i Vivida Assistans i Örebro.

Assistansbranschen har vuxit snabbt de

senaste tio åren. Idag finns det cirka 70 000 personer som jobbar som personliga assistenter och det finns fler än 500 assistansbolag.

– Det är en stor mångfald i branschen. Av alla företag har 70 procent färre än tio uppdrag. De största aktörerna omsätter cirka en miljard kronor vardera men har endast fem procent av marknaden. Totalt omsätts 20 miljarder i branschen. Vi hör till topp tio och omsätter drygt 100 miljoner kronor, säger Fredric Käll.

Tillsammans med Patrik Anshelm och ytterligare en partner startade han Vivida Assistans 2004. De har alla erfarenhet av branschen sedan tidigare och saknade någonting.

– Vi tyckte att diskussionen om etik saknades. Vår prioritering var och är att vi tar hand om personer. Det första vi gjorde var att vi tog fram en värdegrund. Det är gentemot den som vi väger alla våra beslut; omtanke, ansvar, kompetens och förtroende, säger Patrik Anshelm.

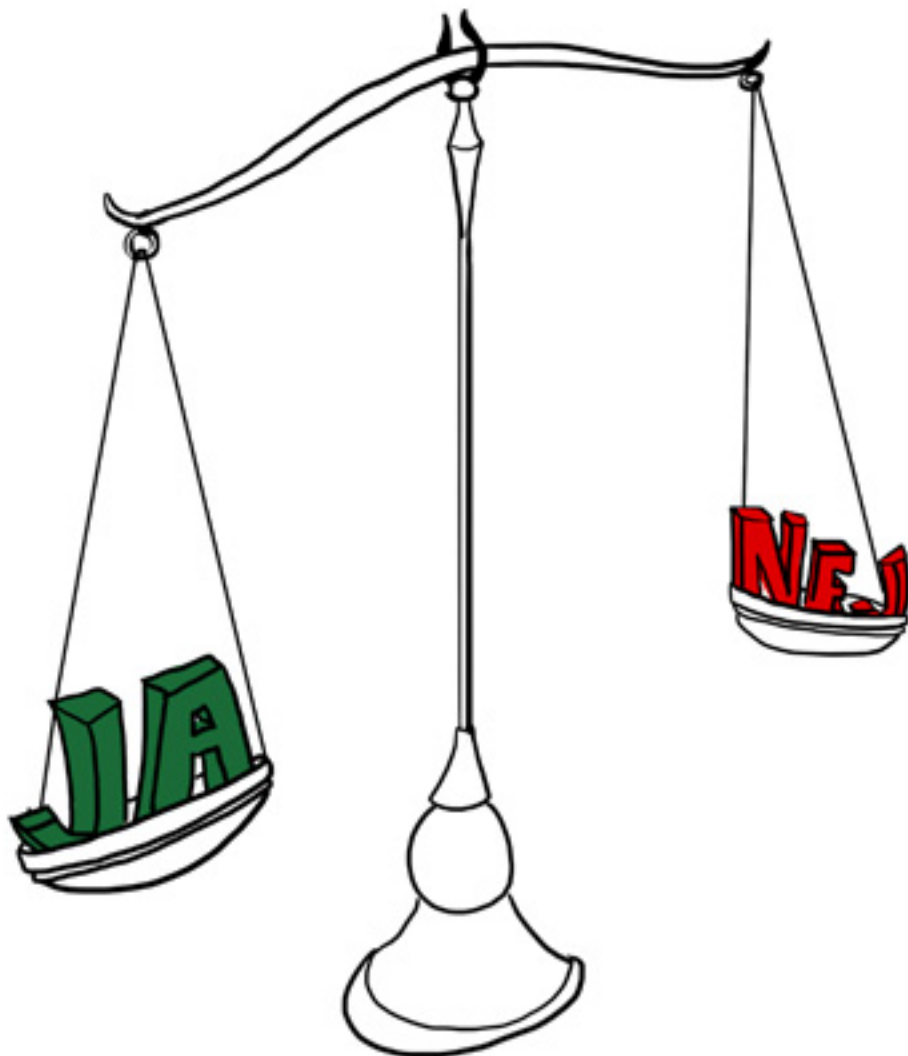
Idag har Vivida Assistans cirka 130 uppdrag och knappt 700 anställda. Det vik-

tigaste för företaget är inte att växa utan sättet som assistansen utförs på.

– Kunden har alltid rätt men samtidigt är assistenterna en utsatt grupp. Det ska inte finnas något maktförhållande mellan arbetsgivare, assistent och kund. Det är en balans, säger Fredric Käll och förklarar att företaget är mån om personalen genom utbildningar, handledning, gruppträffar, medarbetarsamtal och att de inom ramen för ersättningen för personlig assistans ska ha en bra lön.

En annan sak som företaget är noga med är att deras verksamhet ska kunna belysas.

– Öppenhet och insikt skapar förtroende. Vi har en extern styrelse för att få influenser utifrån och därmed personer som ifrågasätter vår verksamhet. Våra årsredovisningar ligger ute på vår hemsida, tillgängliga för alla, vilket jag tycker är en självklarhet när en verksamhet är finansierad med skattemedel. Våra kunder måste kunna lita på att vi använder resurserna på ett riktigt sätt och att vi inte missbrukar deras förtroende för att göra oss själva rika på deras bekostnad, säger Patrik Anshelm. ■

Göra eller inte göra

uppdraget som personlig assistent

Text: Kerstin Karell
Illustration: Isak Andersson

Det finns brukare vars personliga assistenter slutar på löpande band. Assistenterna behöver mycket information om jobbet och brukaren. Det är även viktigt att sätta gränser och hitta en bra kommunikation.

Det finns en uppfattning om att jobba som personlig assistent är enkelt och att vem som helst klarar av jobbet. Men riktigt så är det inte.

– Att vara personlig assistent är ett fantastiskt jobb men många klarar inte mer än två månader. Det beror ofta på att de inte fått tillräcklig information om vad de förväntas göra och inte. Kärnfrågan är hela tiden vad som är mitt uppdrag som personlig assistent, säger Alejandro Fuentes Silva.

Han har utifrån sin erfarenhet som handledare till personliga assistenter skrivit ett grundläggande utbildningsmaterial – Kurs för personliga assistenter – för att underlätta för yrkesgruppen att komma in i arbetet, trivas och göra ett bra jobb.

Aggressiva och "svåra" brukare

Hans första kontakt med personlig assistans var efter att han skrivit en psykologiuppsats om hur man ska bemöta ungdomar med funktionsnedsättning som är aggressiva och har ett utåtriktade beteende mot

personal. Han tillfrågades som handledare för personliga assistenter som hade "svåra" brukare.

– Ungdomar och vuxna som har ett aggressivt beteende gentemot sina personliga assistenter kan många gånger inte behålla dem mer än ett par, tre månader. Det är en mycket svår och jobbig situation för alla inblandade, säger Alejandro.

Orsakerna till det aggressiva beteendet kan vara många. Grundläggande är svårigheter i kommunikation.

– Många barn och ungdomar som har

rötter & vingar

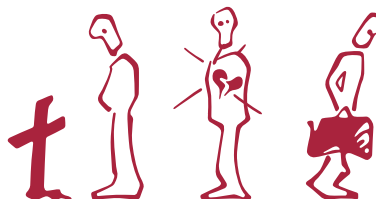
låt historien inspirera framtiden!

sfft

Välkommen till 9:e
nordiska kongressen
i familjeterapi
Visby 17-20 aug 2011

Internet: nordisk2011.sfft.se

Vill du hjälpa människor i sorg?

Dödsfall? Skilsmässor? Separationer?
...eller andra förluster?

CERTIFIERINGSKURS FÖR SORGBEARBETNING

Kursen är utformad för att ge dig de verktyg du behöver för att möta och hjälpa människor i sorg.

Stockholm: 11-15 okt, 1-5 nov alt. 29 nov-3 dec

Göteborg: 8-12 nov alt. 22-26 nov

Malmö: 25-29 okt

Umeå: 18-22 okt

08-33 50 40

info@sorg.se

www.sorg.se

SVENSKA INSTITUTET FÖR

Sorgbearbetning

MAGELUNGEN

FÖRÄNDRING TILLSAMMANS

Våra verksamheter finns nu på flera orter i Sverige

Våra enheter i Stockholm, Södertälje, Örebro, Gävle, Västerås, Jönköping och Helsingborg erbjuder kvalificerat förändringsarbete i kombination med resursstark skola.

Behandlingshem

På våra behandlingshem erbjuder vi flerdimensionell behandling. Vi kan även erbjuda utredningar.

Resursenhet

Vi erbjuder boende i kollektiv eller lägenhet med individuellt designade upplägg

Skola

Vår resursstarka fristående skola erbjuder individualiserad undervisning både på grundskole- och på gymnasienivå.

Evidens

MTFC är ett behandlingsprogram med mycket goda forskningsresultat för ungdomar i riskzon. Vi erbjuder även KBT-program i öppenvård och insatser på hemmaplan.

Kolloverksamheterna

Vi erbjuder både sommar- och helgkollo där vi skapar sammanhang för nya goda erfarenheter av sig själv och att vara en viktig person bland andra i grupp.

Kunskap

Vi utvecklar våra verksamheter genom egen forskning. Vi erbjuder olika former av kompetensutveckling inom våra verksamhetsområden, både i egen regi och i samverkan med andra.

Till våren startar

Samtal med barn och ungdomar

11 dagar med start 8-9 mars 2011

- i samverkan med Haldor Øvreide och Eva Redemo

Kostnad 19 500 kr/termin (exkl.moms)

2 terminer

För mera information

www.magelungen.com

Bondegatan 35

116 33 Stockholm

08 - 556 93 190

Alejandro Fuentes Silva.
Foto: privat

personliga assistenter har inte haft speciellt många sociala relationer, om ens några. De vet inte hur de ska bete sig på ett socialt acceptabelt sätt för att få sin vilja igenom. De menar inte att vara skrämmande utan har hittat sitt sätt att få det de vill ha. Och det gäller oberoende av diagnos.

Förbrukat förtroende

Om brukaren därtill har en personlig assistent som är ovetande om brukarens diagnos, beteende och inte har fått tillräcklig information från arbetsledare så finns det risk att assistenten blir en i raden av många.

– Ofta blir inte handledaren kontaktad förrän situationen har förvärrats mycket och då är det ofta svårt för den personliga assistenten att stanna kvar. Förtroendet är förbrukat. Assistenten måste redan från början, utifrån den information man fått om brukaren, vara tydlig och sätta gränser, säger Alejandro.

Han ger som exempel att brukaren kanske vill röra och ta på sin assistent som han eller hon tycker är fin, mjuk och attraktiv. Den personliga assistenten låter honom eller henne göra det men beröringen känns obehaglig.

– Om den personliga assistenten inte säger nej på en gång och förklarar att han eller hon inte accepterar ett visst beteende så är det inte lätt att sedan backa. Om brukaren går över din gräns och du inte säger nej, så tappar du kontrollen. Om du tappar kontrollen agerar du lätt på fel sätt. Då är risken att en brukare som har aggressiva tendenser blir arg speciellt när han eller hon helt plötsligt inte får göra något som tidigare var tillåtet. Är du en tjej på 19 år som väger 55 kilo och din brukare är en kille på 30 som väger 95 kilo, ja då är det en skrämmande situation när han blir aggressiv.

Andra svåra situationer som kan uppkomma för en personlig assistent är att jobba med en person som blivit funktions-

hindrad som vuxen och är van att saker och ting är på ett visst sätt.

– Det kan gälla en högt uppsatt person som är van att styra och bestämma över andra eller som helt enkelt vill återskapa den atmosfär som hon eller han är van att ha runt omkring sig, vilket är helt normalt. Men att en assistent börjar bli behandlad som en piga eller undersåte är kränkande.

För att relationen mellan en brukare och dess assistenter ska fungera är information A och O. Den personliga assistenten behöver kunskap om brukarens diagnos och vad den innebär, på alla plan. Allt från akuta situationer som epilepsianfall och sätta mat i halsen till vad brukaren får och inte får göra, kan och ska klara själv.

– Det kan vara bekvämt att låta assistenten borsta tänderna åt en, fastän man faktiskt klarar av det själv. Om man som assistent inte vet om brukaren ska borsta tänderna själv eller inte så är det lätt att man gör det man blir ombedd att göra. Och vad gör jag till exempel om brukaren vill att jag ska gå och köpa en flaska vin eller cigaretter? I en osäker situation är det alltid bäst att säga: ”Jag hjälper dig med det här idag men jag vill ta reda på om det här är något jag faktiskt ska göra.” Eller: ”Innan jag köper cigaretter till dig vill jag kolla att jag får göra det.” Det ger en tydlig kommunikation och sätter spelreglerna.

Intima situationer

Vad man som assistent får eller inte får göra ska arbetsledaren informera om. Om han eller hon inte gör det så är det viktigt att assistenten själv tar reda på det.

– Den största risken för ett misslyckande är när assistenten inte vet vad han eller hon ska göra eller inte, säger Alejandro.

En del av assistentyrket som många tycker är svår är de intima situationer som uppkommer vid matning, dusch och toalettbesök.

– Det är egentligen det mest elementära, men är så svårt. Man går över de intima gränser som vanligtvis finns mellan människor.

Fakta innan anställning

Det är viktigt att assistenten får veta exakt vad hon och han ska göra innan anställningen är klar.

– När en person får reda på att han eller hon ska mata brukaren, torka bajs eller spyor, ja då kanske jobbet inte är aktuellt. Alla människor klarar inte av sådana situationer. Genom att ta upp allting innan anställningen så kan assistenten ta ställning till om jobbet i överhuvudtaget är aktuellt eller inte och arbetsgivaren undviker en situation som var dömd att misslyckas på förhand.

Förutom att kommunikationen mellan brukare, personlig assistent och arbetsledare måste fungera så gäller detsamma mellan de assistenter som jobbar för samma brukare. Annars kan besvärliga situationer uppkomma.

– Det kan bli så att en assistent blir favorit, ”den goda”, och tillåter saker som de andra inte gör. Någon blir den ”onda” och kämpar för att bli ”god”. Det är viktigt att som arbetsledare snabbt ta tag i en sådan situationen. Man ska också komma ihåg att många personliga assistenter inte har så mycket erfarenhet av jobbet medan brukarna har stor erfarenhet av assistenter. Ibland utnyttjar brukarna det, medvetet eller omedvetet.

Alejandro konstaterar att om den personliga assistenten är väl förberedd och rustad för jobbet finns alla förutsättningar att trivas och lyckas även fast brukaren dittills ansetts vara knepig att jobba med.

– Det får inte förekomma förolämpningar eller brist på respekt åt något håll. I grund och botten handlar det om ömsesidig respekt. ■

Glädje
Struktur
Motivation
Sociala Relationer

För ungdomar
med behov av stöd

En mycket speciell skola...

Hos oss får alla ungdomar erfarenhet och kunskap som gör att de växer och blir mer självständiga i sina liv. Med tydlig struktur och kognitiva hjälpmedel ger vi våra ungdomar förutsättning att förstå och klara sin vardag.

- Livskunskap
- Ilskekontroll
- Social färdighetsträning

Vi erbjuder undervisning och boende enligt LSS och har kontinuerligt intag under året. Vi har öppet årets alla dagar. **Vi vill göra avtryck i våra ungdomars liv!**

www.salbohedskolan.se

t 0224-566 00

SALBOHEDSKOLAN
AB SALBOHEDS GYMNASIESÄRSKOLA

Stiftelsen Bergslagsgårdar

ÖREBRO

KARLSTAD

VÄSTERÅS

Vi erbjuder konsulentstöd familjehemsvård för Barn, Ungdom och Vuxna samt ett litet familjärt behandlingshem för pojkar och flickor 12 -17 år.

stiftelsen@bergslagsgardar.se

019 - 17 05 90

www.bergslagsgardar.se

MO GÅRD - TECKENSPRÅK OCH ALTERNATIV KOMMUNIKATION

Mo Gårds verksamhet grundar sig på gällande lagstiftning inom omsorg, socialtjänst och skola (främst LSS och SoL). Vi tar vår utgångspunkt i en humanistisk människosyn där alla människor har lika värde, möjligheter att utvecklas och samma grundläggande behov.

Vi har boenden och behandlingsverksamheter på olika platser i landet, där vi också kan erbjuda anpassade möjligheter till arbete, sysselsättning och fritid. Vi erbjuder också vår kompetens på brukarens

hemort. Detta innebär att vi skräddarsyr tjänsten i brukarens närmiljö. Denna flexibla insats genomförs givetvis med samma krav på kompetens och kvalitet som vid våra andra enheter. Mo Gård erbjuder även folkhögskola på flera platser i landet samt gymnasieskola och grund- och gymnasieskola på uppdrag.

Tvångsvård

för att rädda liv

Text och Foto: Kerstin Karell

Vid Rättspyskiatriska regionkliniken i Sundsvall har personalen använt skyddshandskar för att förhindra mycket svårt självskadebeteende hos personer med en allvarlig psykiatrisk problematik. Deras syfte har varit att rädda liv, men Socialstyrelsen har bedömt att handskarna har använts för att bestraffa.

Medierapporteringen från vården av personer med mycket svårt självskadebeteende vid Rättspyskiatriska regionkliniken i Sundsvall har varit stor. Tidigare patienter och deras anhöriga har kritiserat kliniken för användandet av så kallade skydds-, alternativt tvångshandskar. Det ledde i förlängningen till att Socialstyrelsen i slutet av förra året förbjöd kliniken att använda handskarna. Myndighetens bedömning var även att handskarna använts i syfte att bestraffa. Ett uttalande som ansvariga och läkare vid kliniken tagit mycket illa vid sig av.

– Vi använder inte bestraffning. Vi vill hjälpa människorna som vårdas hos oss, vi vill att de ska sluta skada sig själva och gå vidare i livet, vilket de även själva vill, säger Gunnar Silfors, överläkare vid den avdelning som specialiserat sig på vård av patienter med självskadebeteende.

Polisanmält sig själva

Som en följd av Socialstyrelsens bedömning av att skyddshandskarna har använts i bestraffningssyfte har verksamhetschefen Erik Söderberg och fem läkare vid kliniken polisanmält sig själva.

– Att säga att vi använder skyddshandskar i bestraffningssyfte anser vi är en så pass allvarlig anklagelse mot oss att den måste bli föremål för en rättslig prövning. En läkare

som använder sig av bestraffningsmetoder i vården av psykiskt sjuka människor ska inte vara läkare, säger Erik Söderberg.

Den mediala uppmärksamhet som kliniken fått har varit krävande, både för personal och de patienter som vistas där. Den har undergrävt förtroendet för verksamheten och inneburit en ökad stress och oro. Men Erik Söderberg är inte förvånad över genomslaget. Att vårdas under tvång på en rättspyskiatrisk klinik är traumatiskt och väcker känslor, hos de som vårdas och allmänheten.

– Därtill finns sällan kunskapen hos allmänheten och journalister om psykiatriska diagnoser, hur vård bedrivs eller hur det kan vara att intervjua en person som har till exempel borderline, säger Erik Söderberg.

– Patienter med personlighetsstörning av det här slaget har en förmåga att framkalla starka reaktioner i sin omgivning genom kraftfulla mekanismer såsom splitting och projektiv identifikation. De lägger då, oftast helt omedvetet, över en känsla från sig själv till en annan människa och får den personen att uppleva det som hon eller han känner. Det här är inte lätt att handskas med för gemene man som kan bli mycket påverkade, säger Erik Söderberg.

Flera av patienterna som kommer till avdelningen har just personlighetsstörning.

– De kan inte förstå, hantera eller reglera sina känslor vilka är mycket starka och snabbt går från den ena ytterligheten till

den andra. De har ett häftigt temperament och deras emotioner är för starka, de “bränner” hjärnan. De har ofta ingen inneboende känsla av jag, tycker att livet saknar mening och har ingen känsla av sammanhang, säger Gunnar Silfors.

Men gruppen självskadepatienter på kliniken i Sundsvall är inte en homogen grupp. De har olika psykiatriska diagnoser och ofta en kombination av dem. Förutom personlighetsstörningar har patienter till exempel ADHD och ADD, ätstörningar, schizofreni och missbruksproblem.

De mest extrema fallen

Det de har gemensamt är att de remitterats till regionkliniken enligt LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård) på grund av att allmänpsykiatrin och andra instanser har uttömt sina behandlingsmöjligheter.

– De som kommer hit är de mest extrema fallen i Sverige av personer med självskadebeteende. De tillhör en liten klick av en liten klick. De har ofta vistats inom den psykiatriska vården halva sina liv, varit bältade i omgångar under år av vård. De anses som hopplösa fall och är mycket stympade i både kropp och själ, säger Gunnar Silfors.

Patienterna har till exempel genomgått DBT (Dialektisk beteendeterapi) och fått mängder av läkemedel men istället för att bli bättre har de bara blivit sämre.

– Deras sjukdomsbild har utvecklats med åren och visst är det så att ibland har den ►►►

Gunnar Silfors och Erik Söderberg.

► vård de fått gjort dem sjukare, säger Gunnar Silfors och berättar att de haft fall där självskadebeteendet upphört när individens missbruk behandlats eller diagnosen ställts om och rätt medicinering satts in.

– Ofta när patienterna kommer till oss får vi börja med att sanera deras medicinering. De kan vara helt fel- och övermedicinerade.

En stark vilja att dö

Deras självskadande är nästan tvångsmässig och inte sällan kombinerad med en stark vilja att dö. Exempel på skador patienterna tillfogar sig är att svälja rakblad och bestick, skära upp tidigare operationssår och smeta jord och avföring i dessa, stoppa in glasbitar i urinröret och rakblad i vaginan, elda upp kroppsdelar och sätta strypsnaror av olika material runt halsen och plastpåsar över huvudet.

På kliniken används metalldetektorer och det är stor personaltäthet. Patienterna bevakas men samtidigt måste de ha eget utrymme och ta eget ansvar. Det är en ständig balansgång mellan att stå tillbaka och ta ett steg framåt för att självskadebeteendet inte ska blossa upp. Beteendet uppkommer för att få en ångestreduktion, uppmärksamhet eller/och är tvångsmässig, alternativt uppkommer av psykos (uppmanas av inre röster).

Det är först när de ansvariga på kliniken inte sett någon annan utväg än tvång för att få stopp på svåra självskadebeteenden som skyddshandskar har använts. Av de totalt 40 patienter som vårdats på avdelningen för patienter med självskadebeteende sedan patientgruppen började tas emot 2002 har tio belagts med handskar vilka tagits av vid utvistelse, måltider toalettbesök och liknande.

– Handskarna används för att personen inte ska kunna tillfoga sig själv skada, när

självskadebeteendet inte går att stoppa på något annat sätt. I den kliniska situationen vet man när det är nödvändigt. Mitt sätt att använda handskar är inte otillbörligt. Men nu använder vi dem ju inte alls, eftersom vi har förbjudits, säger Gunnar Silfors och fortsätter:

– Istället för handskar har vi i stället tvingats bäla personer vilket rimligtvis är en mycket allvarligare och en än mer kränkande form av tvång än skyddshandskar. Att vara fastspänd är påtagligt integritetskränkande och kan ge en förstärkning av tidigare trauma och är mer stigmatiserande än att bära skyddshandskar. Med skyddshandskar kan patienten vistas ute på avdelningen och personalen kan vända ryggen till, säger Gunnar Silfors.

Gammaldags psykiatri

Erik Söderberg konstaterar att användningen av avskiljning och bältesläggning finns nämnda som alternativ att ta till vid extrema fall i lagen om psykiatrisk tvångsvård vilket inte skyddshandskar gör.

– Men bältesläggning till skillnad mot skyddshandskar är för mig en tillbakagång mot en mer gammaldags psykiatri och inget vi vill göra. Men nu i de fall som krävs har vi inte något val. Det känns inte alls bra.

En annan kritik som framförts mot kliniken är att patienterna med självskadebeteende är på samma avdelning som dem som vårdas enligt LRV (lagen om rättspsykiatrisk vård). Att personer vårdas enligt LPT på rättspsykiatrisk klinik ingår i klinikkens uppdrag utifrån att de ska ta emot särskilt vårdkrävande patienter enligt LPT.

– När personer i media berättat sin historia från sin tid hos oss har de använt termer som förhårdade förbrytare. Det kan vi inte hålla med om att de här patienterna är. De

är personer som har begått brott och som dömts till rättspsykiatrisk vård på grund av att de har mycket svåra psykiatriska sjukdomar och störningar, säger Erik Söderberg och fortsätter:

– Men vi föll för trycket och delade upp patienterna under vårvintern, trots att vi har stor medvetenhet om den ”smittorisk” som finns mellan självskadepatienter och att många tävlar med varandra om att skada sig värst.

Blandade avdelningar

Uppdelningen av patienter enligt LRV och LPT i kombination med förbudet mot skyddshandskar var inte lyckad, snarare tvärtom. Ledningen har nu gått tillbaka till blandade avdelningar där det max finns fyra till fem personer med självskadebeteende till skillnad mot nio till tio tillsammans som tidigare.

– Vi fick nästan en epidemi av i det närmaste dödliga självskadeförsök, otroligt allvarliga incidenter. Dessa hade inte uppkommit, tror vi, om patienterna inte hade bott ihop, säger Gunnar Silfors. När vi delat på självskadepatienterna igen är det åter lugnare här på kliniken och det är färre självskador.

Ett mått på den ökade oron och därmed även tvångsåtgärder är att under andra halvan av år 2009 användes i snitt skyddshandskar två gånger i månaden av tvångsmässiga självskadekvinnor, att jämföra med 21 fall av bältesläggning under januari och februari detta år.

Under 2009 genomförde Ingrid Ericsson, psykolog på Rättspsykiatriska kliniken i Sundsvall, en långtidsuppföljning och utvärdering av vårdresultat av självskadande patienter vid kliniken. Den visar att av de 22 som deltagit i undersökningen så har ►

Kognitiva Relationella Institutet

Utbildningar i Kognitiv Psykoterapi på relationell grund

Info:
Calle Fjellman 0708-20 49 69
Jörgen Herlofson 0707-55 58 30
www.krinstitutet.se

"DIAGNOS FÖRST -SEDAN BEHANDLING"

KBT Praktiken i Mellansverige erbjuder
KORTTIDS eller AKUTPLACERING med/utan UTREDNING i
FÖRSTÄRKTA FAMILJEHEM

Vi professionaliserar familjehemmen genom att tillföra resurser och
kunskaper.

I våra familjehem finns därför extra kompetens. Alla familjehem har
genomgått en grundläggande KBT-utbildning.
Vi har egen psykiater, psykolog och socionom.

Vi utför också uppdrag på konsultbasis.

Telefon: 0175 - 91490; 070 590 22 02 Adress: Kyrkvägen 1, 760 31 Edsbro
www.kbtpraktiken.se

Öka tryggheten i personalgruppen

Genom att erbjuda utbildningen:
"Agerande i hot/våld situationer"

- Vi belyser vikten av att arbeta förebyggande.
- Vi ser på hur man agerar i en akut situation.
- Hur man organiserar efterarbetet för personalen.
- Lär oss grundläggande skyddstekniker.
- Gör en handlingsplan vid behov.

Ring för information, 0709 948 123,
eller gå in på hemsidan: home.swipnet.se/jakido_utbildning
för mer information.
Ja.Ki.Do Utbildning

DAVSJÖ VÅRD AB

Davsjö Öppenvård

Multisystemisk behandlingsmodell på
hemmaplan (eller familjehem) med dygnet runt
beredskap. Skräddarsydda insatser efter behov.

- Handledning-familjehem, socialtjänst, vårdboenden.
- Utbildning-ledande forskare inom aktuella ämnen.
  - Utredning-anknytningsprofilering,
neuropsykiatriska utredningar.
- Öppenvården är en del av en vårdkedja
med HVB, skola och träningsboenden.

Daniel Oja daniel.oja@davsjo.se 0708/800852
Lennart Davidsson lennart@davsjo.se 0733/210777
www.davsjo.se 0415/15099

Kvinnobehandling Parkvillan, Måviken

Parkvillans fördjupade behandling är en verksamhet med
10 platser för kvinnor mellan 18 – 65 år och 5 för utslussning.
Där ingår en plats för utredning/bedömning.

Vi tillhandahåller en fördjupad behandling och rehabilitering för
kvinnor med missbruksproblem och lättare psykiska problem.

**Måvikens
Rehabiliteringscenter AB** www.maviken.nu

Opalen är ett boende med särskild service för flickor enligt 9§ 8p LSS

Vi erbjuder individanpassade och flexibla
lösningar i en trygg miljö där vi kan stärka
individen och vara ett stöd i övergången
mellan barndomen och vuxenlivet.

Stiftelsen Opalen
08-551 702 89
www.opalen.info

Opalen

▶ två patienter ingen eller endast medicinskt vårdkontakt, tio har kontakt med öppenvården och fem befinner sig på gruppböende, familjehem, behandlingshem eller dylikt. En före detta patient befinner sig inom slutenvård och fyra har blandad öppen och slutenvård psykiatrisk vård.

– Sju av patienterna uppger att de skadar sig själva sällan eller i liten utsträckning och tio av patienterna uppger att de är fria från självsador. Det är mycket bra resultat för den här svåra gruppen, säger Erik.

Perfekt och en mardröm

De fria svaren i undersökningen pendlar oerhört. Från att allt var perfekt till att tiden i Sundsvall var en mardröm. De före detta patienterna kan uttrycka att de aldrig mått så bra eller skadat sig så lite men samtidigt aldrig mått så dåligt eller fått så dålig vård. Någon vill ha mer bevakning och säkerhet medan en annan vill ha mindre. Många har kommenterat att personal var stabil, lyhörd, bra och alltid fanns där men samtidigt uttrycker andra att inget var positivt och att kunskap och vård saknades.

De negativa kommentarerna och ambivalensen i svaren förvånar inte personalen, men det gör däremot till viss del de positiva svaren.

– När man är mitt i den här vården som professionell så är det lätt att se det som inte går bra. Att de som vårdats här har traumatiska upplevelser att bearbeta och är negativa är inte konstigt, de har ju vårdats under tvång. Men det var mycket tillfredsställande att det var så mycket som var positivt.

Vården som bedrivs kan Gunnar Silfors inte konkretisera då allt är individuellt upplagt men han berättar att en grund är inlärningsteori. Det positiva belönas och uppmärksammas. Psykiatriska tester används, patienterna har terapier med psykologer, arbetsterapeuter lägger upp program, KBT-handledning, missbruksbehandling, musikterapi, form och bild, olika

hobbyverksamheter och möjligheter till komvux-studier erbjuds.

– Till skillnad mot en allmänpsykiatrisk mottagning, som är inritad på en kortare vårdtid, så är vår verksamhet upplagd utifrån att man vistas här en längre period och ska ha en vardag med struktur och förutsägbarhet. Det finns saker att göra och man går från sin avdelning till sin sysselsättning.

Vården på avdelningen har utvecklats under åren och nu har ledningen i samarbete med Socialstyrelsen centralt påbörjat ett arbete med att skriva ner ett samlat vårdprogram.

– Vi känner att vi behöver kunna presentera på ett mer övergripande sätt vilka bakgrundsideal vi utgår från, vilka metoder vi använder, vad vi erbjuder och på vilket sätt, säger Erik Söderberg.

– För slutenvård av den här patientgruppen finns ingen evidensbaserad behandling. Det finns beprövad erfarenhet och den tar vi till oss, säger Gunnar Silfors.

Olika vårdalternativ

Det finns enligt Gunnar Silfors näst intill ingen litteratur, forskning eller diskussion specifikt riktad mot patienter med mycket extremt självskadebeteende varken nationellt eller internationellt.

– Vi har fått lära oss mycket på egen hand, utifrån vår psykiatriska kompetens och kunnande, hur vi ska ta emot den här gruppen. Vi diskuterar ständigt olika vårdalternativ, metoder och utvecklingsmöjligheter. Vi för diskussioner om att Mittuniversitetet ska komma och göra både kvalitativa och kvantitativa studier så att vi kommer dit att vi får ett vetenskapligt underlag för självskadepatienter i rättspsykiatrisk miljö.

Vad som händer med polisanmälan är ännu oklart. Den har inkommit till polismyndigheten men anses inte vara ett brådskande ärende. I väntan på en fortsättning jobbar personalgruppen vidare och tror på sin verksamhet. ■

Enligt 2 kap. 6 § regeringsformen (RF) är varje medborgare gentemot det allmänna skyddad mot bland annat påtvingat kroppsligt ingrepp. Vidare är varje medborgare enligt 2 kap. 8 § RF gentemot det allmänna skyddad mot frihetsberövande. Dessa fri- och rättigheter får enligt 2 kap. 12 § första stycket RF begränsas endast genom lag.

Enligt 19 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, LPT, får en patient kortvarigt spännas fast med bälte eller liknande anordning om det finns en omedelbar fara för att patienten allvarligt skadar sig själv eller någon annan. Vårdpersonal ska vara närvarande under den tid patienten hålls fastspänd (första stycket). Om det finns synnerliga skäl, får beslutas att patienten ska hållas fastspänd längre tid än som anges i första stycket (andra stycket).

Enligt 20 § LPT får en patient hållas avskild från andra patienter endast om det är nödvändigt på grund av att patienten genom aggressivt eller störande beteende allvarligt försvårar vården av de andra patienterna. Ett beslut om avskiljande gäller högst åtta timmar. Tiden för avskiljande får genom att nytt beslut förlängas med högst åtta timmar. Tvångsåtgärder enligt LPT får användas endast om de står i rimlig proportion till syftet med åtgärden. Är mindre ingripande åtgärder tillräckliga, ska de användas. Tvång ska utövas så skonsamt som möjligt och med största möjliga hänsyn till patienten. (2 a § LPT)

Sedan den 1 september 2008 krävs att den läkare som beslutar om en längre tids fastspänning än fyra timmar eller längre tids avskiljande än åtta timmar genomför en personlig undersökning av patienten (3 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:18) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård). Denna föreskrift bör ses som ett lägsta krav. Utgångspunkten bör alltid vara att beslutande läkaren genomför en personlig undersökning även inför, eller så snart som möjligt efter, det inledande beslutet om fastspänning eller avskiljning kortare tid än fyra respektive åtta timmar.

Fastspänning får tillgripas endast vid omedelbar fara för att en patient allvarligt skadar sig själv eller någon annan. Bestämmelsen tar sikte främst på hastigt uppkomna faresituationer som inte kan bemästras på något annat sätt än genom att patienten spänns fast med bälte. Det ska vara fråga om risk för en allvarlig fysisk skada. Fastspänning får självfallet aldrig tillgripas i bestraffningssyfte. (Prop. 1990/91:58 s. 260) Avskiljande ska komma till användning enbart i rena undantagssituationer och då främst i skyddssyfte. Det är således inte tillåtet med rutinmässig isolering till exempel under natten. Avskiljande får naturligtvis heller aldrig tillgripas i behandlingssyfte eller som bestraffning. Eftersom avskiljande av en patient från andra patienter är en starkt integritetskränkande åtgärd, bör den avslutas så snart det är möjligt. Det bör därför fortlöpande prövas om ett beslut om avskiljande kan hävas. Den längsta tiden för en sådan åtgärd har bestämts till åtta timmar. Anses det nödvändigt att åtgärden består därutöver krävs ett nytt beslut. Användningen av så kallade "skyddshandskar" är inte reglerad och det finns inte stöd i lagen för att använda dem. Socialstyrelsen har haft förståelse för att åtgärden kan behöva tillgripas i extrema fall efter det att etiska och psykiatriska överväganden gjorts. Noggrann dokumentation förutsätts. Socialstyrelsen har i pågående regeringsuppdrag angående otillåtna tvångsåtgärder verkat för att frågeställningen om så kallade skyddshandskar ska underställas regeringens särskilda utredare för psykiatriska frågor.

Källa: Socialstyrelsen, Regionala tillsynsenheten Umeå, från skrivelse 2009-12-21

Gullmarsgården

Gullmarsgården i Munkedal erbjuder boende för psykiskt sjuka män och kvinnor

Anläggningen ligger i en fantastisk miljö med de bästa förutsättningarna för de boende.

Gullmarsgården är ett mellanvårdsalternativ för människor som antingen bundits till en alltför slutna vård eller som riskerar social utslagning genom ensamhet, kriminalitet och missbruk eller utgör en stor belastning för sina anhöriga.

De boende på anläggningen erbjuds både miljöterapi, trygghet och gemenskap och sociala aktiviteter. Vi erbjuder både korttidsboende och SOL-boende.

Gullmarsgården ligger i Bohuslän invid E6:an cirka två mil norr om Uddevalla och nio mil norr och Göteborg.

Kung Rane

Denna härliga byggnad, med sin långa historia helrenoveras just nuför att fungera som vårdboende med egna lägenheter och med tillgång till personal dygnet runt. I det fristående annexet, som står klart i början av 2010 finns elva lägenheter för boende och en lägenhet för personal.

Kung Rane ligger i Bohuslän cirka tre mil norr om Uddevalla och tio mil norr och Göteborg.

Kontakt

Gullmarsgården
Gläborg 66
455 91 Munkedal

Tel: 0524-234 56
Fax: 0524-234 32
info@gullmarsgarden.se

www.gullmarsgården.se

VÅRT MÅL ÄR DEN
DAG VÅRA GÄSTER
KLARAR SIG UTAN OSS

Nu ett ISO-certifierat behandlingshem!
Ett kvalitets- och miljömedvetet behandlingshem.

Målgrupp:
Män och kvinnor med psykiska och/eller
sociala handikapp. Även LVM, LPT och LRV.

Solviken HVB • Spånggatan 7 • 570 82 MÅLILLA
Tfn 0495 - 201 06 • Fax 0495 - 209 40
www.solviken.se • info@solviken.se

Behandling – Akut – Utredning

Nanolfsvillan är beläget centralt i Finspång och har plats för sju familjer som bor i egna lägenheter. Vi arbetar såväl med traditionella behandlings-placeringar som med kortare, flexibla placeringar.

Nanolfsvillans grundläggande mål är att:

- Fullfölja de uppdrag vi åtar oss
- Barnens behov blir tillgodosedda
- Föräldrarna mobiliserar sina resurser

Nanolfsvillan medverkar i Skandinavisk
sjukvårdsinformations kvalitetsindex!

Nanolfsvillan grundades 1986 och har
idag ramavtal med 118 kommuner

www.nanolfsvillan.se
0122-159 89 Finspång

HÖGA KUSTEN VÅRD & OMSORG AB

Allt under samma tak...

HVB-Hem, 12 platser • Särskilt boende, 13 platser
Öppenvård och utsluslägenheter, 5 platser
Vi gör även neuropsykiatriska utredningar.
HVB-Hem/Särskilt boende för personer över 18 år.

Målgrupp:

- Psykossjukdomar • Psykiskt sjuka missbrukare • Psykogeriatriska tillstånd • Självskadebeteende • Personlighetsstörningar
- Missbruksproblematik • Neuropsykiatriska sjukdomar (ADHD, Autism, Aspberger) • Aggressionstillstånd • Utvecklingsstörningar
- Vårdkrävande patienter • Patienter som permitteras från LPT-vård • Patienter som permitteras från LRV-vård • Boende enligt SOL

Pris:

Särskilt boende ca 1400 kr/dygn. • HVB-Hem ca 1900 kr/dygn.

Kontaktuppgifter:

Gunno Zetterkvist, bitr. verksamhetschef/leg. ssk/vub psykiatri • Tel: 070-291 48 69
Niklas Nordvall, verksamhetschef • Tel: 070-203 02 94
Värvägen 4, 870 16 Ramvik • Tel: 0612-404 16 • www.hkvo.se

När hemma inte räcker till

finns vi för heltidsboende eller som avlastning

Till oss kommer både yngre och äldre människor med psykiska funktionshinder eller demens. Vårt omvårdnadsboende sätter gästernas behov i fokus och syftar till att skapa en positiv miljö med känsla för det unika hos varje människa.

Vill du veta mer om oss?
Ring eller besök vår hemsida.

Omvårdnad i Skönvik, Damastvägen 5,
Box 77, 776 22 Hedemora Tfn 0225-59 5970
E-post info@oisab.se www.oisab.se

Tallgården Hultsfred byter namn!

Edén 12-steg – som ingår i Sydsvenska Hälsogruppen – arbetar som namnet antyder, med 12-stegs baserad missbrukarvård och terapi. Vår primära målgrupp är män och kvinnor från 18 år och uppåt med alkohol-, narkotika-, kriminalitet-, spel- och/eller läkemedelsproblematik. Behandlingen ger förutsättningar för att leva ett nyktert och drogfritt liv med hög kvalitet.

Med namnbytet vill vi tydliggöra vårt erbjudande och vår behandlingsfilosofi: samma innehåll som tidigare, men med ett nytt ansikte utåt.

Läs mera om oss och SHG på www.eden12-steg.se

Östra Långgatan 10 • 577 91 Hultsfred • Tel: 0495-153 70 info@eden12-steg.se

TRYGGA TESTER AV ALKOHOL OCH NARKOTIKA

Palmenco har sedan 70-talet levererat alkoholmätare med hög kvalitet och teknik till olika yrkeskategorier i de nordiska länderna.

Vi har nu kompletterat vårt produktsortiment med narkotikaanalyser för saliv och urin.

Mer information hittar du på
www.palmenco.se

CYLINDERVÄGEN 4 | BOX 4153 | 131 04 NACKA | TEL 08-556 616 30 | FAX 08-747 15 35 | E-POST info@palmenco.se

Fredrik Eklöf
förbundsorganisatör,
Hassela Solidaritet

Stockholms läns landsting har beslutat att införa sprutbyte för narkomaner. Argumenten för är två: att minska spridningen av HIV och hepatit, samt att skapa en kanal för missbrukare in i sjukvården. Beslutet fattades trots att den internationella WHO-forskning som förespråkarna stödjer sig på har visat sig dra alltför långtgående slutsatser av sitt material. (Se Palmateer, ...)

Inte ens den svenska forskningen och statistiken som finns kring sprutbyte i Sverige visar att sprutbytet har någon effekt. Förespråkarna brukar lyfta fram det faktum att HIV-spridningen bland sprutnarkomaner, enligt Smittskyddsinsitutets siffror, är mycket lägre i Malmö/Lund (som haft sprutbyte på försök i mer än 20 år) än i Stockholm. De menar att det beror på att Stockholm hittills saknat sprutbyte. De hänvisar dock aldrig till att HIV-spridningen i Göteborg, som inte heller har haft sprutbyte, är ännu lägre än Malmö/Lund. I Skåne har man upptäckt 83 fall av HIV bland sprutmissbrukare på 14 år mot 51 fall i Västra Götaland.

De nämner inte heller att spridningen av hepatit B är större i Skåne (19 fall 2008), där Malmö/Lund har sprututbytesprogram, än i både Stockholms län (10 fall) och Västra Götalands (9 fall), där man inte har det.

Att sprutbyte skulle minska smittspridningen bygger på en naiv föreställning om missbrukares rationalitet. ”En missbrukare som får tillgång till rena sprutor ser till att

Sprutbyte underlättar missbruket

inte utsätta sig för smittrisk”, verkar tankegången vara. Forskaren Nils Stenström har i sin avhandling visat att besökarna på

”Vår erfarenhet säger också att ju svårare det är att upprätthålla missbruket, desto lättare är det att sluta

sprutbytet i Malmö plockar ut för litet antal sprutor för att klara sig utan begagnade sprutor. Det räcker med en oren spruta för att smittas. Dessutom har rena sprutor noll skyddseffekt mot spridning via oskyddat sex.

I Hassela har vi mer än 40 års erfarenhet av ungdomar, missbruk och förebyggande arbete. Vi vet att framgångsrik behandling kräver en god relation mellan missbrukare och behandlare.

Personalen på sprutbytet i Malmö/Lund

verkar göra ett fantastiskt jobb när det gäller att skapa förtroendefulla relationer med flera av regionens missbrukare. Vår erfarenhet säger oss att det handlar mer om personalens engagemang och respekt än om gratis sprutor.

Vår erfarenhet säger också att ju svårare det är att upprätthålla missbruket, desto lättare är det att sluta. Ett sprutbyte underlättar själva missbruket.

Förespråkarna säger att man ”lockar” med fria sprutor för att sedan motivera till behandling. Men anledningen till att så få narkomaner får framgångsrik behandling

är inte bristen på motivation, utan bristen på vårdplatser. Enligt Nils Stenström är det många missbrukare som vill sluta, men som inte ens bryr sig om att ställa sig i kö, eftersom de vet att kön är så lång och kraven så höga att de inte kommer ifråga.

Så fortsatt gärna ge narkomaner en effektiv sjukvård och ett respektfullt bemötande. Men att systematiskt erbjuda dem rena sprutor när de inte får den behandling de själva efterfrågar är cyniskt, både mot dem och deras anhöriga. ■

Siemens Drugs-of-Abuse Testing (DAT). Providing what matters most and the expertise to deliver gold standard performance.

Answers for life. **SIEMENS**

UTBILDNING OM AUTISMSPEKTRUM

I verksamheter för personer med autismspektrumdiagnoser är det viktigt att personalgruppen har en gemensam kunskapsgrund.

Jag kan erbjuda utbildning om autismspektrumdiagnoser anpassad till aktuell verksamhet.

Utbildningen kan kombineras med uppföljande handledning.

www.metodhandledning.com

ANNE LUNDIN
HANDLEDNING
UTBILDNING

Familjebehandling och sega enbuskar

Arabo Familjebehandling arbetar med människor som vill växa. Växa inför sig själva men framförallt inför sina barn. Det handlar om hårt arbete. Men också om små vardagliga glädjestunder på vägen mot ett nytt positivt sätt att hantera tillvaron. Vi utgår ifrån att alla har förmågan att förändra sina liv. I varje människa bor en enbuske.

Vill du veta mer om Arabo och vår enkla enbusksfilosofi? Besök då vår webbplats www.arabo.se eller ring till Föreståndare Pär Gunnar Jäghagen på tel. 0470-808 40 alt. 070-595 76 22.

Arabo Familjebehandling

Plogvägen 103

352 23 Växjö

Telefon 0470-808 40

Telefax 0470-831 24

E-post: info@arabo.se

<http://www.arabo.se>

**Ring
0515-180 30
så berättar vi mer.**

Familjeomsorgsgruppen

www.familjeomsorgsgruppen.se

Grödbygården

ett behandlingshem för föräldrar och barn

Alla vill vi utvecklas, men helst utan att behöva ändra oss. Förändring väcker motstånd och dessa krafter behöver för "våra" familjer härbärgas inom den fasta ram en god institution utgör.

Vi har arbetat med familjer sedan 1990 och har utvecklat en organisation som är lämplig för vår målgrupp. Nu tar vi även emot ensamma barn 3-13 år.

Psykoterapi (bild-, lek och parterapi) integreras i den jag-stärkande miljöterapi med mer pedagogiska metoder (Marte-Meo, Cap och ART).

Grundläggande variabler som åtgärdernas intensitet, frekvens och timing är en kompetens utöver metodnivån, som är avgörande för behandlingsresultatet. Organisationen är terapeuten.

Familjerna bor skyddat i egna lägenheter i våra hus här på landet i Grödbygården utanför Bromölla, nära Blekingegränsen.

Vi erbjuder

- + Behandling
- + Utredning
- + Akutplacering
- + Mellanvård

Vi är autonoma och behöver inte underordna oss någon koncernledning.

Huvudman: Annika och Lennart Olsson
Plats för 8 familjer och 4 ensamma barn

Telefon: 0456 - 229 41

E-post: annika.lennart@grodbygarden.se

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

Besök vår hemsida för mer information www.grodbygarden.se

En egen liten värld

Hälsoträdgården i Rågsved är mycket uppskattad

Text och Foto: Kerstin Karell

Mitt bland höghusen och betongen i Rågsved finns två, små, gröna oaser, Rågsveds Hälsoträdgård. Den ligger vid Rågsveds servicehus och används flitigt av boende, besökare och personal.

Doina Velasquez kom med idén till och har designat hälsoträdgården.

Människan mår bra av att vistas i grönska. Forskning visar bland annat att personer med utmattningssyndrom återhämtar sig med trädgårdsterapi, att vistas i naturen minskar stress och människor som har nära till ett grönområde och tillgång att vistas i det har bättre hälsa än de som inte har den möjligheten.

Att möjligheten att vistas bland grönska och i en trädgård får människor att må bra har personalen på Rågsveds Äldrecentrum märkt. Sedan 2007 har ett projekt pågått för att anlägga en hälsoträdgård på två terrasser på första våningen.

– Alla njuter av våra trädgårdar; boende, deras anhöriga och personalen. De är helt fantastiska - ovärderliga, säger Leif Kananen, enhetschef på Rågsved Äldrecentrum.

Park i Sydney

Att trädgårdarna väcker minnen till liv blir tydligt under ett kort samtal med en äldre man som vid tidningens besök satt en lång stund intill det porlande vattnet i dammen.

Hans svar på frågan vad han tyckte om trädgården blev ett samtal om en vacker park i Sydney som han besökte då han som sjökaptan ofta åkte till Australien. Samtalet mynnade vidare till minnen från den tiden i hans liv och människor han hade mött.

– Att vistas i trädgårdarna väcker minnen till liv och ger sinnesintryck för alla sinnen. De är en resurs och en fröjd som ger alla en härlig känsla, säger Leif Kananen.

Såg terrassernas potential

I slutet av augusti var det officiell invigning av Rågsveds Hälsoträdgård. Den tillhör Rågsveds Äldrecentrum och har kommit till stånd genom ett samarbete och med finansiering av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning, fastighetsägaren Micasa fastigheter och med stimulansmedel från Socialstyrelsen.

Initiativet till trädgårdarna kom från Doina Velasquez. Hon är i grunden i arkitekt och har vidareutbildat sig i design av hälsoträdgårdar på Alnarp, Sveriges Lantbruksuniversitet.

– Innan jag gick kursen jobbade jag här, på det här boendet, och jag såg redan då

platsens potential, för terrasserna har alltid funnits.

Det första förslaget till utformningen av Rågsveds Hälsoträdgård gjorde hon som ett examensarbete tillsammans med några av kurskamraterna från Alnarp. Sedan gjorde Doina ett utvecklat förslag som presenterades 2005. Två år senare fick projektet den nödvändiga finansieringen från Socialstyrelsen och arbetet satte fart.

Doina är projektledare och har ingått i den projektgrupp som arbetat med terrasserna. Det har varit och är ett samarbete mellan stadsdelen och fastighetsägaren.

– Det var rätt tidpunkt att göra om terrasserna. De var slitna och det var dags att renovera dem. Tåtskikten behövde renoveras och det innebar att man måste riva bort allt, fram till bjälklaget.

Trä, metall och sten

Att anlägga en trädgård på ett tak innebär vissa komplikationer. Bjälklaget måste hålla belastningen, dräneringen måste fungera och vikter fördelas. När grunden väl fanns där var det växternas tur. Förutom växter har Doina använt trä, metall, sten och ►►

” Det finns en annan nyfikenhet och vilja att gå ut

► anlagt en damm som är en egen biotop och därmed närapå underhållsfri.

Doina har utformat trädgårdarna utifrån terrassernas och målgruppens förutsättningar och de äldres behov. Till Rågsveds Äldrecentrum hör cirka 200 personer. Det finns servicehus, demensboende, seniorboende, dagavdelning och korttidsboende.

Efter invigningen är trädgården officiellt öppen för alla äldre i stadsdelen, totalt 12 000 personer.

Anpassad efter målgruppen

Med tanke på målgruppen är det möjligt att besöka trädgårdarna i rullstol och med rullator. Det går att sitta med och utan ryggsöd, på gräs och möbler, att öva balans, träna att gå vid en gångbar och att nå grönskan från varierande höjder.

– Besökarna kan till exempel sitta eller ligga på ”grässängar” eller ha fötterna på gräsmatta i varierande höjd.

De två terrasserna är på 500 kvadratmeter vardera och helt olika. Den västra är återhämtande, en artrik djungel av frodig vegetation bestående av framförallt gröna växter där det finns flera avgränsade rum med ett fåtal sittplatser. Den är restaurativ.

– Att gå in i den återhämtande trädgården ska ge lite samma känsla som när man var liten och gick in i en leksaksaffär full med leksaker, med hyllor från golv till taket och med flera gångar. Man blir fascinerad, vill gå runt hörnen och upptäcka mer, säger Doina.

Mötesplats för umgänge

Den östra trädgården är en öppen mötesplats för umgänge och fest där blomman och framförallt rosen – utifrån de äldres önskemål – är i fokus. Där finns även ett café som drivs bland annat av frivilliga. Den

verksamheten ingår precis som hälsoträdgården i enheten för förebyggande verksamhet inom stadsdelens äldreomsorg.

Tillsammans blir terrasserna en instorativ hälsoträdgård. Den utgår ifrån Patrik Grahn och Ulrika Stigsdotters forskning vid institutionen för arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp. De båda har infört begreppet

instorativ hälsoträdgård.

De menar att det är viktigt att det finns en balans mellan att bara vara i en trädgård, att uppleva den, att arbeta med den och att vara aktiv i den. Både miljön och aktiviteterna är viktiga för hälsoeffekten.

Kravlöshet och växtkraft

Det främsta syftet med Hälsoträdgården i Rågsved är hälsofaktorerna. Trädgårdarna ska erbjuda valfrihet, kravlöshet, uppenbar växtkraft, mängder av vegetation, sinnes- och minnesstimulans. ►►

En kortfattad beskrivning av Patrik Grahn och Ulrika Stigsdotters åtta rums- eller huvudkaraktärer för grönområden

Rofylld - Ro och tystnad. Andakt. Ljud från vind, vatten, fåglar och insekter.

Vild – Vild natur där växter ser ut att vara självsådda. Lav- och mossbelupna stenblock, gamla stigar, mystik och association till sägner.

Artrik – Erbjuder en mångfald av djur- och växtarter, bär, svampar, fjärilar, fåglar och blommor.

Rymlig - Erbjuder en vilsam känsla av att komma in i en annan värld, en sammanhållen helhet, som en bokskog, en havsstrand.

Öppen – En egenskap knuten till utsikt och gröna, öppna allmänningar. Kopplas till ängen och tunet, de urgamla skandinaviska platserna för marknader, ting och val av kungar.

Privat – En egenskap knuten till omgärdade, trygga nästen, en oas eller en plats som en person lätt kan ta till sig som sin egen. Från barnets koja under busken växer det till att bli en trädgård för den vuxna människan. Ett eget revir.

Social – Egenskap knuten till möten mellan människor, för trevnad, umgänge och sociala kontakter. Aktiviteter som dans, musik, mat eller för att se andra människor koppla av och roa sig.

Kulturell – Egenskap laddad med symbolik som hänför sig till mänskliga värderingar, arbete och omsorg, knutna till religion, moraliska värderingar och historiska händelser

Patrik Grahn skriver i boken ”Tänkvärda Trädgårdar - när utemiljön blir en del av vården” att när utemiljön blir en del av vården att karaktärerna rofylld, rymlig, artrik och vild tilltalar väldigt många människor och att de samtidigt är karaktärerna som tilltalar de mest stressade människorna. Karaktärerna öppen, kulturell och privat tilltalar personer som inte är lika sårbara och stressade och som vill vistas på ställen där de kan utföra sysslor nära andra människor som de kan iaktta. Den sociala karaktären tilltalar vissa människor som är stressade men skrämmer en del.

Källa: Beskrivningen av rummen är tagen från uppsatsen Ett gestaltningsförslag för en rehabiliterande trädgård skriven av Elvira Larsson SLU/Landscape Management, Design, and Construction. Hon har i sin tur fått beskrivningen från boken Tänkvärda Trädgårdar - när utemiljön blir en del av vården.

Ekebylund/Östfora behandlingshem

För kvinnor och män med missbruksproblem

Ekebylund har

- utredning
- kvinnoprogram
- individuell behandling
- återfallsprevention
- motiverande samtal

Östfora har

- fysisk rehabilitering
- individuell behandling
- CRA
- återfallsprevention
- motiverande samtal

Ekebylund/Östfora behandlingshem
Skånåla
195 96 Rosersberg 740 21 Järlåsa
Tel 08-594 306 00 Tel 018-564 500

Statens
institutions
styrelse SiS

Bjurträsk HVB

Det professionella behandlingsalternativet
för ensamkommande flyktingbarn.

Föreståndare Nils Egholt • 070-377 57 08 • www.revansa.se

BRIZAD
BEHANDLINGS KONSULT AB
www.brizad.se

Kraftigt förstärkt familjehemsvård

- Konsultstöd med 24-timmars jour
- Egen psykiatriker
- Tillgång till psykolog, terapeut
- En familjehemsförälder hemma på heltid
- Undviker dubbelplaceringar
- Akutplaceringar
- Utredningar

Vi finns etablerade i stora delar av Sverige.

Kontakta oss så berättar vi mer!
Christina Kråke 070-837 19 01
christina.krake@brizad.se

Lena Maria Grandin 070-837 21 78
lenamaria.grandin@brizad.se

Kontoret, 0650-59 53 22 (kl. 08.00-17.00)

VARNÄS
Behandlingshem

För dig som har problem med alkohol och/eller droger. I en varm och tillitsfull miljö i natursköna Sörmland, Vingåker, erbjuder vi:

AVGIFTNING • BEHANDLING • ANHÖRIGPROGRAM

Vi arbetar enligt AA:s tolvstegsprogram.

För mer info: 0151-51 80 90 el. varnas@vformsomland.se

Angsätra VasseBro
med fokus på individen

Ängsätra och VasseBro

Konceptet Ängsätra/VasseBro erbjuder ett nästintill optimalt boendealternativ för målgruppen kvinnor och män med psykiska funktionshinder, med eller utan beroendeproblematik (alkohol och droger), samt individer med diagnosen samsjuklighet (dubbeldiagnos).

Utifrån diagnos, krav och önskemål från individen, beställaren, anhöriga eller berört nätverk skräddarsys ett kvalitativt och gott behandlingsalternativ – alltid med individen i fokus. Båda verksamheterna har ett gemensamt psykodynamiskt synsätt.

Ängsätra
• HVB 15 platser • Hem för viss annan heldygnsvård 22 platser
• LVM § 27 • LPT • LRV

VasseBro
• HVB • LPT • LRV

Ängsätra
Tel: 0320-20 90 90
info@angsatra.se

VasseBro
Tel: 0320-20 95 90
info@vassebro.se

www.angsatra.se
www.vassebro.se

Barnhemmet
Oasen

Under samma tak

Barnhemmet Oasen är ett HVB-hem för utredning och behandling. På Oasen har vi bedrivit vårdverksamhet i nära 20 år. Till oss kan både familjer och ensamkommande barn komma. Vi tar emot planerade och akuta placeringar enligt SoL, LVU och LSS.

Hos oss är all vård samlad under samma tak. Därför arbetar föreståndare, socionomer, läkare med specialkompetens inom barn- och vuxenpsykiatri, sjuksköterskor, psykologer, pedagoger och behandlingspersonal i samma team.

Välkommen till oss på Barnhemmet Oasen!

www.oasen.com
0380-472 00 | info@oasen.com

I den östra trädgården har växterna ännu inte vuxit upp helt och fullt.

► I Patrik Grahn och Ulrika Stigsdotter modell finns åtta rums- eller huvudkaraktärer för grönområden som människor fått beskriva att de söker sig till.

Doina har utifrån den teorin delat in den västra terrassen i tre mindre rum: Det är det artrika rummet, lustgården och det vilda rummet. Den östra trädgården är överblickbar men består även den av olika rum: Allmänningen, festplatsen, lustgården och kulturen.

Vilket rum man trivs i eller väljer att vara i beror på stressnivå och vilka behov man har. När man har en svag psykisk ork har man ett stort behov av en kravlös natur bestående av vilda växter. I en sådan miljö behöver vi inte sortera intrycken utan använder en spontan uppmärksamhet.

– Men att gå in i till exempel en zenträdgård kräver mer av dig. Du måste orka ta till dig vad du ser eller känna till det sedan tidigare, för att du ska trivas där. Ju fler rum som man har tillgång till desto lättare är det att hitta ett som passar bäst här och nu för att ge ett ökat välbefinnande, säger Doina.

Den västra är den som är mest uppvuxen eftersom den är inne på sin andra säsong.

– Men jag använde redan från starten mängder av växter eftersom det är en hälsosfaktor.

425 olika arter

I den västra trädgården finns 5 000 exemplar och 250 arter. Av arterna är det bara fem som finns i båda trädgårdarna. I den östra finns cirka 175 arter och 1 500 exemplar.

Då tidningen är på besök är det varierande

” Att gå in i den återhämtande trädgården ska ge lite samma känsla som när man var liten och gick in i en leksaksaffär full med leksaker, med hyllor från golv till taket och med flera gångar

molnighet och det är ett ständigt flöde av personer i båda trädgårdarna. I den västra sitter de allra flesta en och en medan det bildas grupper i den östra.

– Trädgårdarna är välplanerade och lätta att komma ut i och vara i, säger Leif Kananen och berättar att de äldre uppskattar att hitta lingon, blåbär, krusbär och andra arter som de känner igen.

– Tidigare var det inte lika många som nyttjade terrasserna. Nu är det många som spontant går ut och sätter sig en stund. Det finns en annan nyfikenhet och vilja att gå ut. Sedan den östra trädgården anlades har

caféets omsättning ökat. Taket gör att det går att vara i trädgården både när solen gasar och när det är lite sämre väder.

Områden för aktiviteter

Förutom att bara vara i trädgårdarna så hålls där vårfest, midsommar, höstfest, kräftskiva, surströmmingsfest och gudstjänster. Det finns möjlighet att spela boule (med plastbollar) och det finns planerade utrymmen för att ha till exempel tai chi.

– Bara man vet vad syftet är med en trädgård så finns det inga gränser för vad man kan göra, säger Doina. ■

Trädgårdstips från Doina Velasquez

- Tänk långsiktigt, att trädgården ska skötas när den är anlagd. Ingen trädgård är helt underhållsfri. (Det svåraste att underhålla är bar mark, därefter kommer gräsmatta).
- Utgå från platsen som trädgården ska ligga på. Se de starka och svaga sidorna.
- Vad är syftet med trädgården, vilka ska nyttja den och hur ska den användas.
- Sluta möblera med växter, det är onaturligt med tre till fyra uppsättningar praktfulla annueller per säsong. Det är läkande att följa den naturliga utvecklingen/livscykeln av en växt. Använd därför perenner eller odla själv dina ettåringar.
- Planera trädgården så att det alltid finns något som blommar, men satsa på en topperiod.
- Årstidernas skiftningar ska kunna följas i trädgården.

RÖINGEGÅRDEN

- 3-stepsboende för rehabilitering
- Sysselsättning & struktur för återhämtning
- Certifierat ledningssystem med lång erfarenhet inom psykiatri

Läs gärna mer på roingegarden.se svenska vård

Box 4, 281 21 Hässleholm info@roingegarden.se Tel 0451 - 104 49

Stiftelsen Viktoriagården

Stiftelsen Viktoriagården erbjuder vård och omsorg för ungdomar och vuxna med särskilda behov.

Vi kan erbjuda läkepedagogiskt och socialterapeutiskt boende för ungdomar och vuxna med stort omvårdnadsbehov.

Vi riktar oss till personer inom LSS personkrets 1 med autism och utvecklingsstörning och tilläggshandikapp.

Vi arbetar endast utifrån individuella lösningar och individuella avtal. Viktoriagården är belägen i en sömlans idyll ca 2 mil norr om Nyköping i ett litet samhälle som heter Aspa.

Ring oss för information:

Telefon: 0155-240 103 Mobil: 070-775 77 85

E-post: info@viktoriagarden.se www.viktoriagarden.se

Behandlingshemmet för kvinnliga missbrukare

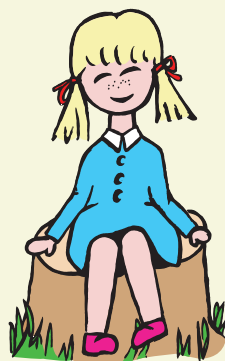
Selene-kollektivet är inriktat på behandling av kvinnliga missbrukare. Vi har vår verksamhet förlagd i lantlig miljö på Gotland.

Målet är att stärka självkänsla och kompetens hos klienterna så att de ser, och vågar välja, andra vägar än tidigare och komma bort från missbruk och destruktiva livsmönster.

Behandlingen utformas efter den enskildes behovsbild. Ett litet ställe med bara sex platser för dem som behöver lugn och ro. Gruppsamtal, enskilda samtal, föreläsningar, symboldrama och taktill stimulering är inslag i behandlingen.

www.selene-kollektivet.se

Selene
KOLLEKTIVET

STUBBEN

HVB för flickor 13-19 år

LVU § 2, 3 och 6. SoL

Ramavtal med 67 kommuner

Telefon: 0530-301 23

info@stubben.se

www.stubben.se

HVB Hemmet Stationen AB

- **RELATION**
- **EVIDENSBASERAD METOD**
- **KONTINUITET**
- **ERFARENHET**
- **KVALITET**
- **LYCKADE RESULTAT**

Stationen är ett litet familjärt HVB hem som förenar relation, kontinuitet och erfarenhet med evidensbaserade metoder. Det leder till en behandling med hög kvalitet som ger ungdomarna möjlighet till ett bra liv! Stationen har, under de 14 år som vi verkat, hjälpt 93% av ungdomarna som genomgått vår behandling att uppnå ett väl fungerande liv.

För ytterligare information, besök vår hemsida www.hvbstationen.se eller ring föreståndare Tomas Ström 070-601 56 27

HVB Stationen AB, Ohlsvegattu 5, 785 60 Djurås, tel: 0241-79 20 90, fax: 0243 79 21 50

www.hvbstationen.se stationen@telia.com

Montern gör mässan

Så sticker du ut i vimlet

Text och Foto: Susanne Mattsson

När ett företag beslutat sig att ställa ut på en mässa finns både pengar att spara och uppmärksamhet att vinna genom att förbereda sig väl. Är man ute i sista stund blir det svårare att hinna skapa en framgångsrik monter. Med en genomtänkt monter, som är anpassad efter de produkter man vill visa och som speglar företagets profil, har man en stabil bas.

Men allra först måste man ha syftet klart för sig. Varför ställer man ut på mässan? Är det för att hitta nya kunder, underhålla befintliga kontakter eller för att lansera någon nyhet?

– Inget uppdrag är det andra likt. Hur montern ska utformas beror på kundens produkter, profil, förutsättningar och önskemål. Det är bara fantasin och budgeten som sätter gränserna, säger Vivianne Ohlsson, som är projektledare på Expoplus i

Att delta på mässor är ett bra sätt att visa upp sitt företag, marknadsföra produkter och skapa nya kundkontakter. Men hur gör man för att verkligen synas i vimlet på en mässa? En genomtänkt, anpassad och annorlunda monter är det viktigaste verktyget.

Bromma, ett av de företag som designar och bygger mässmontrar åt kunder.

Expoplus erbjuder hjälp med allt från golv till tak, alltså en komplett lösning som även inkluderar möbler, belysning, teknik, catering, presenter, växter med mera.

– När våra kunder kommer till oss har de ofta ingen idé om hur deras monter ska se ut. Men när vi får veta förutsättningarna skissar vi på ett förslag utifrån kundens budget. Det är bra om kunden är ute i god tid, helst två till fyra månader i förväg.

Stick ut med färg

Enligt Vivianne Ohlsson är det viktigt att montern speglar företagets profil. Vill man exempelvis signalera en sober och lugn attityd, varm och ombonad eller en ”wild and crazy”? Sedan måste montern naturligtvis rymma de produkter man vill visa upp för besökarna.

– Monterytan ska anpassas efter produk-

terna. Montern ska kännas luftig och öppen. Besökarna måste lätt kunna komma in i montern.

När man uppfyllt dessa grundläggande krav vill man gärna addera något som gör att man sticker ut, det lilla extra som gör att besökarna stannar till vid just din monter.

– Jag tycker det är kul om man vågar sticka ut med färger. Många företag är väldigt försiktiga, men ett enkelt sätt att skapa effekt är exempelvis att satsa på en färgstark matta, säger Vivianne Ohlsson.

Att utnyttja takhöjden är ett annat sätt att synas. Att hänga vepor i taket eller ha ballonger som flyger ovanför montern gör att man syns på långt håll.

Aktiviteter dra folk

Aktiviteter av olika slag drar in folk i montern. Oavsett vilken bransch man tillhör så går det att hitta på olika händelser, det kan vara allt från tävlingar, till

Gruppbostad enl. LSS, 5 platser, i Hallstavik. Målgrupp: personkrets 1, från 18 år med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Personal dygnet runt. Även tillstånd för daglig verksamhet LSS.

KONTAKT:

Boendet, Envägen 12B: 0175-206 11
Daglig verksamhet, Stångviks Gård: 0175-233 99
Verksamhetsansvarig Irene Weidegård: 070-209 39 37
Email: lappvarket@telia.com, www.lappvarket.se

NYA KURSER FRÅN A.R.T. INSTITUTET!

- ART-INSTRUKTÖRSUTBILDNING
- UTVECKLINGSPSYKOLOGI 7.5 hp
- KBT – VARFÖR GÖR DU SOM DU GÖR?
- FORSKARE BERÄTTAR OM ...

Kontakta oss gärna!
018-13 33 54 eller utbildning@artinstitutet.se
www.artinstitutet.se

När din grupp behöver handledning eller utbildning. Då finns vi med mångårig erfarenhet!

Vi erbjuder handledning för arbetsgrupper och familjehem samt utbildning för personal.

Även metodhandledning för fördjupning av kunskaperna i praktisk användning av BBIC.

Har du hög belastning av ärenden som rör barn och familjer?

Då är vi tjänsteföretaget som hjälper dig med en utredning eller med handläggning!

EWERT SOCIALKONSULT AB

Honnörsgatan 12, 352 36 Växjö
Telefon; 0470-74 93 93, Mobil; 073 074 46 67
ewert@socialkonsult.se, www.socialkonsult.se

Våra ledord - Behov, Resurs och Rättighet.

Välkommen till Åsarnas HVB

Ett behandlingshem med välutbildad och erfaren personal

Vi erbjuder individuell behandling för barn och ungdomar upp till 20 år som utsatts för kraftigt omsorgssvikt, övergreppsproblematik och med andra psykosociala svårigheter. Vi prioriterar ett intimt samarbete med våra uppdragsgivare. Vi har möjlighet att ta emot akut. Vi har även utredningsplatser.

Åsagatan 46, 380 30 Rockneby
Tel. 0480-665 51 • Fax. 0480-666 66
Tomas Theorin. 0733-113 902
e-post: tomas@asarnas.se • www.asarnas.se

BROMSTENSGÅRDEN UTREDNINGS- OCH AKUTHEM

MÅLGRUPP

Ca 8 – 18 platser, varav 2 platser för ensamma ungdomar. Familjer med små och stora barn.

UPPTAGNINGSSOMRÅDE

Storstockholm samt övriga kommuner i Sverige. Bromstengården ligger i villaområdet Bromsten som är beläget i Spånga. Goda kommunikationer med buss och pendeltåg. 15 minuters resa från Stockholm C.

UTREDNINGAR MED MOTIVATIONS- OCH FÖRÄNDRINGSARBETE

Bromstengårdens specialitet är utrednings-, motivations- och förändringsarbete av den psykosociala problematiken hos familjer. Vår strävan är att belysa familjens eller ungdomens problem och resurser samt att tillsammans med föräldrar och barn initiera en förändringsprocess. Vi tillämpar ett socialt nätverksperspektiv och vi arbetar utifrån BBIC:s model. Vid behov erbjuds såväl barn som vuxna psykologutredningar av psykologer som arbetar på konsultbasis. Varje barn erbjuds också läkarundersökning av barnläkare knutna till verksamheten. Vid behov erbjuds skolgång i samarbete med barnens hemskola. Personalgruppen består av socionomer/ socialpedagoger och behandlingsassistenter. Den skriftliga utredningen är omfattande och huvudansvaret för den har familjeutredare som arbetar dagtid.

VI GÖR ÄVEN HEMTAGNINGSPROCEDURER.

AKUTA PLACERINGAR

I mån av plats tar Bromstengården också emot familjer och ungdomar i akut kris. De akuta placeringarna kan pågå under två – fyra veckor. Under den tiden arbetar vi aktivt tillsammans med beställaren för att stödja familjen/ungdomen och förbereda deras/dennes flyttning till nästa boende. Vi åtar oss att ge en skriftlig rapport om vad som hänt under den akuta placeringstiden.

BROMSTENSGÅRDEN, Cervins väg 84, 163 41 Spånga,
Telefon: 08/508 03 327 . 08/508 03 330, mobil: 076/120 33 27, 076/120 33 30.
e-mail: marianne.wandahl-leander@stockholm.se
www.bromstengarden.stockholm.se

- **Vi välkomnar familjer, barn med föräldrar samt familjer som väntar barn.**
- Vårt behandlingsarbete sker dygnet runt i en miljöterapeutisk anda och utgår från en systemteoretisk grundsyn.
- **Vi arbetar för en positiv, bestående förändring som vi tror utvecklas bäst om man själv är en aktiv del av förändringsprocessen.**
- Behandlingsarbetet utgår från individuella genomförandeplaner.

Läs mer på www.kangurun.se

Gråbrödragatan 9
532 31 Skara
Tel 0511 – 34 66 70
info@kangurun.se
www.kangurun.se

TRENDER

- Det hälsosamma temat tar över. Sega kolor och mintkarameller har ersatts av frukt. Kaffe byts ut mot fruktdrinkar.
- Hårda golv har blivit mjuka. Ryamattor i olika färger är populärt.
- Hellre snittblommor i olika arrangemang än gröna krukväxter.
- Material som går att återanvända är kostnadseffektiva och miljövänliga.

uppträdanden. Ljud och dofter skapar också uppmärksamheten. Porlande vatten, fågelkvitter eller doft av bullbak skapar trevliga upplevelser.

En trend som speglar både lågkonjunkturen och miljömedvetenheten är att många kunder väljer ett monterkoncept som går att återanvända. Det gäller både mobila displaysystem och platsbyggda snickarmontrar. De mobila systemen, som är mest lämpliga på lite mindre ytor, som finns som både diskar, tidningsställ och väggar, har smarta förvarings- och transportlösningar och byggs ihop av kunden själv.

– Om man är aktiv på många mässor eller andra evenemang är det väldigt praktiskt att ha färdiga displayer. Många företag tycker inte att det är ekonomiskt försvarbart att ta fram nya lösningar varje gång. Har man hittat ett vinnande koncept är det ju onödigt att uppfinna hjulet igen.

Förbered personalen

VVS –Företagen är ett av de många företag som valt att ta hjälp av Expoplus med design och produktion av mässmonter. Men det är inte bara montern, utan även personalen som jobbar i den, som är viktig.

– Representanterna måste vara aktiva i montern, locka in folk och veta vad de ska prata om. Man har inte många sekunder på sig att få ut sitt budskap. Därför har vi alltid ett upptaktsmöte innan mässan där vi förbereder personalen, säger Charlotte Steen, pressansvarig på VVS-Företagen. ■

Vivianne Ohlsson.

TIPS

- Tänk noga igenom vad ni har för syfte med mässan.
- Var ute i god tid, cirka två till fyra månader i förväg bör man ha på sig för att hinna producera allt montermaterial.
- Monterytan ska vara anpassad efter produkterna man vill visa. Montern bör vara öppen luftig, och inbjudande.
- Montern ska spegla företagets profil och framtoning i andra media.
- Satsa på en stor snygg fondvägg med bild och kort text som tillsammans skapar uppmärksamhet.
- Bra belysning är viktigt. Ta hellre till mer ljus än du tror är nödvändigt. En mässhall suger mycket ljus.
- Mobila displayer kan med fördel användas på mindre monterytor, dessutom kan de återanvändas i andra sammanhang.
- Om man hittat ett bra koncept är det inte fel att återanvända det. Igenkänningsfaktorn är inte att förakta.
- Se till att personalen i montern är förberedd och påläst.

Stöd & Resursteamet

Delaktighet, begriplighet och kontinuitet

Stöd & Resursteamet i Fyrstad AB är ett privat företag med verksamhet i Uddevalla som erbjuder korttidsvistelse, på vardagar och helger, kolloverksamhet samt LSS boende, för barn och ungdomar med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Kontakta oss på info@stodochresursteamet.com, www.stodochresursteamet.com eller ring 0522-980 86/88 för mer information

JATC
Helhetskoncept

Daglig verksamhet & boende (LSS) för vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och/eller med psykosociala svårigheter

www.jatc.se
Tel. 08-551 781 00

Finjagården *"Att vilja, kunna, våga gå vidare"*

Finjagården är specialiserade på behandling till människor med personlighetsproblematik och självskadeproblematik.

DBT
Vi erbjuder standard DBT (Dialektisk Beteende Terapi) till personer med självskadeproblematik.

Steg för Steg - ESL
Vi erbjuder "Steg för steg" - en kognitiv pedagogik ur ESL (Ett Självständigt Liv), både individuellt och i grupp.

ALMA (att leva med andra) syftar till att ge harmoni och trygghet i relationer mellan människor.

Grönterapi
Vi använder oss även av grönterapi. Detta stimulerar alla sinnen. Och den emotionella förmågan stärks.

Aktivitetshus
Här finns många valmöjligheter av olika aktiviteter bl.a. bild och form, allt utifrån eget intresse, men även att bara gå upp för att ta en fika, titta på tv, spela spel etc.

Välkommen att besöka oss!
Finjagården, Finja 9062, 281 93 Finja.
Tel: 0451-451 40, fax: 0451-451 49

info@finjagarden.se
www.finjagarden.se

SS-EN ISO 9001

Rollator Lappland

Standardutrustning:

- polstrad sits
- kryckkäpphållare
- ringlocka och ryggstöd
- korg
- ihopfällbar
- brukarvikt: 120 kg

Ring & beställ!

1195:-
inklusive moms och frakt inom Sverige

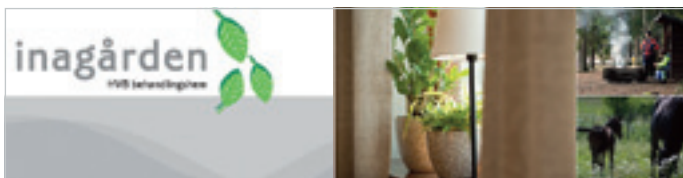
Finns i färgerna blått och rött

Heli Hjälpmedel AB
Box 102
330 27 Hestra

HeLi
by your side

Telnr: 0370-335114
info@helihjm.se
www.helihjm.se

Välkommen till Inagården

Inagårdens båda HVB-hem är naturskönt belägna i de uppländska samhällena Tärnsjö och Älvkarleö, båda invid Dalälven.

Med vår arbetsmetod, Inagårdsmodellen, framtagen genom erfarenhetsbaserad kunskap, erbjuder vi kvalificerad vård, anpassad för individen.

Inagårdsmodellen är ett helhetskoncept där allt vi har att erbjuda ingår i vår dygnskostnad.

*Vi har lediga platser i vår utbyggnad i Älvkarleö!
Vi har även en ledig plats vid Inagården i Tärnsjö!*

Inagården, Kyrkvägen 10, 740 45 Tärnsjö
Telefon: 0292-509 90, Fax: 0292-507 81
www.inagarden.se, info@inagarden.se

Sjöboda Gård AB

erbjuder boende för personkrets 1, LSS samt neuropsykiatriska funktionshinder inom SoL. Tillstånd finns för; LSS verksamhet, samt Hälso-och Sjukvård. Tillstånd för HVB är under handläggning.

Vi erbjuder fräscha lägenheter i naturskön miljö med stor tillgång till rekreation och rehabilitering. Vi arbetar utifrån forskningsbaserade metoder, TEACCH och Marte Meo på miljöterapeutisk grund. Vi kommer också på sikt att kunna erbjuda KBT inriktning om behov finns för detta.

Vi sätter stor vikt vid kvalitativ kompetens hos våra medarbetare och har bemanning dygnet runt till stöd för våra boende.

Intresserad av att veta mer?

Ring Susanne Mulder, VD/Föreståndare
tel 0151-129 40 eller 0708-636472

Storsättra Gård HVB-hem

Verksamheten vänder sig till;

- Förälder/föräldrar med psykosociala problem och deras barn (0-15 år). SoL, LVU, 56 § Kval, kontraktsvård
- Gravida kvinnor, tonåringar och vuxna, som behöver stöd inför förlösning och första tiden därefter.
- Utredningsuppdrag, där behov finns för fortsatt uppföljning efter vistelse på utredningshem.
- Akut/skyddat boende

"Utveckling genom samspel"

Föreståndare Katinka Hemmingsson, Tel 08-512 302 22, Fax 08-512 303 50
Email info@storsattragard.se www.storsattragard.se

Beläget i Vallentuna kommun, Stockholms län

Familjebehandling sedan 1987

Fysisk styrka ger höjd livskvalitet

Text och Foto: Kerstin Karell

Äldre som styrketränar blir starkare. Träningen gör att de orkar med sin vardag på ett bättre sätt. Att klara sig med så lite hjälpt som möjligt i hemmet ger en ökad livskvalitet.

Ockelbo kommuns nya äldreboende Bysjöstrand finns ett rum utrustat med tre styrketräningsmaskiner. Det är en crosstrainer, en ryggdrag och en sittande dips.

– Det är roligt att träna. Man gör det man orkar och kan bestämma takten själv, säger John Persson, 88 år från Ockelbo. Han berättar att krypningarna i hans ben blir bättre av träningen.

Han bor numera på det särskilda boendet där det finns möjlighet att träna men ingick tidigare i den grupp om tolv personer som var med i projektet Vardagsstark. Då bodde han likt de övriga i projektet hemma och hade hemtjänst.

Alla blev mätbart starkare

De tolv deltagarna i projektet blev alla mätbart och märkbart starkare av träningen, uppskattade att träffa de andra i gruppen och skattade att deras livskvalitet hade blivit högre än innan de deltog i träningsgruppen.

Syftet med projektet, som pågick under ett år, 2007 till 2008, var att undersöka om strukturerad träning i anpassade träningsmaskiner påverkar den upplevda livskvaliteten och om den ger möjlighet att kunna bo kvar längre i den egna bostaden.

”Det var framförallt det vi var intresserade av, deras upplevda livskvalitet

– Studien visar, vilket vi visste, att det är lätt för äldre att bygga muskelmassa. Deltagarna kände sig även starkare, även om de uttryckte att det inte gick att jämföra med hur de kände sig i sin krafts dagar, säger Sigrid Pettersén, huvudansvarig för studien som drevs av IHT (Institutet för human teknologi) i Bollnäs.

– Men att de känner sig starkare spelar ingen roll, om de inte tycker att deras livskvalitet blir bättre. Det var framförallt det vi var intresserade av, deras upplevda livskvalitet, säger Sigrid.

Klara sig hemma längre

Men initiativet till projektet Vardagsstark togs av Ockelbo kommun, som främst ville undersöka om anpassad träning innebar att de äldre skulle klara av att bo hemma längre. Projektet drevs av IHT i Bollnäs. Samarbetspartners var Caretaker, som stod för maskinerna och träningsplanering samt

Svenskt utvecklingscentrum för handikappidrott (SUH) som ansvarade för de fysiska mätningarna.

De tolv deltagarna anmälde efter annonsering att de ville vara med i studien. Inte bara de utan deras anhöriga, personal inom äldreomsorgen samt politiker och en kontrollgrupp med äldre deltog i studien genom intervjuer och enkäter.

En annan definition av livskvalitet

Enkäterna och intervjuerna visade att livskvalitet för alla deltagarna, förutom de som var med i träningsgruppen och var de enda som fick insatser av kommunen, var att till exempel kunna vara med barnbarnen, sitta på altanen en sommarkväll och äta en god middag, umgås med familjen och liknande. Men projektets huvudsakliga deltagare, hade en annan definition av livskvalitet.

– De i träningsgruppen, som hade insatser av kommunen, svarade att de inte ville bli

sämre än vad de var och därmed inte behöva mer hjälp och att de ville behålla de förmågor de hade, säger Sigrid.

Det var uppenbart att känslan av att ha kontroll över sitt vardagsliv är viktigt för att uppleva god livskvalitet.

Speciella maskiner

Den gemensamma träningen, som genomfördes två gånger i veckan, i grupper med sex personer, skedde med styrketräningsmaskiner som utvecklats med tanke på personer med ryggmärgsskador.

– Maskinerna är lätta att ta sig i och ur, att

reglera och att använda. De har fyrpunktsbälten så att man sitter stadigt och de kräver inte så mycket styrka i händerna för att man ska kunna hantera dem, säger Monica Stark, verksamhetschef för Bysjöstrand.

Träningen var helt inriktad på att öka styrka som bidrar till att underlätta vardagen. Som att lättare kunna resa sig från liggande till sittande, från sittande till stående samt träning för bättre balans.

– Alla deltagare tyckte efter projektet att de hade blivit starkare och fått en bättre livskvalitet. De gick mer både utomhus och inomhus, hade börjat gå ut med soporna,

städa och baka igen. Enligt de anhöriga hade deltagarna fått en mer positiv inställning till vardagslivet, säger Sigrid.

En social samvaro

Men projektet gav mer än ökad styrka. Den sociala samvaron uttrycktes av deltagarna som mycket viktigt. Efter träningspasset (ingen bytte om utan man kom som man var) var det alltid fika och tid att småprata, både med de andra deltagarna och projektledaren, arbetsterapeuten Lena Schenström från Ockelbo kommun.

– Vi hade mycket roligt tillsammans och

Sigrid Pettersén.

peppade varandra. Det var en fin gemenskap i gruppen, säger John Persson.

Deltagarna blev hämtade och skjutsade till lokalen där träningen ägde rum. De sa alla att den organiserade skjutsen till träffarna var en förutsättning för att kunna vara med.

– Många kände att de inte var starka eller trygga nog att åka till exempel buss på egen hand, säger Sigrid och påpekar att kommuner som har verksamheter där de hämtar äldre till gemensamhetslokaler enkelt skulle kunna erbjuda styrketräning som en aktivitet som komplement till de mer klassiska.

– Visst ska vi fråga de äldre vad de vill göra, men vi ska samtidigt erbjuda dem det

som finns att tillgå idag. Jag hade en förutfattad mening om att de äldre inte skulle vilja träna i de här maskinerna, att gå på gym, inte var deras grej. Det blev uppenbart att det inte är mina, eller våra tankar och åsikter, som ska styra deras vardag. Det var ingen som helst tvekan från deras sida utan de gick rakt in i maskinerna och dom tyckte bara att det var spännande och kul, säger Sigrid.

Nintendo Wii

Hon drar en parallell till att de inom Ockelbo kommun även använder Nintendo Wii på äldreboendena. Med det spelet kan de

äldre till exempel spela bowling, tennis och boxas genom enkla rörelser.

– Förutom att de rör sig så har de roligt tillsammans, både boende och personal. Även de som inte klarar av att hålla i konsollerna hänger med och skrattar. Alla äldreboenden borde ha ett sådant spel. Ska man inte få ha roligt och skratta bara för att man är dement eller snart kommer att dö? säger Sigrid som är medveten om att hon provocerar genom att ställa frågan.

Efter Vardagsstark-projektet har styrketräningen fortsatt i en ny lokal på Bysjöstrand. Träning pågår i grupper både från LSS och äldreomsorgen. ■

Annelie Löfstrand, undersköterska, hjälper John Persson att stiga ur cross-trainern som var deltagarnas favoritmaskin.

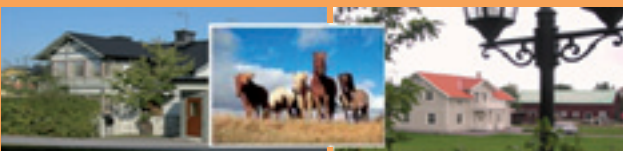

Psykosocial och psykiatrisk specialistvård
i Västervik & Falla med mycket hög kvalitet och kompetens. Vi har egen specialistläkare i barn och ungdom samt vuxenpsykiatri.

20 platser delat i mindre enheter för flickor som har suicidtankar och gör sig illa. Psykoterapeutiskt arbetssätt. KPT, KBT, DBT och RIDTERAPI-modeller för att komma vidare!

Boka gärna föreläsningar och utbildningsdagar med vår specialistläkare. För placerare och övriga samarbetspartners är det helt kostnadsfritt!

Tel: 0490 - 83554 • e-post: info@egehem.com
www.egehem.com

Hattstugan

LSS-boende för flickor med neuropsykiatrisk problematik.

Målgrupp

Flickor i åldern 15-23 år med neuropsykiatriska funktionshinder som Aspergers syndrom, Touretts syndrom, ADHD och DAMP som tillhör personkrets 1 och 3.

Vi erbjuder:

- Ett boende i trygg hemmiljö och med personal dygnet runt.
- Varje boende har ett individuellt strukturerat schema som utgår från den enskilda individens intressen, förutsättningar och behov.
- Kontinuerlig kontakt med anhöriga genom besök, telefonkontakt och egna hemresor.
- Omvårdnad och ADL-träning.
- Aktivitetsprogram med olika kulturella samt fritidsaktiviteter.
- Kommunal skola i egen filial och möjlighet till praktik.
- Träning i socialt samspel sker genom social färdighetsträning samt impulskontrollkurser.
- Här finns adekvat utbildad personal med lång erfarenhet av målgruppen.
- I personalgruppen ingår följande: Sjuksköterska, gymnasielärare, socialt behandlingsarbete, socialpedagogiskt ungdomsarbete samt social färdighetsträningutbildning.
- Extern handledning av beteendeterapeut samt leg. psykolog.

Vi finns i Vikmanshyttan, en liten bruksort i Södra Dalarna.

Tel. 0225-305 95 • www.lssboende-hattstugan.se

"Starka sidor hos Tallkullens HVB-hem är kompetensen, professionaliteten, flexibiliteten och strukturen."

Nyhemsgratan 40
641 51 Katrineholm
Tel 0150-135 00

www.tallkullen.se

Vi på Tallkullen är mycket stolta över vår kvalitetsindex vi fått av våra uppdragsgivare.

Evidensbaserad vård av män och kvinnor med lättare eller tyngre psykiatriska vårdbehov. Detta innefattar även dubbeldiagnoser och andra missbruksrelaterade tillstånd.

Vår primära målsättning är att den vård och behandling som ges på Tallkullen ska resultera i att dom boende uppnår en bättre livskvalitet och att de ska kunna leva ett värdigt liv.

Omsorgen om dom boende på Tallkullen skall utformas utifrån en helhetssyn på individens samlade behov av service, fysiska, medicinska, psykiska samt existentiella behov.

Journummer: 070-817 36 60 (Dygnet runt!)
Generella förfrågningar: info@rutaettab.se
Blivande familjehem: familjehem@rutaettab.se

Ruta Ett AB

Ruta Ett bedriver konsulentstött familjehemsvård för människor i behov av positiv förändring. Detta görs på uppdrag av socialtjänsten och kriminalvården.

Vår målsättning är att våra brukare ska vara rustade för att gå vidare till ett självständigt och delaktigt liv.

ÄLVSTORPS VÅRDHEM AB ETT HVB HEM / MISSBRUK

Drivs i samma regi sedan år 1975.
Vi är bra på udda och komplicerade individer då vi har duktig personal.

Vi "bryr" oss och är engagerade

Du når oss på vår hemsida www.vardhem.se
E-postadress: info@vardhem.se
Adress: Box 14, 713 21 Nora
Telefon: 0587-13130, 0587-13134
Fax: 0587-133 00

Särskilda behov - individuella lösningar

Villan: Barn och familjer, 0-12 år.

Prästgården: Tjejer, 12-18 år.

Förstärkta familjehem

Öppenvård

Akuta placeringar, Utredningsplaceringar (BBIC)
& Behandlingsplaceringar.

Villan

akut- och utredningshem

Tel. 0563-120 30 (vxl)
www.villautredning.se

Skogsbrynets HVB och Skola

"Det är med en helhetssyn, behandlingsmetoder och i medlevarskap vi kan förändra invanda mönster och skapa tillit till vuxna."

Målgrupp

Pojkar och flickor i åldern 13-20 år. Relationsstörningar, psykosociala problem, ADHD/DAMP, Asperger, skolproblem samt familjeproblematik.

Behandlingsinnehåll

- Helhetssyn
- Medlevarskap
- DBT
- Familjesamtal
- Mellanvårdsboende

Hemsida: www.skogsbrynet.org

Mail: info@skogsbrynet.org

Telefon: 0301 42844

Dormsjöskolan

Vi har lediga platser!

Dormsjöskolan är ett läkepedagogiskt hvb-hem med integrerad skola. Målgrupp: pojkar, 7 till 18 år med neuropsykiatriska funktionshinder samt psykosociala svårigheter. Vi tar emot barn och ungdomar från hela landet med placeringar enligt SoL, LVU och LSS.

Vi har startat gymnasiesärskola med inriktning Natur och Miljö samt Estetiskt Skapande.

För ytterligare information, se vår hemsida.
Kontakta oss om du är intresserad av en placering.

Dormsjöskolan, Dormsjö 214, 776 98 Garpenberg,
Tel 0225-230 55, Fax 0225-230 22, info@dormsjoskolan.com

www.petildesign.se

www.dormsjoskolan.com

Vinn
sida 72

Pengarna och livet

En bok om privat-ekonomi för kvinnor

Den här boken baseras på den stora mängd frågor jag fått till Amelia Adamos M Magasin. Den gemensamma nämnaren för de flesta frågorna är denna: Vart ska jag vända mig för att få bra och oberoende ekonomiska råd? Hjälp mig!

All den frustration, villrådighet och utsatthet som strålar ur alla läsarbrev har under åren lagrats inom mig i ett allt starkare muller som nu får sitt utlopp. Så här kan vi faen i mig inte ha det!, säger jag.

Kvinnor tvivlar tyvärr ofta på sin egen auktoritet och kompetens. Men vi måste ta och få ta större plats och inte förminska oss själva. Det är stärkande för självkänslan och bra på alla sätt.

Så beskriver ekonomijournalisten Birgitta Piper anledningen till varför hon skrev boken Pengarna och livet.

Birgitta Piper
www.icabokforlag.se

Ulles mamma

Ulle kan säga fem ord, högst tio. Hon gillar att dansa, att vara ute med scouterna, att rida och att vara i kyrkan. Samma år som hon fylde 25 flyttade hon hemifrån.

Ulle kommer aldrig att bli vuxen på samma sätt som Elisabeths första dotter, trots att hon föddes efter en helt normal graviditet och trots att ingen har lyckats ge henne någon riktig diagnos.

Hur är det att vara förälder till ett vuxet handikappat barn? Elisabeth Sandlund berättar om frigörelse och tandborstning, om vardag och glada nyheter, om teckenspråk och teater, om hur man lär sig att ta vara på samhällets resurser och om att möta andra unika människor.

"Det handlar mycket om balans på olika plan", säger hon. "Mitt vuxna barn blir aldrig som alla andra. Det får jag acceptera. Samtidigt måste jag fortsätta kämpa för ett gott bemötande och tillräckliga resurser. Jag hoppas att min personliga berättelse kan bli något att spegla sig i för andra familjer med handikappade barn."

Elisabeth Sandlund
www.librisforlag.se

Vinn
sida 72

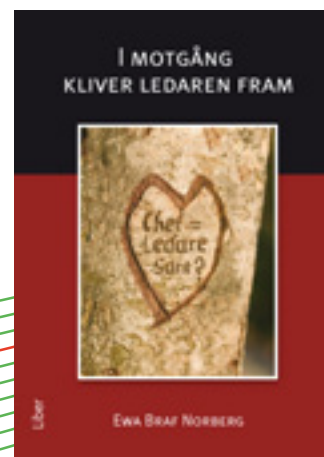

Perspektiv på manlighet och heder

Många män lever idag med dubbla kulturer; de har ena benet i ett patriarkalt hederstänkande och det andra i ett samhälle med krav på jämställdhet. Hur påverkas man av en sådan tvåkulturell tillvaro och hur kan man öka möjligheten för dessa män att välja jämställdhet och demokratiska värderingar framför förtryck?

Boken belyser ämnet ur flera olika perspektiv, både på strukturell nivå och genom enskilda individer. Hederstänkandet sätts i relation till det svenska samhället för att tydliggöra problemen som männen ställs inför och öka förståelsen för deras dilemma.

Red. Merike Hansson
www.gothiaforlag.se

I motgång kliver ledaren fram

Det finns chefer som är goda ledare, men att vara chef innebär inte per automatik ett gott ledarskap. Är du en ledare? Visar du prov på ett gott ledarskap; ett ledarskap som andra vill följa? Eller känner du det mer som att du har en chefsroll i en verksamhet som präglas av nepotism, maktbegär eller bristande kommunikation; en verksamhet som styrs av dolda agendor? I motgång kliver ledaren fram handlar om vikten av att verkligen vara en ledare och inte bara chef. Sverige, företag och organisation lider inte brist på chefskap, men skulle må väl av mer ledarskap.

Boken bygger på autentiska händelser som illustrerar bristen på ledarskap och dess konsekvenser. Boken ger också olika infallsvinklar på vad du som chef kan göra för att utveckla ditt ledarskap och därigenom föra verksamheten framåt. Det är ett ledarskap som grundar sig på självinsikt, reflektion och perspektiv. När det tar emot kan det vara frestande att ta ett steg tillbaka och vänta på att någon annan ska ta kommandot. Men det är i motgång det goda ledarskapet manifesteras. Det är i motgång den sanne ledaren kliver fram.

Ewa Bräf Norberg
www.liber.se

Vinn
sida 72

Utsatt

– En berättelse om överlevnad, hopp och trettiofem år av längtan

Tolvåriga Ester Jansson låg med täcket uppdraget till hakan och grät tyst. Hon kunde knappt ta in vad som nyss hade hänt. De viskande rösterna, de tunga kropparna, det där hårda mellan hennes lår.

Det var Magnus och Dan, två av familjens tonåriga fosterbarn, som hade smugit sig in i hennes rum. De hade varit nakna, och de hade krupit ner i hennes säng. Hon hade inte vågat skrika.

Esters hjärna var som ett enda trassel av förvirrade tankar. Hon ville bort från allt. Hon passade inte in här, och hon ville inte passa in. Alla tyckte att hon borde vara så tacksam för att hon hade fått komma till Sverige, men vad skulle hon vara tacksam för? Att hon blev mobbad i skolan för sin hudfärg? Att fosterbarnen utsatte henne för sexuella övergrepp? Att hennes adoptivmamma trodde att hon kunde hela henne, men bara gjorde henne sjukare?

Markus Lutteman
www.norstedts.se

STROKE

– och konsten att vara anhörig

Detta är en praktisk och lättillgänglig handbok i konsten att hantera känslor och problem som vi kommer i kontakt med då våra närmaste drabbas av svår och långvarig sjukdom. Boken vänder sig till alla som har anhöriga som behöver hjälp, men främst riktar sig boken till anhöriga som har närstående som drabbats av stroke.

Utifrån fallbeskrivningar hämtade från anhöriga som under anonymitet berättar om sina liv och erfarenheter av hur det är att plötsligt bli anhörig till någon som blir mycket svårt sjuk diskuterar Maria Wallström situationer som många anhöriga möter och hur det är att gå igenom sorg, uppleva förlust, ensamhet, svek och till och med konflikter och hur man läker. Hon gör läsaren delaktig och manar till eftertanke och hon ger råd om hur man kan börja bearbeta sin livssituation för att i slutändan hitta tillbaka till en fungerande tillvaro.

Här finns också fakta om stroke och strokerelaterade handikapp och om stöd och vilka rättigheter som samhället erbjuder och borde erbjuda anhöriga. Boken bygger på praktiska tips, intervjuer med anhöriga och tips och råd från författaren.

Maria Wallström
www.notisforlag.se

Vinn
sida 72

Möta närstående med demens

– en guide till validationsmetoden

Denna bok är till för dig som vill få ett mer givande sätt att möta en äldre person med demenssjukdom. Validationsmetoden lär oss att känslomässigt acceptera och bekräfta personer med demens. Den ger oss också verktyg att bättre förstå och möta personen bakom diagnosen.

Boken beskriver validationsmetoden på ett lättbegripligt och konkret sätt. Den fungerar som en handbok med många praktiska övningar och exempel och ger läsaren en fördjupad förståelse för den demenssjukas sinnesvärld.

Författaren Vicki de Klerk-Rubin är dotter till Naomi Feil och utbildad sjuksköterska. Hon är Europachef för den europeiska delen av organisationen VTI (Validation Training Institute).

Vicki de Klerk-Rubin
www.gothiaforlag.se

Berättelser från det gömda Sverige

”Jag är också människa’. Så sade Raksana när jag mötte henne första gången. Hon beskrev sin känsla när hon stod på vårdcentralen med en febrig baby på armen och nekades hjälp. Så ska det inte gå till. Och förhoppningsvis är det sällan som sjuka barn nekats vård, personnummer eller inte. Men känslan av att bli kränkt och inte ha ett fullgott människovärde delas av många av dem som intervjuats i den här boken.” Så skriver Kari Molin i inledningen till boken.

Röda Korset gav Kari Molin i uppdrag att ta kontakt med papperslösa flyktingar som lever gömda i Sverige och skildra deras situation. Det blev tjugofem intervjuer med personer som sökt asyl och fått avslag men av olika anledningar inte kan eller vill lämna landet. Kari Molin söker svar på främst två frågor: Varför reser de inte tillbaka? Hur lever de här?

Kontakter har förmedlats av Röda Korsets sjukvårdsförmedling för papperslösa i Stockholm, Rosengrenska stiftelsen/Röda Korset i Göteborg och Läkare i världen/Asylkommittén i Stockholm samt enskilda personer.

Kari Molin
www.carlssonbokforlag.se

Flickhemmet Smilla

- vill du följa med?

Ett LSS-boende med bred kompetens och erfarenhet för flickor med komplexa funktionshinder - även med möjlighet till enskild vård

Tydliggörande pedagogik, miljöterapi, individanpassad stöd
Med struktur och förutsägbarhet mot en självständig framtid!

Välkommen att läsa mer på
www.flickhemmetSmilla.se

Kontakta föreståndare
Anette Thomson på 070/2925496
eller Flickhemmet Smilla på 0158/21550

Nu även förstärkt familjehemsvård - läs mer på
www.familjehemmenkrut.se

Extreme Familjevård

Erbjuder heldygnsvård i familjehem
Om så önskas med konsulentstöd
för människors med sociala, psykiska
&
drogrelaterade problem

Inriktar oss på människor i utsatta lägen, barn såväl som unga/vuxna.
Arbetar med olika former av stödboende

Verksamheten arbetar med klienternas behov som mittpunkt. Erbjuder familjehemsvård för alla åldrar där den placerade får möjlighet till att förändra sitt förhållningssätt, skapat nya sociala kontakter som ger stöd åt förändringar och som slutmål ska den placerade ha skapat sig själv en tryggare tillvaro.

info@extremefamiljevard.se www.extremefamiljevard.se Tfn: 072-231 06 00

HSAB - HANNU & SCHÖN

FAMILJEHEMSVÅRD OCH SOCIALA TJÄNSTER AB

- Konsulentstöd familjehemsvård med dygnetruntstöd
- A.R.T, Återfallsprevention, Föräldrarutbildning och Motiverande samtal
- Barn- och ungdomsutredningar jml SoL (BBIC)
- Familjehemsutredningar
- Hög servicenivå och fortlöpande kontakt med socialtjänsten
- Vi arbetar utifrån kognitiva behandlingsmetoder

FÖRFRÅGNINGAR
OCH ANSÖKNINGAR

Anita Schön

Socionom
070-2998990
anita@hsab.eu

Ulla Hannu

Socionom
070-2998991
ulla@hsab.eu

www.hsab.eu

Ett behandlingshem vid Vätern

Vi har lediga platser

Läs mer på

www.vildmarkslyftet.se

eller ring 0551-22007

Baggium Vård & Behandling

- En-hel vårdkedja

Baggium Vård & Behandling erbjuder en hel vårdkedja där vi kan möta den ungas behov för en individuell lösning. Vi erbjuder konsulentstödda familjehem och små hemlika HVB-enheter i både lantlig- och stadsmiljö, med möjlighet till utslussning till eget boende. I 18 år har vi arbetat med att skapa goda behandlingsalternativ i Västra och Södra Sverige. Vi erbjuder centrala resurser med bl.a. legitimerade psykologer och en integrerad skolverksamhet. Vår behandlingspersonal är utbildad i BBIC. Vi har ramavtal med 70 svenska kommuner.

Våra tjänster:

- HVB-hem
- Familjehem
- Öppenvård
- Eftervård
- Resursskolor
- Psykologgenhet

Målgrupper:

- Invandrarungdomar i riskzonen
- Ensamkommande flyktingbarn & ungdomar 12-20 år.
- Vård & Behandling av flickor och pojkar 12-22 år.
- Placeringar enligt SoL och LVU.

BAGGIUM VÅRD & BEHANDLING AB

För mer information om våra enheter och tjänster besök:
www.baggiumvob.se

www.baggiumvob.se

DOKUMENTATIONSSTÖD

kartlägga - utreda - planera - genomföra - följa upp - utvärdera

SecuraNova stöder journalföring, dokumentation, behandlingsplanering, uppföljning, utvärdering och kvalitetsledning för vårdgivare och socialtjänst.

Våra kvalificerade IT-system är enkla att använda, frigör tid för behandlingsarbetet och stöder evidensbaserade arbetsmetoder. Systemen används av socialtjänsten, samt offentliga och privata vårdgivare (HVB & öppenvård). SecuraNova är anpassat för alla målgrupper (barn och unga, familj, vuxna, ps. funktionshinder, ensamkommande flyktingbarn, äldre, familjevård, etc.).

Vi utbildar våra kunder (155 st) i systemet, i journalföring och behandlingsplanering, i uppföljning med hjälp av skattningsinstrument och i BBIC.

Kontakt: Tel: 0290-712 64, Mobil: 073-508 54 37, info@securanova.se

Läs mer på www.securanova.se
IT-baserade verksamhetsstöd sedan 1996

Vill du ge
din LSS-verksamhet
en stabilare arbetssituation

via ökad arbetslust och tryggare yrkesroll
hos ledare och medarbetare?

Kontakta Annette Högnäs
pedagog och handledare

med lång erfarenhet som medarbetare,
ledare och utbildare inom LSS

www.ahinteger.se | annette@work.utfors.se | 08-717 77 47

gryt

www.grythvb.se

Gryt HVB skräddarsyr behandlingen,
vilket gör att ungdomen känner sig
delaktig, bekräftad och motiverad
till att genomgå en behandling.

**Vägen till ett meningsfullt liv
börjar på GRYT HVB.**

Bergslagsgården
HVB- & BEHANDLINGSBEM

Vård och boende för personer med psykisk funktionsnedsättning

Bergslagsgården är ett familjeföretag som bildades 1969 och erbjuder vård, behandling och rehabilitering för personer med psykisk funktionsnedsättning. Boendet ligger vackert beläget i en rofylld miljö i Bergslagen med utsikt över sjön Åmänningen.

Verksamheten bygger på ett psykosocialt arbetssätt med en individuellt anpassad behandling och rehabilitering i olika steg. Genom en trygg miljö, kontinuitet i relationer och aktiva program stimuleras individens utveckling.

Bergslagsgården använder både internationellt vedertagna och egna utvecklade uppföljningsinstrument såsom GAF och PANSS för att mäta individens utveckling.

Är upphandlat av flera kommuner och stadsdelar i Stockholms län men har upptagningsområde från hela landet. Har tillstånd enligt hem för vård eller boende samt särskilt boende.

Ring gärna för mer information eller besök vår hemsida
www.bergslagsgarden.se

Ängelsbergsv. 27 737 90 Ängelsberg Tel. 0223 - 477 70 Fax: 0223 - 477 79 www.bergslagsgarden.se info@bergslagsgarden.se

Är det någonting ni vill att vi ska uppmärksamma?
Välkomna att höra av er med tips och synpunkter.

Kerstin Karell
kerstin.karell@sjukvardsinformation.com

Vinn böcker

Böckerna som du kan vinna genom att delta i annons pusslet nedan finns presenterade på sidorna 68 till 69.

Slutläst för den här gången

Jag hoppas att ni alla har haft det riktigt bra på semestern. Att ni hunnit med både lite nya upplevelser och att bara vara.

Då jag är ledig brukar jag passa på att läsa böcker. Det är bara då som det fungerar. Jag har nämligen ingen roman-läs-disciplin. Slutar allt som oftast med att jag släcker sänglampan kl.02 på natten. På tok för sent för mig. Därtill blir jag mycket asocial och går enligt min man knappt att prata med.

Jag kan bara inte sluta läsa när boken är riktigt bra, jag måste få veta hur det går. Alltså fungerar det inte att läsa romaner när

vardagen rullar. Går inte att vara halvgroggy och skriva artiklar.

Har en förmåga att i perioder sluka deckare, men har i sommar känt mig mätt på mord, utanförskap, hämnd och elände. Istället har jag fått en ny bekantskap, franska författarinnan Anna Gavalda. Hon skriver om människor som är lite ensamma, som letar efter sin plats i livet och människor som de trivs med. Slukade både Tillammans är man mindre ensam och Lyckan är en sällsam fågel. Böcker jag blev glad över, rekommenderas.

Pocketboken hänger med överallt

Pocketförlaget har gjort en undersökning av svenskarnas pocketvanor. De flesta – sju av tio – anger att de kopplar av med en pocketbok på semestern, men resultaten visar också att den är ett sällskap även i vardagen.

Toaletten: En sjättedel av svenskarna läser pocketböcker på toaletten (män 19%, kvinnor 14%) .

Jobbet: Var tionde (9 %) person i åldersgruppen 18-22 år läser pocketböcker på jobbet.

På väg: En femtedel (22 %) läser på väg till eller från jobbet/skolan.

Matbordet: Var femte kvinna (22%) låter pocketboken hålla henne sällskap vid matbordet, endast var tionde man (9%) gör detsamma.

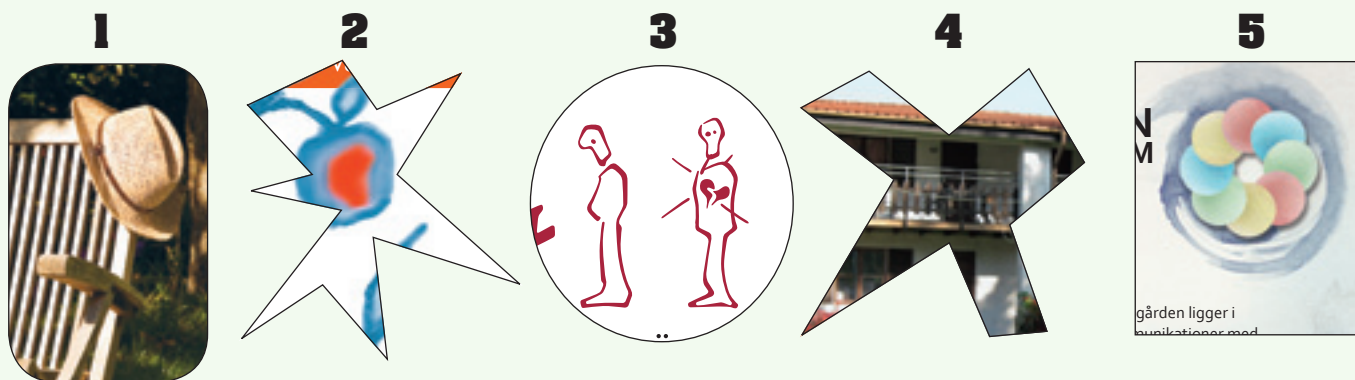
Sängen: Hälften av de unga svenskarna (18-22 år) läser en pocketbok när de inte kan somna.

Ett stort grattis till vinnarna av förra numrets annons pussel! Ni får en bok med posten.

Malin Åkesson, Järna, Märit Newberg, Gävle, Kamilla Asp, Hägersten, Bengt Jarlevang, Västerås, Gunilla Hjort, Kalmar.

Annonspussel

Vilka annonsörer döljer sig i figurerna?

Fyll i rätt sidnummer till rätt annons:

Namn:

Adress:

Postnr / ort:

Telefon:

Önskad bok vid vinst:

Texta tydligt!

1:a- 4:e pris
Periodens
utvalda böcker

Fyll i talongen här intill och skicka eller faxa den senast 22/9 2010 till: "Tävling 5/10" Tidningen SiL, Tingsgatan 2, 827 32 Ljusdal. Fax: 0651-133 33.

Det går även bra att mejla svaren och begärda uppgifter till
kerstin.karell@sjukvardsinformation.com

Placeringservice

Tjänsten för alla kommuner och landsting (över hela landet) som söker behandlingshem för aktuella placeringar.

En uppskattad tjänst då den är enkel, snabb, kostnadsfri och tidsbesparande. Redan samma dag har handläggaren svar från flera hem som vill ta sig an klienten.

Placering samma dag!
Registrering • Matchning • Distribution

Besök oss i vår monter på

Psykisk O-Hälsa Syd

23 september

Socialchefsdagarna 2010

29 sep-1 okt

www.sjukvardsinformation.com
info@sjukvardsinformation.com
Tel 0651-160 40
Fax 0651-71 19 80
Tingsgatan 2, 827 32 LJUSDAL

Så här går det till

Handläggare på kommun/landsting ställer sin förfrågan till oss. Vanligen genom telefon och e-post men även via vår hemsida. Förfrågan registreras omedelbart i vårt system.

Systemet matchar förfrågan mot hemmen med hjälp av klientens ålder, kön och problematik samt önskemål om geografi, tillstånd och behandlingsmetod.

De hem som möter kriterierna får direkt e-post med en neutraliserad förfrågan. Intresserade hem med plats över svarar oss oftast via telefon eller e-post. De flesta svar kommer inom de första timmarna.

Vi sammanställer och e-postar intressent-listor till handläggare. I listan finns länkar till utförlig information om respektive verksamhet, referenser m.m.

Därefter är det upp till handläggaren att kontakta de hem som verkar mest intressanta. Ofta sker beslut om placering samma dag.

Regionträff väst

Askim 21 september

Arrangör: Svenska Vård

Psykisk O-Hälsa - Syd

Malmö 23 september

Arrangör: Expomedica

Khat

Stockholm 23 september

Arrangör: Skyddsvärnet

Mässa: Ett bra liv

Stockholm 29 sept-1 okt

Arrangör:

Stockholmsmässan

LSS-handläggning 2010

Stockholm 29-30 september

Arrangör: CKU

Socialchefsdagarna 2010

Luleå 29 sep-1 okt,

Arrangör: fss

Psykisk ohälsa hos äldre

Stockholm 30 sep, 29 okt,

23 november

Arrangör: KUI

Barnet og Rusen 2010

Sandefjord, Norge

29 sept-1 oktober

Arrangör: Socialstyrelsen,

Sundhetsstyrelsen,

Helsedirektoratet

Nationella riktlinjer

demenssjukdomar

Lund 4 oktober,

Stockholm 19 oktober

Arrangör: KUI

Temautbildning/regionträff

“Sexuella övergrepp”

Uppsala 5 oktober

Arrangör: Svenska Vård

Biståndsbedömning och

valfrihetssystem

Stockholm 5 oktober

Arrangör: SKL

Utvecklingsstörning

Stockholm 6 oktober

Arrangör: KUI

Arbetsledning för kund-

fokuserad hemtjänst

Stockholm 6-7 oktober

Arrangör: Conuctive

Våld i nära relationer

Stockholm 7 oktober

Arrangör: Skyddsvärnet

Våld och kriminalitet

bland ungdomar

Stockholm 7 oktober

Arrangör: Teknologisk

Institut

Salutogent synsätt i bistånds-

bedömningen

Stockholm 7 oktober

Arrangör: KUI

Konferens kring LSS

Sundsvall 12 okt, Luleå 13

okt, Örebro 19 okt, Växjö 19

nov, Göteborg 10 nov, Stock-

holm 11 nov.

Arrangör: SKL

Omvårdnad vid BSPD

Stockholm 12 okt, 30 nov

Arrangör: KUI

Att hitta hem- Familjehem och

mångkultur

Stockholm 12 oktober

Arrangör: Skyddsvärnet

Maktlekar - det dolda grupp-

våldet bland unga

Sundsvall 14 oktober

Arrangör: ALMAeuropa

Barnen & Samhället

Stockholm 18-19 oktober

Arrangör: SAMBA

Motiverande samtal-MI

Stockholm 19-20 oktober,

15-16 november

Arrangör: KUI

Tryggt boende för äldre

Borlänge 20 oktober

Arrangör: SKL, SABO,

Hjälpmiddelsinstitutet,

Dalarnas forskningsråd,

Stora Tunabygden

Barn och ungdomar som

lever med skyddade

personuppgifter

Malmö 21 oktober

Arrangör: Stiftelsen

Allmänna Barnhuset

Den suicidnära patienten

Stockholm 20-21 oktober

Arrangör: CKU

Rätt sagt på rätt sätt

Göteborg 21 oktober,

Stockholm 9 november

Arrangör: Teknologisk

Institut

Vård i livets slutskede i

LSS-verksamhet

Stockholm 21 oktober

Arrangör: KUI

Socialt innehåll i vardagen

Lund 21 oktober

Stockholm 10 nov, 8 dec

Arrangör: KUI

Ledare men inte chef

Stockholm 20-21 okt,

Göteborg 25-26 okt

Arrangör: Teknologisk

Institut

Värdegrundsdagen

Stockholm 25 okt, 1 dec

Arrangör: KUI

Taktill stimulering

Stockholm 26 oktober

Lund 13 oktober

Arrangör: KUI

Psykiatri för icke psykiatriker

Göteborg 26-27 oktober,

Stockholm 11-12 november

Arrangör: Teknologisk

Institut

Får jag LOV? Utbildning

kring LOV-Lagen

Borås 27 oktober

Arrangör: Metodicum

Drogfokus

Örebro 27-28 oktober

Arrangör: Se drogfokus.se

Utveckling och värderingar av

barngruppsverksamhet-vad

pågår i fältet och i forsknings-

världen

Stockholm 28 oktober

Arrangör: Stiftelsen Allmänna

Barnhuset

Vinster av en samordnad

helhet

Stockholm 28 oktober

Arrangör: Stiftelsen Allmänna

Barnhuset

ADAD-konferens

Stockholm 28 oktober

Arrangör: Älgeredskollektivet

“Relation före metod” med

Sverker Belin

Havdhem, Gotland 2 nov

Arrangör: Svenska Vård

Nästa nummer av SIL
kommer den 8 oktober
www.sjukvardsinformation.com

Aleris Nåjden – när inget annat fungerar

Nåjdens jagstrukturerande familjehemsvård finns till för barn och unga med så stora sociala och psykiska problem att vanliga familjehem, öppen- och slutenvård inte räcker till. Hos oss erbjuds de tillfälligt eller långvarigt boende och behandling i naturlig hemmiljö.

De familjer som Nåjden arbetar med har stabila och harmoniska hem med minst en förälder som är hemma på heltid för att kunna stötta på bästa möjliga sätt. Familjehemsföräldrarna får professionell förstärkning av våra socionomutbildade och erfarna familjehemshandledare som utbildar, handleder, stöttar, och finns tillgängliga för familjen dygnet runt, alla dagar på året.

Vår förmåga att matcha barnets behov med familjehemmets resurser är av stor vikt för behandlingsresultatet. Därför börjar vi alltid med

att göra en behovsinventering. Tack vare ett nära samarbete mellan familjehemsföräldrarna, familjehemshandledaren och Nåjdens egna psykiatriker kan vi sedan erbjuda den trygga struktur som krävs för en varaktig förändring.

De barn och unga som kommer till våra familjehem får möjlighet till att bygga upp grunden till ett så välfungerande och självständigt liv som möjligt. Vi är stolta över våra resultat och över att ha så få avbrutna placeringar.

Vill du veta mer?

Gå in på www.najden.se eller kontakta verksamhetschef Lena Goetzinger på telefon 070-667 14 87 eller via e-post på lena.goetzinger@najden.se.

Aleris

NÅJDEN

POSTTIDNING B
Svenska Media Docu AB
Tingsgatan 2
827 32 Ljusdal

Attendo

Broarps behandlingshem hjälper ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, så som Aspergers syndrom, Tourettes syndrom, ADHD, och Tvångssyndrom – OCD till ett

bra liv som vuxen.

Ring oss på Attendo Individ och Familj; 020 40 37 00. Ett samtal räcker.
Du kan också läsa mer om våra insatser på www.attendo.se/iof.